

Informatiemanagement

Nota van bevindingen

Colofon

De Rekenkamer Oost-Nederland is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Gelderland en Overijssel.

De bestuursleden van de Rekenkamer zijn: mevrouw drs. S.M. Helbig (voorzitter), de heer ir. T.J.A. Gies (plv. voorzitter) en mevrouw drs. S.C. van der Haagen. De secretaris-directeur is mevrouw drs. S.W. Mathijssen RO.

Dit rapport is voorbereid door een onderzoeksteam bestaande uit bestaande uit de heer S. Kooistra, MSc en mevrouw S. Spenkelink, Msc.

Rekenkamer Oost-Nederland
Sijzenbaanplein 11-15
7411 HL Deventer
Telefoon: 0570 - 66 58 00
info@rekenkameroost.nl
www.rekenkameroost.nl
Bluesky: @rekenkameroost.bsky.social
LinkedIn: Rekenkamer Oost-Nederland

Informatiemanagement

Nota van bevindingen

Deventer, juni 2026

Inhoudsopgave

1	Over dit onderzoek.....	6
1.1	Aanleiding.....	6
1.2	Achtergrond	7
1.3	Focus	9
1.4	Opbouw rapport.....	10
2	Overkoepelende ontwikkelingen en toezicht.....	11
2.1	Organisatie en kaders	11
2.1.1	Organisatie	12
2.1.2	Kaders	12
2.2	Toezicht.....	15
2.3	Informatievoorziening PS.....	20
3	Archivering en informatiebeheer.....	21
3.1	Belang en kaders	21
3.2	Toezicht en controle	24
3.2.1	Organisatie van toezicht en controle.....	24
3.2.2	Uitkomsten toezicht en opvolging.....	26
3.3	Informatievoorziening PS.....	28
4	Informatieveiligheid	30
4.1	Belang en kaders	30
4.2	Toezicht en controle	32
4.2.1	Organisatie en uitvoering toezicht en controle.....	34
4.2.2	Uitkomsten toezicht en controle.....	36
4.3	Informatievoorziening PS.....	40
5	Privacy en gegevensbescherming	42
5.1	Belang en kaders	42
5.2	Toezicht en controle	44
5.2.1	Organisatie van toezicht en controle.....	44
5.2.2	Uitkomsten toezicht en opvolging.....	48
5.3	Informatievoorziening PS.....	55
6	Openbaarheid van informatie	56
6.1	Kaders en belang.....	56

6.2	Toezicht en controle	58
6.3	Informatievoorziening PS.....	63
7	Digitale toegankelijkheid.....	65
7.1	Belang en kaders	65
7.2	Toezicht en controle	68
7.2.1	Organisatie van toezicht en controle op naleving	69
7.2.2	Uitkomsten toezicht en opvolging.....	70
7.3	Informatievoorziening PS.....	72
Bijlage 1:	Onderzoeksozet	75
Bijlage 2:	Legenda normen streefbeeldafspraken.....	78
Bijlage 3:	Bronnenlijst.....	79

1 Over dit onderzoek

In deze nota presenteren we de bevindingen van ons onderzoek naar informatie-management in Gelderland. Dit eerste hoofdstuk bevat achtergrondinformatie en een korte toelichting op het onderzoek.

1.1 Aanleiding

Goede informatiehuishouding en duurzame toegankelijke informatie¹ is van cruciaal belang voor zowel de provincie als voor de samenleving. Voor de provincie kan daarbij gedacht worden aan taken efficiënt uitvoeren, voldoen aan wet- en regelgeving en verantwoording afleggen. Voor de samenleving gaat het om het ervaren van goede dienstverlening, deelnemen in besluitvorming en democratische controle.

De informatiehuishouding van de overheid komt geregeld negatief in het nieuws.² Daarin komt het beeld naar voren dat overheden steeds vaker moeite hebben om gevraagde informatie (op tijd) te leveren. Door de snelle digitalisering verandert het informatielandschap continu. Tegelijkertijd nemen de eisen vanuit de wet- en regelgeving en de verwachtingen vanuit de samenleving toe. Inwoners, organisaties en media rekenen erop dat de overheid transparant en zorgvuldig met informatie omgaat en in staat is hen te bedienen met tijdige, betrouwbare en volledige informatie. De combinatie van het cruciale belang, een complexer digitaal speelveld en hogere eisen en verwachtingen zetten de informatiehuishouding onder druk.³

De provincie Gelderland voerde de afgelopen jaren verbeteringen door, en tegelijkertijd zijn er nog aandachtspunten. Anno 2025 lopen wij er in onze onderzoeken ook nog geregeld tegen aan dat het voor de provincie lastig blijkt om informatie compleet, correct en op redelijke termijn aan te leveren.

¹ Toegankelijk betekent vindbaar, beschikbaar, leesbaar, interpreteerbaar en betrouwbaar voor degenen die er recht op hebben, vanaf het moment van ontstaan en voor zo lang als noodzakelijk. Duurzaam betekent dat de toegankelijkheid van de informatie bestand is tegen veranderingen van elke aard. Bron: Nationaal Archief.

² Bv. AD (26 juni 2024). Maanden na excuses van wethouder over zoekgeraakte info zijn nog niet alle documenten boven tafel: 'pijnlijke situatie', Telegraaf (28 oktober 2024). Overheid verzaakt plicht om transparant te zijn, NRC (29 januari 2025). Informatiebeheer bij de overheid is 'chaotisch' en met nieuwe Archiefwet dreigt 'enorme achteruitgang'.

³ Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (2021). Een dementerende overheid 2.0? p. 4.

Het maatschappelijk belang en de belangstelling van PS waren reden om het onderwerp te onderzoeken. Het onderwerp vroeg om een nadere afbakening. Aangezien er al het nodige aan toezicht, audits en onderzoek was gedaan, leggen wij de focus op de opvolging van de aanbevelingen hieruit.

1.2 Achtergrond

Definitie overheidsinformatie

Overheidsinformatie is alle informatie die de overheid zelf maakt of van een ander ontvangt bij het uitvoeren van haar taken ongeacht vorm, inhoud, status, of vindplaats van die informatie. Onder overheidsinformatie vallen ook (meta)gegevens.⁴ Informatie die niet met een overheidstaak te maken heeft, valt niet onder overheidsinformatie. Daarbij kan gedacht worden aan reclamemateriaal of e-mails over een personeelsfeest.

Landelijke wet- en regelgeving in het informatiedomein

Provincies moeten voldoen aan diverse wetten en regelingen die allemaal gaan over een onderdeel of aspect van het bredere informatiedomein. Dit bredere informatiedomein bestaat uit: informatiebeheer en archivering, informatieveiligheid, privacy & gegevensbescherming, openbaarheid van informatie, hergebruik van informatie en digitale toegankelijkheid. Zie tabel 1 voor een (niet uitputtend) overzicht.⁵ Sommige wettelijke eisen hangen sterk met elkaar samen of kunnen elkaar (deels) overlappen. Zo bepalen zowel de Woo als de Archiefwet dat provincies de verplichting hebben om hun informatiehuishouding op orde te brengen en te houden. Tegelijkertijd kan het voorkomen dat wettelijke eisen op gespannen voet met elkaar staan, zoals bij de Wet open overheid en de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Dit kan er volgens de Autoriteit Persoonsgegevens ook toe leiden dat de uitvoering van de twee wetten elkaar in de weg kan zitten.

⁴ Metagegevens beschrijven andere gegevens. Bijvoorbeeld: wie legde wanneer en waarom een bepaald gegeven vast, en wanneer is het door wie gewijzigd en om welke reden?

⁵ Daarnaast zijn er (delen uit) domein specifieke wetten die ingrijpen op de informatiehuishouding, zoals de Omgevingswet. Die zullen soms afwijkende regels bevatten (welke voortgaan op de generieke regeling uit de informatiewetten) en soms aanvullende domein-specifieke informatieregels bevatten.

Tabel 1: Onderdelen/aspecten informatiedomein en bijbehorende wet- en regelgeving

Onderdeel/aspect informatiedomein	Wet- en regelgeving	Korte toelichting
Informatiebeheer en archivering	Archiefwet 1995 (naar verwachting treedt in juli 2026 de nieuwe Archiefwet in werking), Archiefbesluit en Archiefregeling	De Archiefwet stelt algemene eisen aan het beheer van de archiefbescheiden van de overheid. Er zijn regels voor onder andere het bewaren, vernietigen en de openbaarheid van archiefbescheiden.
Informatie-veiligheid	Met name de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO, 2019 en vanaf 2025 BIO2) en vanaf medio 2026 de NIS2	De BIO is een normenkader voor informatie-beveiliging en geeft het basisniveau weer voor informatiebeveiliging waaraan alle overheidslagen moeten voldoen.
Privacy & gegevens-bescherming	Met name de Algemene Verordening Gegevens-bescherming (AVG, 2018) en de Wet politiegegevens (Wpg)	De AVG gaat over de verantwoordelijkheden van organisaties die gegevens verzamelen en gebruiken en de rechten van degene van wie de gegevens zijn. De Wpg is relevant voor provincies omdat buitengewone opsporingsambtenaren politiegegevens verwerken.
Openbaarheid van informatie	Wet open overheid (Woo, 2022 opvolger van Wob)	Het recht van burgers op informatie van de overheid. De Woo regelt welke overheidsinformatie openbaar is en hoe iemand die kan aanvragen.
Hergebruik van informatie	Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who, 2015)	Volgens deze wet zijn overheden verplicht om op verzoek openbare (ongevoelige) overheidsinformatie beschikbaar te stellen voor hergebruik.
Digitale toegankelijkheid	Wet digitale overheid (Wdo, 2023) en (tijdelijk) besluit digitale overheid (2018)	De Wdo stelt eisen aan de toegang tot de digitale overheid, regelt het toezicht daarop en stelt (open) standaarden verplicht.

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

De ontwikkeling van wet- en regelgeving gaat door. In 2026 gaan de Cyberbeveiligingswet (Cbw) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) in. De Cbw is de doorvertaling van de Europese NIS2-richtlijn en is gericht op het verbeteren van de cyberbeveiliging en de weerbaarheid van essentiële diensten. De Wmebv geeft burgers het recht om elektronisch berichten aan een bestuursorgaan te zenden op een door het bestuursorgaan bepaalde wijze. Vanaf augustus 2024 is ook de AI-Verordening van de Europese Unie gefaseerd in werking getreden, de verordening treedt geheel in werking vanaf augustus 2027. De verordening bevat regels voor ontwikkelaars en gebruikers van AI, waaronder voor provincies. Zo moeten organisaties vanaf februari 2025 zorgen dat hun werknemers AI-geletterd zijn en zijn een aantal AI-systemen verboden.⁶

⁶ <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/algorithmes-ai/ai-verordening>

De regeringscommissaris informatiehuishouding stelde dat de versnipperde wet- en regelgeving rond overheidsinformatie het lastig maakt voor overheidsorganen om de samenhang daarin te kunnen overzien en die wet- en regelgeving goed na te leven. Daarom wordt gewerkt aan een wetsvoorstel voor een Algemene informatiewet.⁷

Controle en toezicht in het informatiedomein

In het informatiedomein zijn er diverse actoren die aandachtspunten en adviezen meegeven aan (voornamelijk) directie of GS. Soms heeft dit betrekking op een specifiek onderdeel van het informatiedomein. Zo is er:

- een *provinciearchivaris* die belast is met het toezicht op de naleving van de Archiefwet door de provincie,
- een *Functionaris Gegevensbescherming* die intern toezicht houdt op de naleving van de privacywetgeving en
- een *Chief Information Security Officer* die toezicht houdt op het gebied van informatieveiligheid.

Ook zijn er actoren die een bredere rol hebben bij het toezicht binnen/op de provincie, maar waarbij de werkzaamheden wel kan raken aan het informatiedomein, zoals:

- *Audit & Control*. Die zien erop toe dat (de processen op systeemniveau binnen) de provinciale organisatie rechtmatig, doelmatig en doeltreffend functioneert. Dit kan ook betrekking hebben op het informatiedomein. Zo deed Audit & Control in 2023 een 217a-onderzoek naar de informatiehuishouding.
- de *accountant*. Die heeft bij de controle van de jaarrekening ook aandacht voor onder meer IT-beheersing en informatieveiligheid.
- de *rekenkamer*. Die kan onderzoek doen dat betrekking heeft op het informatiedomein, zoals het onderzoek naar informatieveiligheid in 2019 en het onderzoek naar de afhandeling van Wob-verzoeken in 2022.

1.3 Focus

In onze missie als Rekenkamer staat dat we met onderzoek willen bijdragen aan het lerend vermogen van de provincies Gelderland en Overijssel. Op het informatiedomein zijn er meerdere actoren die aandachtspunten en adviezen aan de provincie meegeven. Tegelijkertijd kent de provincie ook anno 2025 nog aandachtspunten. Dit maakt dat we in voorliggend onderzoek willen kijken naar de opvolging van aanbevelingen in het informatiedomein. Hierbij leggen we de focus op aanbevelingen uit toezicht, onderzoeken en audits: wat is daarmee gedaan en wat is de reden als daar niets/beperkt iets mee is gedaan? Met deze focus raakt dit onderzoek zowel aan doeltreffendheid en doelmatigheid als aan rechtmatigheid.

We kijken terug tot 2015 omdat het oppakken van aandachtspunten en het opvolgen van aanbevelingen tijd kost. Het kijken naar een langere periode geeft ook een structureler beeld van het lerend vermogen.

⁷ *Rijksoverheid. Kenniscentrum voor beleid en regelgeving, totstandkoming van een Algemene Informatiewet en <https://www.open-overheid.nl/over-open-overheid/regeringscommissaris-informatiehuishouding/algemene-informatiewet>*

Afhankelijk van het informatiethema hebben we in sommige gevallen een enigszins afwijkende tijdsafbakening gekozen, bijvoorbeeld omdat er later nieuwe wet- en regelgeving is ingegaan. Dit is in het rapport aangegeven.

1.4 Opbouw rapport

We beginnen in hoofdstuk 2 met het beschrijven van de overkoepelende kaders en ontwikkelingen. Vervolgens wordt in hoofdstuk drie t/m zeven ingegaan op de diverse informatiethema's: informatiebeheer en archivering (hoofdstuk 3), informatieveiligheid (hoofdstuk 4), privacy en gegevensbescherming (hoofdstuk 5), openbaarheid (hoofdstuk 6) en digitale toegankelijkheid (hoofdstuk 7). De hoofdstukken kennen eenzelfde indeling: belang en kaders, toezicht en controle en informatievoorziening PS.

2 Overkoepelende ontwikkelingen en toezicht

In dit hoofdstuk gaan we in op de organisatie, toezicht en de kaders die gelden voor het gehele informatiedomein bij de provincie Gelderland. Hierbij komen organisatorische ontwikkelingen (§2.1), kaders en overkoepelende programma's en projecten (§2.2), uitkomsten van toezicht (§2.3) en de informatiepositie van PS (§2.4) aan bod.

2.1 Organisatie en kaders

11

.....
Informatiemanagement

Bevindingen

- De informatiehuishouding binnen de provincie is belegd bij de afdeling Informatie & Automatisering, het team Documentaire informatievoorziening en bij het CIO-office.
- Het Meerjarenplan digitale informatiehuishouding provincie 2026-2030 geldt als interprovinciaal kader voor de informatiehuishouding.
- De provincie heeft door de jaren heen verschillende informatie-brede, losse kaders gehad met de focus op digitale volwassenheid en data. Door managementwisselingen zijn veel van deze programma's niet vastgesteld, de programma's zijn wel uitgevoerd.
- In 2025 is begonnen met de opzet voor het Actieplan Informatiehuishouding op orde. In maart 2026 is er een nulmeting uitgevoerd. Op basis van de nulmeting wordt er een strategie ontwikkeld met als doel om integraal de informatiehuishouding te verbeteren.

2.1.1 Organisatie

Provinciale afdelingen en verantwoordelijkheden m.b.t. informatiehuishouding

In algemene zin is het de verantwoordelijkheid van alle provinciale medewerkers om te voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van informatie. Zo moeten alle medewerkers letten op privacy, digitale dreigingen en juist archiveren. De provinciesecretaris is eindverantwoordelijke voor de informatiehuishouding.

Binnen de provincie zijn er twee organisatie-eenheden in de lijnstructuur die zich specifiek met informatiebeheer bezighouden: Informatie & Automatisering (I&A) en Documentaire informatievoorziening (DIV). I&A is een afdeling met verschillende teams: Regie, Beheer, Ontwerp en Ontwikkeling en Data. I&A zorgt voor ondersteuning bij het verzamelen en verwerken van informatie binnen de provincie en doet dit met verschillende hulpmiddelen. Hierbij kan gedacht worden aan systemen voor het verwerken van data, het beheren van systemen en applicaties (zoals Teams) en het opstellen van beleidsstukken. DIV is een team van de afdeling Facilitaire Dienstverlening. DIV verwerkt de ingekomen en uitgaande post, beheert de papieren en digitale archieven en ondersteunt bij het gebruik van diverse applicaties gericht op informatiehuishouding.

CIO en CIO-office

Sinds 2023 wordt er gewerkt met een Chief Information Officer (CIO) een CIO-office. Het CIO-office is een apart organisatieonderdeel, los van de lijnorganisatie met als taak de digitalisering op een strategische manier in de organisatie te brengen. Dit doen ze door actuele ontwikkelingen en nieuwe wetgeving om te zetten in beleid en andere producten. Ook geven ze organisatiebreed advies over informatievraagstukken. Het CIO-office staat onder leiding van de CIO en omvat thema's als privacy, informatieveiligheid en digitaal samenwerken. Zo vallen ook de Chief Information Security Officer (CISO), de Chief Data Officer (CDO), de Chief Privacy Officer (CPO) en de Functionaris Gegevensbescherming (FG) onder het CIO-office.

Voor de komst van het CIO-office kende I&A een team strategie en ondersteuning met ongeveer dezelfde taken en verantwoordelijkheden. In 2023 werd het duidelijk dat door een wisseling in het managementsysteem van de provincie er structureel minder aandacht zou komen voor digitalisering. Digitalisering werd tegelijkertijd gezien als een belangrijke en groeiende opgave van de provincie dat structureel aandacht verdient. Om dit te adresseren en digitaliseringsvraagstukken strategischer te positioneren is het CIO-office opgericht als apart organisatieonderdeel onder de directie.

2.1.2 Kaders

Veel van de kaders in het informatiedomein hebben betrekking op een van de specifieke informatiethema's, bijvoorbeeld archiefbeleid, informatiebeveiligingsbeleid en privacybeleid. Die kaders komen in de volgende hoofdstukken aan bod. Hier willen we kort de overkoepelende kaders noemen die betrekking hebben op het informatiedomein/-voorziening/-huishouding in den brede.

Interprovinciale kaders en landelijke kaders

IPO Meerjarenplan Informatiehuishouding 2026-2030

Wat betreft de interprovinciale kaders gaat het daarbij om het Meerjarenplan digitale informatiehuishouding provincie 2026-2030. Hoewel de titel van het plan anders doet vermoeden is de scope van dit plan breder dan het onderwerp digitale informatiehuishouding. Het plan richt zich ook op openbaarmaking en archivering en is opgesteld met als doel provincies meer grip te laten krijgen op hun informatiehuishouding. In het plan wordt onder andere een visie op de informatiehuishouding beschreven en zijn verschillende indicatoren opgenomen waar provincies aan moeten voldoen om hun informatiehuishouding op orde te hebben.

Hergebruik van informatie

Sinds 2015 ligt er voor overheden de wettelijke verplichting om bepaalde informatie onderling te delen wanneer dat wordt gevraagd, zo kan er efficiënter worden gewerkt en hoeft informatie minder uitgevraagd te worden. De kern van de nationale wetgeving over hergebruik van gegevens informatie in Nederland, wordt gevormd door de Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who). Er wordt geen toezicht uitgevoerd op de uitvoering van de Who door de provincie (is ook niet verplicht) waardoor we de opvolging van aanbevelingen niet konden toetsen.

Provinciale kaders, programma's en projecten

Kaders vóór 2026

De provincie heeft en had verschillende kaders gericht op het inrichten en verbeteren van de informatiehuishouding.⁸ In tabel 2 staan de meeste van deze programma's, projecten en kaders opgenoemd.

⁸ De kaders die hier besproken worden zijn niet compleet en kunnen niet los gezien worden van de kaders die in de individuele hoofdstukken besproken worden.

Tabel 2: Overzicht informatiebrede kaders

Titel	Jaar start	Doel/inhoud
Strategisch Informatieplan 2018-2021	2018	Richting geven aan de ontwikkeling van de informatievoorziening en digitalisering van de provincie Gelderland. Het plan omvat provincie-breed de ambities, verplichtingen en behoeften rondom de informatievoorziening en digitalisering en vertaalt deze in onderlinge samenhang voor de provincie in een strategie.
Strategisch Informatieplan 2019-2023	2019	Zelfde als Strategisch Informatieplan 2018-2021.
Datavisie/Programma Data Gedreven Werken	2020	Voorzien in een provinciale visie op de ontwikkelingen en het gebruik van data.
Programma Digitaal Samenwerken	2021	Binnen de provincie Gelderland de benodigde veranderingen begeleiden/realiseren om zo goed mogelijk in te kunnen spelen op digitale volwassenheid, het verbeteren van de digitale werkomgeving en voldoen aan de wettelijke eisen op het gebied van informatiehuishouding.
Programma Data voor Gelderland	2022	De meest urgente zaken uit de Datavisie bereiken door stapsgewijs het digitale volwassenheidsniveau van de organisatie te verhogen.
Meerjarige ambitie op digitalisering 2024-2027	2024	Een overzicht geven van de ambities van de provincie op het gebied van IT-infrastructuur, security en digitale ontwikkelingen.
Richtlijnen voor gebruik generatieve AI	2024	Het bieden van richtlijnen voor het gebruik van generatieve AI voor de medewerkers van de provincie.
Datavisie	2025	Herziene versie van de Datavisie uit 2020.
Datastrategie Provincie Gelderland 2025 - 2027	2025	De ambities uit de Datavisie omzetten in concrete stappen zodat Gelderland een datagedreven provincie wordt – een provincie die data bewust inzet om maatschappelijke opgaven beter, sneller en slimmer aan te pakken.

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

Omdat dit onderzoek focust op de uitkomst en opvolging van toezicht, worden deze kaders niet inhoudelijk behandeld. In de interviews wordt aangegeven dat vrijwel al deze kaders zijn opgesteld door het CIO-office (of haar voorganger) en voortkomen uit een focus op digitale volwassenheid⁹, digitale transformatie en het omgaan met data. Veel van deze programma's en visies zijn formeel niet vastgesteld wegens managementwisselingen, maar zijn wel gehanteerd en uitgevoerd.

Actieplan Informatiehuishouding op orde

In september 2025 is het Actieplan Informatiehuishouding op orde (lhoo) van start gegaan. In het plan staat dat de informatiehuishouding niet op orde is en dat er de afgelopen jaren verschillende initiatieven liepen die bijdroegen aan verbetering, maar het

⁹ Een digitaal volwassen organisatie werkt datagedreven, dat betekent dat de organisatie data (h)erkent als bedrijfsmiddel met waarde en keuzes onderbouwt met behulp van data(analyse) en informatieproducten. Daarmee maakt data deel uit van het beleid, de bedrijfsvoering en de uitvoeringprocessen. De mate van digitale volwassenheid wordt gemeten op een schaal van 1 t/m 5. In 2020 stond de provincie op niveau 1, in 2022 zat de provincie tussen niveau 2 en 3.

tot nu toe ontbrak aan een integraal plan en gezamenlijke doelstellingen. Het Actieplan l'hoor moet hier verandering in brengen door een informatiehuishouding op te zetten die holistisch wordt aangestuurd en die in gezamenlijkheid stap voor stap op orde wordt gebracht. Het Actieplan vervangt de hierboven beschreven kaders niet, maar moet zorgen voor een revitalisatie van het thema binnen de provincie. Het Actieplan wordt uitgevoerd door een multidisciplinaire werkgroep. De voortgang wordt bewaakt door een stuurgroep die bestaat uit de CIO, de concernmanager van I&A, de teammanager van DIV de Concerndirecteur Bedrijfsvoering, de teammanager Rechtsbescherming, Openbaarheid en Bibob en de teammanager Werkplaats, PTC en STOW. Voor de uitvoering van het actieplan worden verschillende producten opgeleverd:

- Een nulmeting om de huidige staat van de informatiehuishouding in kaart te brengen, De nulmeting stelt een volwassenheidsniveau vast voor de organisatie (1.0 t/m 4.0).
- De uitkomsten van de nulmeting vormen input voor een strategie en een plan van aanpak. Hierin wordt vastgesteld welke producten en projecten er nodig zijn om de ambitie te verwerkelijken.

Ten tijde van schrijven wordt het Actieplan opgezet en is de nulmeting opgeleverd in maart 2026. Deze wordt besproken in §2.3.

2.2 Toezicht

Normen

- De provincie heeft de verplichte audits en onderzoeken in het informatiedomein uitgevoerd.
- De aandachtspunten en aanbevelingen uit toezicht, audits en onderzoeken in het informatiedomein zijn opgevolgd binnen de daarvoor gestelde termijn.
- Als aandachtspunten en aanbevelingen niet (helemaal) zijn opgevolgd, is dat gemotiveerd.
- De opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen van toezicht, onderzoeken en audits in het informatiedomein is geborgd binnen de provinciale organisatie.

Bevindingen

- GS hebben in 2023 een 217a-onderzoek laten uitvoeren naar de informatiehuishouding. Uit het onderzoek kwamen vier aanbevelingen.
- GS hebben in 2024 in een brief de aanbevelingen uit het 217a-onderzoek vastgesteld, de implementatie is door het CIO-office uitgewerkt in een plan van aanpak en heeft deze vervolgens uitgevoerd.

Bevindingen (vervolg)

- Het plan van aanpak is vastgesteld door het concernmanagementteam en bevat per aanbeveling verschillende tijdgebonden interventies om de aanbevelingen te implementeren. Uit een opvolgingsonderzoek van het team Audit & Control blijkt dat alle interventies uit het plan van aanpak zijn uitgevoerd of belegd zijn bij lopende projecten.
- Als onderdeel van het Actieplan Informatiehuishouding op orde is er een nulmeting uitgevoerd, hierin wordt het volwassenheidsniveau van de organisatie bepaald op een geformuleerd hoofddoel en verbeterdoelen. Uit de nulmeting komt een score van 1.7 op een totaal van 4.0, dit is laag.
- De accountant heeft in alle jaren (m.u.v. 2020) aanbevelingen gedaan over de IT-beheersing in boardletters en verslagen. De aanbevelingen worden geïmplementeerd door I&A.
- De accountant rapporteert niet structureel over de opvolging van aanbevelingen. Veel aanbevelingen van de accountant keren in verschillende jaren terug. In de boardletter van 2025 heeft de accountant vrijwel geen aandachtspunten meer over de IT-beheersing.
- Genoemde oorzaken voor waarom aanbevelingen terugkeren of niet worden geïmplementeerd in het hele informatiedomein zijn: problemen met de informatiehuishouding die doorwerken in andere informatiethema's en een gebrek aan gevoelde urgentie met onvoldoende prioritering en collectief eigenaarschap als gevolg. Recente wisselingen in management en het ontbreken van een PDCA-cyclus overall in de organisatie worden ook genoemd als oorzaken, Ten slotte wordt er gesignaleerd dat aanbevelingen waar het niet uitvoeren kan leiden tot een sanctie, sneller worden geïmplementeerd.

217a-onderzoek Informatiehuishouding (2023)

In december 2023 is een '217a-onderzoek' uitgevoerd door het team Audit & Control (A&C) naar de informatiehuishouding.¹⁰ In de aanleiding van dit onderzoek schrijven GS dat er meerdere onderzoeken, zowel breed als specifiek, zijn uitgevoerd naar de informatiehuishouding. Het belang van een goede informatiehuishouding wordt benadrukt voor verschillende provinciale verplichtingen en de snelle ontwikkelingen worden benoemd, zoals AI en nieuwe wetgeving.

Dit stelt de provincie voor nieuwe ethische en strategische keuzes in het informatiebeheer. GS hopen dat dit onderzoek zal helpen met het maken van deze keuzes. Het onderzoek bevat drie aanbevelingen:

1. Als bestuur en organisatie doorgaan op de ingeslagen weg, waarbij verbinding tussen bestuur en ambtelijke organisatie kan en moet worden versterkt;
2. Ga met het management in gesprek over het vergezicht en agendeer als onderwerp van gesprek in de komende periode "visie en overzicht", alsmede de "monitoring van de algemene ontwikkelingen" en specifiek de "voortgang binnen onze organisatie";

¹⁰ Krachtens artikel 217a van de Provinciewet kunnen GS periodiek onderzoek laten doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur.

3. Kom tot afspraken om een inhoudelijk overzicht te hebben/laten maken van wettelijke / niet-wettelijke taken in relatie tot het dataregister en stel daar een aantal gerichte, concretere bestuurlijke vragen. Kom tot een prioriteitenoverzicht van activiteiten op deze vragen, gekoppeld aan de thema's van het Coalitieakkoord. Sluit daarbij aan bij de begrotingscyclus en de ontwikkeling van het projectmanagementsysteem CELON.

In februari 2024 schrijven GS in een brief¹¹ dat ze de bevindingen van het onderzoek overnemen en invulling geven via een plan van aanpak. Per aanbeveling zijn interventies (inclusief termijnen) geformuleerd. GS schrijven dat het plan van aanpak globaal uit gaat van de volgende acties:

1. Maak een overzicht m.b.t. het duurzaam ontwikkelen van de digitale organisatie (instrumenten, regels, houding & gedrag). De methodiek om per informatieproduct de juiste datasets te hebben en te houden;
2. Richt een periodieke monitoring en voortgang in m.b.t. informatiehuishouding(gesprek bestuur, directie, CIO);
3. Maak een inhoudelijk overzicht van wettelijke taken, prioriteiten rekening houdend met het coalitieakkoord, inclusief de bijbehorende bestuurlijke eisen m.b.t. informatie per taak;
4. Maak een overzicht van de procedures en processen binnen de organisatie.

Het plan van aanpak is eveneens in februari 2024 vastgesteld door het concernmanagementteam. Na vaststelling is het plan uitgevoerd door het CIO-office (met name door de CDO). In 2026 heeft het team A&C een opvolgingsonderzoek gedaan naar de implementatie van het plan van aanpak. Hieruit blijkt dat alle interventies uit het plan van aanpak inmiddels zijn uitgevoerd of zijn belegd bij andere projecten, waaronder het Actieplan Ihoor.

Nulmeting Actieplan Ihoor (2026)

In de nulmeting van het Actieplan Ihoor wordt een oordeel gegeven van het digitale volwassenheidsniveau¹² van de provincie. De nulmeting is uitgevoerd door een werkgroep bestaande uit informatiespecialisten binnen de provincie, zij hebben een hoofddoel¹³ en vier verbeterdoelen opgesteld (*Professionals, Volume en aard, Informatiesystemen en Sturen en naleven*) waar het huidige digitale volwassenheidsniveau voor is bepaald. Tabel 3 laat zien dat de provincie een totaalscore heeft van 1.7. Dit wordt binnen het gehanteerde model gezien als laag.

¹¹ GS2022-011596

¹² Dit is een ander volwassenheidsniveau dan eerder aan bod kwam bij §2.1.2. Digitale volwassenheid gaat in dit model over de mate waarin de systematisch structureel werkt volgens vastgestelde ambities, procedures en doet aan continue verbetering in het informatiedomein.

¹³ 'In gezamenlijkheid brengen we onze informatiehuishouding op orde. Als de basis op orde is, dan zijn data en informatie 'duurzaam toegankelijk', oftewel: vindbaar, beschikbaar, leesbaar, betrouwbaar, interpreteerbaar en toekomstbestendig. Zo zorgen we ervoor dat provincie Gelderland een open, betrouwbare en goed presterende overheid kan zijn, nu én in de toekomst.'

Tabel 3: Uitkomsten nulmeting Actieplan lhoo

Doel	Volwassenheidsniveau
Hoofddoel	1.7
Professionals	1.8
Volume en aard	1.7
Informatiesystemen	2.0
Sturen en naleven	1.7

Bron: Nulmeting Actieplan lhoo

Deze bevindingen worden verder onderbouwd met een analyse van verschillende informatiedomeinen. Kritische punten die uit de nulmeting voortkomen zijn de slecht vindbare en verkokerde aard van informatie en het gebrek aan integraliteit en uniformiteit in sturing, beleid en systemen. Positieve punten die uit de nulmeting komen zijn dat de provincie een organisatiecultuur heeft waar leren en ontwikkelen wordt bevorderd, dat de provincie vaak over de technische en organisatorische middelen beschikt om de verbeterdoelen te realiseren en dat rollen en verantwoordelijkheden formeel belegd zijn. De nulmeting vormt de input voor de verdere invulling van het Actieplan lhoo, dit wordt ten tijde van schrijven uitgewerkt. Hierom kan er nog niks gezegd worden over de opvolging van deze bevindingen.

Accountant

Jaarlijks rapporteert de accountant aan het management en PS over de staat van de interne beheersing in boardletters en een verslag. Voor de hele onderzoeksperiode heeft de accountant ook gekeken naar de IT-beheersing van het beheer van financiële systemen, informatieveiligheid en in twee jaren ook naar privacy. Bevindingen over informatieveiligheid en privacy worden respectievelijk besproken in hoofdstukken vier en vijf. De scope van de analyse wordt bepaald door afspraken tussen de accountant en de rekeningcommissie. De opvolging van aanbevelingen over IT-beheersing zijn verantwoordelijkheid van I&A, zo blijkt uit de interviews.

In alle boardletters en accountantsverslagen (met uitzondering van 2020¹⁴) doet de accountant uitspraken over de IT-beheersing van financiële systemen. De accountant kijkt niet structureel terug naar de opvolging van aanbevelingen uit eerdere jaren. De rekenkamer heeft de aanbevelingen voor negen jaar in kaart gebracht, hierin zijn patronen zichtbaar. De inhoud en de frequentie van aanbevelingen loopt jaarlijks sterk uiteen. De totale hoeveelheid unieke aanbevelingen over alle jaren waren zestien. In de jaren 2015 t/m 2019 is er een patroon zichtbaar van herhaaldelijk terugkomende aandachtspunten. Van de zestien soorten aanbevelingen kwamen er elf minstens twee jaren terug. De vijf aanbevelingen die het meest terugkwamen zijn de volgende:

- *Draag zorg voor het opzetten en naleven van controle en toezicht (meestal via een autorisatiematrix) op de mate van autorisatie die iemand heeft bij de toegang tot een IT-systeem (aandachtspunt in 7 van de 9 jaren);*

¹⁴ In 2020 is de provincie overgestapt naar een aantal nieuwe IT-systemen, daarom lag de prioriteit dat jaar bij een analyse naar dataconversie en niet bij de gebruikelijke analyses. Om deze reden wordt er gewerkt met negen in plaats van tien boardletters en verslagen.

- *Binnen systemen zijn beperkte wachtwoord restricties (aandachtspunt in 4 van de 9 jaren);*
- *Verminder het aantal medewerkers met hoge toegang tot financiële systemen (aandachtspunt in 4 van de 9 jaren);*
- *De documentatie van wijzingen in systemen moet beter bijgehouden en georganiseerd worden (aandachtspunt in 4 van de 9 jaren);*
- *Ga over naar een single-audit principe (aandachtspunt in 3 van de 9 jaren).*

In de jaren 2020 en 2021 is de provincie gewisseld naar nieuwe (financiële) IT-systemen. Vanaf deze jaren komen aanbevelingen minder vaak herhaaldelijk terug, maar komen er wel meer nieuwe aanbevelingen bij. In de boardletter van 2025 is de accountant positief over hoe de provincie voorgaande aanbevelingen heeft opgepakt, de accountant benoemd geen verdere aandachtspunten. In 2024 heeft het concernmanagementteam de 'Meerjarige ambitie op digitalisering 2024-2027' vastgesteld, deels als reactie op de aandachtspunten van de accountant. In de interviews wordt toegelicht dat dit document niet exclusief naar aanleiding van de opmerkingen van de accountant is opgesteld. In de boardletter van 2025 schrijft de accountant dat de provincie aanzienlijke stappen heeft gezet met de implementatie van de Meerjarige ambitie.

Ervaring van oorzaken van terugkerende aanbevelingen in het informatiedomein

In de interviews komen een aantal ervaren oorzaken naar boven voor waarom aanbevelingen terugkeren of niet worden geïmplementeerd in het hele informatiedomein. Als onderliggende oorzaak wordt benoemd dat problemen met de informatiehuisding als geheel tot problemen bij de afzonderlijke informatiethema's kan leiden. In het 217a-onderzoek en de nulmeting van het Actieplan I hoo wordt geconstateerd dat de provincie niet over een adequate informatiehuishouding beschikt: dit heeft invloed op de kwaliteit van alle informatiethema's. Verder wordt een gebrek aan gevoelde urgentie in de hele organisatie voor het toepassen van eisen vanuit het informatiedomein en het uitvoeren van aanbevelingen als oorzaak genoemd. Hierdoor ontbreekt het aan een gevoel van collectieve verantwoordelijkheid en wordt er onvoldoende prioriteit aan gegeven.

Dit betekent niet dat er helemaal geen aandacht aan wordt besteed of aanbevelingen niet worden uitgevoerd, maar wel dat er 'hard aan getrokken' moet worden. Bijkomend wordt genoemd dat het management binnen de provincie de afgelopen jaren is gewisseld, wat de implementatie van aanbevelingen kan vertragen. Ten slotte wordt genoemd dat wanneer aanbevelingen vaak herhaald worden of een sanctie met zich meedragen, er meer urgentie is om ze te implementeren en dat een PDCA-cyclus niet altijd overal goed is geïmplementeerd.

2.3 Informatievoorziening PS

Norm

- De informatievoorziening aan PS over de uitkomsten uit toezicht, audits en onderzoek in het informatiedomein en de opvolging van aanbevelingen daaruit is conform gemaakte afspraken en wet- en regelgeving.

Specificatie norm 217a-onderzoek

- GS informeren PS schriftelijk over de uitkomsten van een 217a-onderzoek (Provinciewet, artikel 217a, lid 2).

Bevindingen

- PS zijn in acht van de tien jaar in de periode 2015 t/m 2025 geïnformeerd over de informatiehuishouding via de P&C-stukken. PS werden direct geïnformeerd over het 217a-onderzoek in de P&C-documenten, indirect via een GS-brief.
- PS werden via de P&C-documenten geïnformeerd over het Actieplan Informatiehuishouding.
- PS hebben de boardletters en verslagen van de accountant alle jaren ontvangen.

20

Informatiemanagement

P&C-cyclus

Via de bedrijfsvoeringparagraaf van de P&C-documenten worden PS in acht van de tien jaar geïnformeerd over de informatiehuishouding en de ambities van GS op dit thema. In de P&C-documenten over 2024 en 2025 wordt de voortgang van de implementatie van acties uit het plan van aanpak dat is opgesteld naar aanleiding van het 217a-onderzoek gemeld, zoals het vervangen van Docbase. Deze acties worden echter niet tekstueel gekoppeld aan het 217a-onderzoek. PS zijn ook geïnformeerd over het Actieplan Ihoo in de bedrijfsvoeringparagraaf van de jaarrekening van 2025.

217a-onderzoek en accountant

GS hebben PS geïnformeerd over het 217a-onderzoek via de bedrijfsvoeringparagraaf van de jaarrekening van 2023. Ook is er een GS-brief gepubliceerd over het onderzoek.¹⁵ In zowel de jaarrekening als de GS-brief wordt melding gemaakt van het plan van aanpak dat is opgesteld naar aanleiding van het onderzoek. Het plan van aanpak is niet naar PS gestuurd.

PS hebben jaarlijks de boardletter en het verslag ontvangen van de accountant.

¹⁵ GS2022-011596

3 Archivering en informatiebeheer

In dit hoofdstuk behandelen we het informatiethema Archivering en Informatiebeheer. We gaan achtereenvolgens in op het belang en de kaders (§3.1), de aanbevelingen uit toezicht en onderzoek en de opvolging daarvan (§3.2) en de informatievoorziening aan PS (§3.3).

3.1 Belang en kaders

21

.....
Informatiemanagement

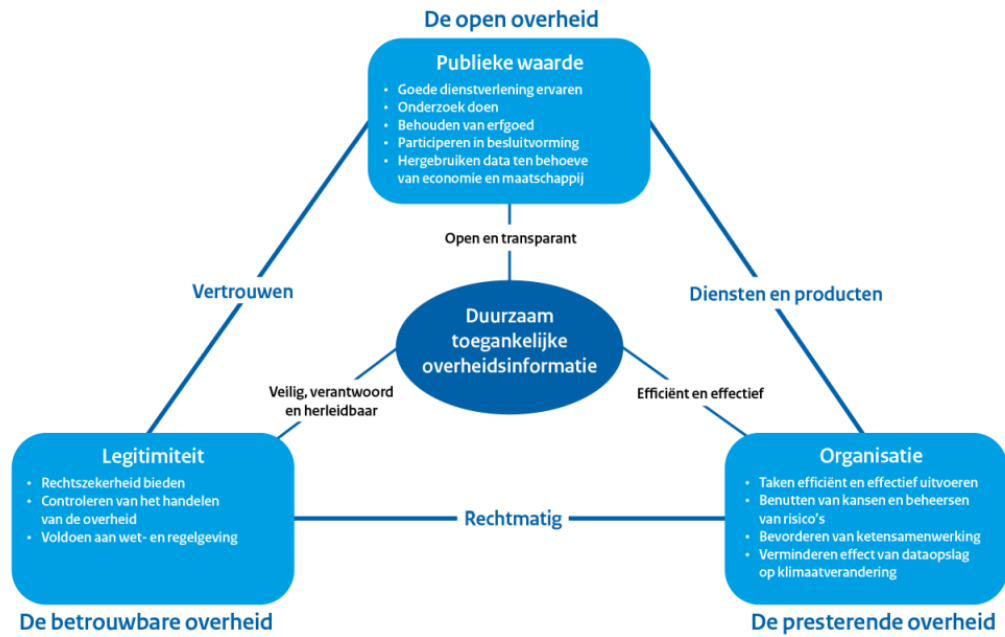
Belang

Duurzaam toegankelijke informatie is volgens het Nationaal Archief gezien vanuit drie invalshoeken van belang (zie figuur 1). Het is:

- relevant omdat het bijdraagt aan de realisatie van publieke waarden zoals het behoud van erfgoed, goede dienstverlening, het doen van onderzoek en het participeren in besluitvorming.
- belangrijk voor legitimiteit: het draagt bij aan een rechtmatige en betrouwbare uitvoering van taken door de provincie waarover zij verantwoording af kan leggen en anderen dit kunnen controleren.
- een belangrijke basis voor de provincie om zijn taken efficiënt en effectief uit te kunnen voeren en risico's te beheersen.

De voormalige regeringscommissaris informatiehuishouding stelde dat een goede informatiehuishouding geen doel op zich is, maar een middel om tot een responsieve overheid te komen. Dat is een overheid die naast de burger staat, betrouwbaar is en zich inzet om mensen verder te helpen.

Figuur 1: Belang duurzaam toegankelijke informatie

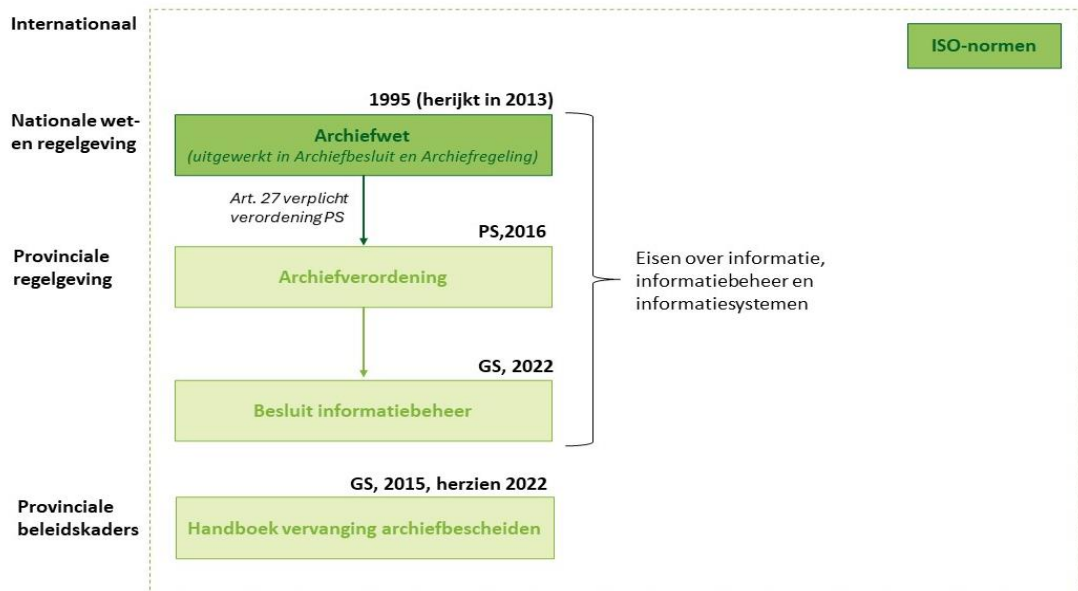

Bron: Nationaal archief. DUTO-raamwerk, module 1 'De waarde van duurzame toegankelijkheid'.

Kaders

Figuur 2 laat zien welke kaders relevant zijn voor informatiebeheer en archivering. Behalve nationale en provinciale kaders spelen ook zogenoemde ISO-normen een rol. Deze internationale standaarden zijn verwerkt in landelijke en provinciale kaders.

Figuur 2: Kaders archivering en informatiebeheer provincie Gelderland

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

Wettelijke kaders

De Archiefwet 1995 (herijkt in 2013), uitgewerkt in het Archiefbesluit en de Archiefregeling, is de belangrijkste nationale wet- en regelgeving. Hierin worden algemene eisen gesteld aan het beheer van de archiefbescheiden van de overheid. Er zijn regels voor onder meer het bewaren, vernietigen en de openbaarheid van archiefbescheiden. Op basis van de Archiefwet zijn GS verplicht om:

- selectielijsten vast te leggen waarin staat welke informatie voor hoe lang bewaard moet worden;
- een archiefplaats aan te wijzen waar zij de informatie die permanent bewaard moeten worden na twintig jaar naar moeten overbrengen;
- een archivaris aan te stellen (zie §3.2.1).

PS zijn verplicht om een provinciale archiefverordening vast te stellen.

Naar verwachting treedt in januari 2027 de nieuwe Archiefwet in werking. Hierin moeten archiefbescheiden binnen tien in plaats van twintig jaar worden overgebracht naar de provinciale archiefplaats. Ook zorgt de wet voor een modernere omgang met digitale overheidsinformatie en regelt het de openbaarheid van de informatie die is overgedragen aan archiefdiensten.

Provinciale kaders

De belangrijkste provinciale kaders op het gebied van archivering en informatiebeheer zijn de Archiefverordening en het Besluit Informatiebeheer.

In 2016 stelden PS de huidige Archiefverordening vast. In de Archiefverordening staan de taken en verantwoordelijkheden omtrent het beheer en het toezicht op de Gelderse archieven nader uitgewerkt. GS schrijven in 2024 dat ze werken aan een herziening van de archiefverordening en-, dat deze in concept klaar is. Het voornemen was om deze in het eerste kwartaal van 2025 voor te leggen aan PS. Uit de interviews blijkt dat de herziene verordening anno 2026 in principe gereed is, maar de provincie wil wachten op de invoering van de nieuwe Archiefwet om eventuele wijzigingen door te voeren voordat ze het voorleggen aan PS.

Bij de Archiefverordening is het Besluit Informatiebeheer vastgesteld door GS in 2022. Het Besluit regelt de interne organisatie van het informatiebeheer en archivering. Uit de interviews komt naar voren dat de provincie een herziene versie van het Besluit Informatiebeheer aan het maken is. De reden om het Besluit te herzien is om tegemoet te komen aan de nieuwe Archiefwet en om beter aan te sluiten op de actuele organisatiestructuur van de provincie. Het huidige Besluit is bijvoorbeeld geschreven voordat het CIO-office bestond.

GS hebben in 2015 het Handboek vervanging archiefbescheiden vastgesteld en deze geactualiseerd in 2022. In het Handboek staan de processen en gebruikte apparatuur beschreven voor het vervangen van papieren archiefbescheiden door digitale reproducties. Verder staat in het Besluit Informatiebeheer dat de provincie het Kwaliteitssysteem Informatiebeheer Decentrale Overheden (KIDO) hanteert (artikel 11).

3.2 Toezicht en controle

3.2.1 Organisatie van toezicht en controle

Norm

- De provincie heeft de verplichte audits en onderzoeken in het informatiedomein uitgevoerd.

Specificatie norm

- GS hebben een provinciearchivaris aangewezen. De provinciearchivaris heeft toezicht gehouden op de niet overgebrachte archiefbescheiden en heeft hier jaarlijks over gerapporteerd aan GS.

Bevindingen

- GS hebben een provinciearchivaris aangewezen. Vóór 2017 werd deze functie vervuld door een medewerker van het Gelders Archief. Sinds 2017 vervult de directeur van het Gelders Archief deze functie. Toen de directeur wisselde in 2024 vond er een nieuwe benoeming plaats.
- De rekenkamer heeft verslagen van de provinciearchivaris ontvangen voor de jaren 2018 t/m 2024. In het verslag over 2018-2019 schrijft de provinciearchivaris dat de voorlaatste inspectie van de provinciale archiefstukken plaatsvond in 2003. De provincie kon vanwege personele wisselingen en het gebrek aan een toezichtsdossier niet achterhalen of in voorgaande jaren verslagen van de provinciearchivaris waren opgeleverd.
- De verslagen van de provinciearchivaris zijn tweejaarlijks opgeleverd. Dit wijkt af van de termijn uit de Archiefverordening. De reden hiervoor is dat één jaar door zowel de provincie als de provinciearchivaris niet als voldoende tijd werd ervaren om de toezichtscyclus effectief uit te voeren.
- Tussen 2020 en 2022 deed het team Audit & Control onderzoek naar de mate waarin het team Documentaire Informatievoorziening voldeed aan de Archiefwet.
- De provincie liet in 2018 een DUTO-scan uitvoeren, maar deze was niet meer te vinden. Met de uitkomsten is weinig gedaan en er zijn geen andere DUTO-scans uitgevoerd.

Provinciearchivaris

In de Archiefwet is bepaald dat de provinciearchivaris belast is met het toezicht op de provinciale archiefstukken die niet zijn overgebracht naar een externe archiefbewaarplaats. GS hebben hier het Gelders Archief voor aangewezen. Dit betekent dat de archivaris alleen toezicht houdt op de nog niet overgebrachte archiefstukken van de provincie zelf (en niet bijvoorbeeld van gemeentes in het kader van interbestuurlijk toezicht). Vóór 2017 vervulde een medewerker van het Gelders Archief de rol van provinciearchivaris. In 2017 hebben GS de directeur van het Gelders Archief benoemd als provinciearchivaris.

In 2024 kreeg het Gelders Archief een nieuwe directeur en deze persoon is formeel aangewezen als provinciearchivaris door GS. De uitvoering van het toezicht door de provinciearchivaris wordt uitgevoerd door het team Toezicht van het Gelders Archief. Het Gelders Archief, en daarmee de provinciearchivaris, werkt sinds 2019 met een PDCA-cyclus. De provincie levert hierbij een KPI-rapportage aan, op basis hiervan wordt er een toezichtsplan opgezet. Hierna wordt het toezichtsverslag gemaakt, naar aanleiding van het verslag wordt er een verbeterplan gemaakt.¹⁶ Uit de interviews blijkt dat de PDCA-cyclus gevolgd bij het toezicht bij de provincie. Hoe het toezichtsproces er voor 2019 uit zag kan door personele wisselingen en een gebrek aan documentatie niet worden achterhaald.

De rekenkamer heeft drie verslagen van de provinciearchivaris ontvangen over de jaren 2018-2019, 2020-2021 en 2022-2023. De provincie kon geen verslagen aanleveren van eerdere jaren, het verslag over 2024-2025 wordt ten tijde van schrijven opgesteld. Vanwege personele wisselingen bij zowel de provincie als het Gelders Archief en het ontbreken van een toezichtsdossier bij de provincie kan niet worden vastgesteld of er eerdere verslagen zijn opgesteld. Uit het verslag over 2018-2019 blijkt dat de voorlaatste inspectie van de provinciale archiefruimtes plaatsvond in 2003. De provincie kon niet aangeven of en hoe er toezicht op de provinciale archieven had plaatsgevonden. De ontvangen verslagen gaan allemaal over twee jaar. Dit is niet conform de gestelde rapportagetermijn van één jaar uit de Archiefverordening. Uit de interviews blijkt dat de termijn van twee jaar is gehanteerd omdat een jaarlijks verslag voor zowel de provincie als de provinciearchivaris niet als werkbaar werd beschouwd. Met de termijn van één jaar is er niet voldoende tijd om echt verschil te zien bij de implementatie van aanbevelingen en om rekening te houden met eventuele budgettaire wijzigingen. Daarnaast wordt de toezichtscyclus in de nieuwe Archiefwet verlengd naar twee jaar.

Incidenteel toezicht

Naar aanleiding van interne signalen over het functioneren van het team Documentaire Informatievoorziening (DIV) heeft het team Audit & Control (A&C) in 2020 een compliance audit uitgevoerd naar het voldoen aan de Archiefwet. In 2021 volgden er evaluatieve gesprekken en in 2022 een opvolgingsonderzoek.

Uit een mededelingenbrief van GS uit maart 2018 komt naar voren dat de provincie een DUTO-scan¹⁷ heeft uitgevoerd. Deze scan kon niet worden achterhaald door de provincie. In de interviews is aangegeven dat er destijds weinig is gedaan met de uitkomsten en er geen andere DUTO-scans zijn uitgevoerd.

¹⁶ Richtlijnen toezicht Gelders Archief

¹⁷ Een DUTO-scan is een niet verplichte analyse waarbij gebruikerswensen voor duurzame toegankelijkheid (DUTO) van informatie worden vertaald in concrete aanbevelingen voor de organisatie. Deze aanbevelingen gelden in eerste instantie binnen de voor de DUTO scan bepaalde scope, bijvoorbeeld een werkproces. Maar zij zouden ook voor de gehele organisaties kunnen gelden.

3.2.2 Uitkomsten toezicht en opvolging

Normen

- De aandachtspunten en aanbevelingen uit toezicht, audits en onderzoeken in het informatiedomein (**verslagen van de provinciearchivaris en compliance audits van A&C**) zijn opgevolgd binnen de daarvoor gestelde termijn.
- Als aandachtspunten en aanbevelingen niet (helemaal) zijn opgevolgd, is dat gemotiveerd.
- De opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen van toezicht, onderzoeken en audits in het informatiedomein is geborgd binnen de provinciale organisatie.

Bevindingen

- In de drie verslagen van de provinciearchivaris staan in totaal zeventien aanbevelingen. Sinds 2023 worden de aanbevelingen geborgd in het jaarplan van het team Documentaire Informatievoorziening (DIV). De borging van voor 2023 kon niet achterhaald worden door de provincie.
- Door personele wisselingen en het gebrek aan een toezichtdossier is de implementatie van aanbevelingen niet structureel bijgehouden. Van een aantal aanbevelingen is bekend dat ze zijn opgevolgd, zoals de aanbeveling om een Besluit Informatiebeheer vast te stellen (opgevolgd in 2022).
- Aanbevelingen worden vaak herhaald. Elk verslag heeft een aanbeveling over het wegwerken van achterstanden bij het vernietigen van documenten.
- Uit de compliance audit van A&C uit 2020 bleek dat 14% van de onderzochte dossiers volledig aan de Archiefwet voldeden; over aanbevelingen die hieruit voortkwamen kon de borging en opvolging niet worden achterhaald. Als vervolg op de compliance audit zijn in 2021 evaluatieve gesprekken gevoerd tussen DIV en A&C. Hier kwam onder andere een gebrek aan kennis en menskracht en de lage prioriteit voor archivering naar voren als oorzaken van de problemen, ook werden er opnieuw aanbevelingen geformuleerd.
- In 2022 heeft A&C een onderzoek uitgevoerd naar de opvolging van de aanbeveling die voortkwamen uit de evaluatieve gesprekken. Hieruit valt op te maken dat 30% van de aanbevelingen zijn opgevolgd, de opvolging voor 20% onbekend is en 50% van de aanbevelingen deels zijn opgevolgd, anno 2022. De bevindingen worden nog steeds als actueel beschouwd.
- Uit de interviews komen een aantal oorzaken voor de problemen met de archivering naar voren, te weten: een gebrek aan middelen en capaciteit bij DIV, het niet goed uitvoeren van processen en lage prioritering bij medewerkers. Deze oorzaken sluiten aan op de bevindingen die A&C deed in 2020 t/m 2022.
- Sinds 2023 zijn er bij DIV verschillende organisatorische, procesmatige en technische maatregelen genomen om deze problemen te adresseren.

Uitkomsten verslagen provinciearchivaris

In de drie verslagen van de provinciearchivaris zijn aanbevelingen geformuleerd, zeventien in totaal. De aanbevelingen zijn niet juridisch afdwingbaar. De provinciearchivaris geeft advies over de opvolging en kijkt of er verbeterplannen zijn opgesteld. Als de provincie aanbevelingen niet opvolgt, kan de provinciearchivaris daarover met de provincie in gesprek en er steviger op terugkomen in het volgende verslag. Het team DIV is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de aanbevelingen. Sinds 2023 stelt het team een jaarplan op, hier worden de aanbevelingen in opgenomen. Hoe de borging van de aanbevelingen daarvoor ging, kon niet worden achterhaald.

De aanbevelingen bevatten veel herhalingen en er zijn patronen uit te halen. Zo zijn er in alle jaren aanbevelingen over het wegwerken van achterstanden bij het vernietigen van documenten. Daarnaast zijn er veel aanbevelingen over het actualiseren van beleid en het hebben/toepassen van systemen. Van een aantal aanbevelingen is bekend of ze zijn opgevolgd of niet. Zo doet de provinciearchivaris in de eerdere verslagen aanbevelingen om een Besluit Informatiebeheer en een nieuwe Archiefverordening vast te stellen en om het Strategisch Informatie Overleg (SIO)¹⁸ verder in te richten. In 2022 is er een Besluit Informatiebeheer aangenomen, hierin staat ook de werking van het SIO beschreven en uit de interviews komt naar voren dat het SIO sinds 2022 operationeel is. Zoals eerder gesteld is er nog geen nieuwe Archiefverordening. Ook zijn aanbevelingen om KIDO en DUTO formeel aan te houden als provincie en om het archief van het Stateninformatiesysteem van 1999-2013 digitaal over te brengen naar het Gelders Archief gerealiseerd. Voor andere aanbevelingen kon de status niet worden achterhaald.

Uitkomsten audits Audit & control

Uit de compliance audit uit 2020 kwam dat 14% van de onderzochte dossiers (35) volledig aan de Archiefwet voldeed. In deze audit formuleert A&C vier aanbevelingen. De opvolging en borging van deze aanbevelingen konden niet worden achterhaald.

In maart 2021 heeft A&C evaluatieve gesprekken gevoerd met DIV-medewerkers om de onderliggende oorzaken te achterhalen en te adresseren. Uit de notities die hiervan zijn gemaakt blijkt dat verschillende groepen dezelfde problemen en oorzaken zien: het ontbreken van kennis, procedures en contactpersonen binnen de afdelingen. Ook de lage prioritering in het werkschema van medewerkers en bij het management worden als probleempunten benoemd. In de notitie worden tien aanbevelingen gedaan.

In 2022 is er een opvolgingsonderzoek uitgevoerd naar de opvolging van de aanbevelingen uit 2021. Hieruit valt op te maken dat 30% van de aanbevelingen zijn opgevolgd, de opvolging voor 20% van de aanbevelingen onbekend is en 50% van de aanbevelingen deels zijn opgevolgd. Voor de aanbevelingen die deels zijn opgevolgd geldt voor de meeste dat er begonnen is met opvolging, maar dat dit nog niet voltooid was ten tijde van het onderzoek. Sindsdien heeft A&C een dergelijke audit niet meer uitgevoerd. Uit de interviews blijkt dat de bevindingen van A&C nog steeds als actueel gezien worden.

¹⁸ Het SIO is een onder de Archiefwet verplichte overlegstructuur voor archivalische onderwerpen.

Tabel 4: *Opvolging aanbevelingen notitie DIV 2021, anno 2022*

Opgevolgd	Deels opgevolgd	Niet opgevolgd	Onbekend	Totaal
2 (20%)	5 (50%)	0	3 (30%)	10

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van opvolgingsonderzoek A&C 2022

Oorzaken en aanpak tekortkomingen

Dat aanbevelingen en bevindingen terug blijven keren komt volgens geïnterviewden omdat het team DIV de afgelopen jaren niet de middelen en de aandacht heeft gekregen die het nodig had en dat verschillende processen niet goed werden uitgevoerd. Ook miste er sturing binnen het team en was er weinig aandacht voor ontwikkelingsmogelijkheden. Tot slot is archivering voor medewerkers niet altijd een prioriteit en wisten ze vaak niet goed wat er van ze verwacht werd. Hierdoor ontstonden bijvoorbeeld ook de achterstanden bij de vernietiging van documenten.

Sinds 2023 heeft DIV meer aandacht gekregen van de directie en zijn er verschillende organisatorische en technische maatregelen genomen om de staat van de archivering te verbeteren. Het team DIV is gereorganiseerd, heeft tijdelijk meer capaciteit gekregen en werkt nu meer procesmatig. Hierdoor is er meer afstemming met het CIO-office, I&A en het Gelders Archief en kan DIV haar beheerdersrol beter uitvoeren en zijn de verwachtingen voor medewerkers duidelijker. Ook zijn er nieuwe systemen aangeschaft (of worden nu aanbesteed) die zorgen voor meer uniformiteit en versimpeling van processen. Er wordt aangegeven dat deze veranderingen er voor zorgen dat aanbevelingen beter en gestructureerder kunnen worden opgepakt en er nu bijvoorbeeld ook werk is gemaakt van het wegwerken van de achterstanden bij het vernietigen van informatie.

3.3 Informatievoorziening PS

Norm

- De informatievoorziening aan PS over de uitkomsten uit toezicht, audits en onderzoek in het informatiedomein en de opvolging van aanbevelingen daaruit is conform gemaakte afspraken en wet- en regelgeving.

Specificatie norm

- GS leggen jaarlijks het verslag van de provinciearchivaris voor aan PS.

Bevindingen

- GS hebben alleen in 2024 het verslag van de provinciearchivaris aan PS gestuurd. Dit is niet conform de afspraken in de Archiefverordening.
- PS zijn aan de hand van een mededelingenbrief geïnformeerd over de uitvoering van een DUTO-scan in 2018.
- PS zijn niet geïnformeerd over de uitkomsten van de door A&C uitgevoerde onderzoeken naar de archivering.

De Archiefverordening schrijft voor dat GS het verslag van de provinciearchivaris aan PS moeten sturen.¹⁹ GS hebben zich binnen de onderzoeksperiode alleen in 2024 aan deze met PS gemaakte afspraak gehouden. In dat jaar stuurde GS een Statenbrief aan PS waarin ze rapporteren over de staat van de archivering, aanbevelingen van de provinciearchivaris en de ambities van de provincie op het gebied van archivering. Bij deze Statenbrief zat het verslag van de provinciearchivaris als bijlage bijgevoegd. In de overige jaren hebben PS deze verslagen niet gekregen. PS zijn in maart 2018 in een mededelingenbrief geïnformeerd over de uitgevoerde DUTO-scan. PS zijn niet geïnformeerd over de uitkomsten van de door A&C uitgevoerde onderzoeken naar de archivering.

---

¹⁹ Archiefverordening 2016, artikel 12

4 Informatieveiligheid

Dit hoofdstuk gaat over informatieveiligheid. We gaan achtereenvolgens in op het belang en de kaders (§4.1), de aanbevelingen uit toezicht en onderzoek en de opvolging daarvan (§4.2) en de informatievoorziening aan PS (§4.3).

4.1 Belang en kaders

Belang

Burgers, bedrijven en partners moeten er op kunnen rekenen dat hun informatie en gegevens in veilige handen zijn van de provincie. Beschermde informatie onvoldoende dan bestaat het risico op het verlies van publiek vertrouwen, aantasting van privacy, fraude, vermindering van productiviteit, onvoorziene kosten, verlies van inkomsten en/of imagoschade. Dit maakt dat informatieveiligheid een politiek-bestuurlijke impact kan hebben.

100 procent veiligheid bestaat niet. Het doel van informatieveiligheid is daarom risico's tot een acceptabel niveau terug te brengen. Vaak wordt bij informatieveiligheid aan ICT gedacht, maar het nemen van technische maatregelen alleen (zoals het installeren van een antivirusprogramma of autorisatierechten) is niet voldoende. Ook maatregelen op het aandachtsgebied mens en organisatie (bijvoorbeeld het creëren van bewustzijn en het instellen van procedures) en de basisinfrastructuur (bijvoorbeeld de toegangs-beveiliging van gebouwen en ruimtes of de noodstroomvoorziening) zijn belangrijk.

Kaders

Informatieveiligheid is een thema waarbij er sprake is van diverse soorten kaders op verschillende niveaus. Zo is er sprake van Europese en nationale wetgeving, afspraken tussen overheden en provinciale beleidskaders. De diverse soorten kaders zijn aan elkaar gerelateerd. Zo zijn sommige afspraken tussen overheden inmiddels wettelijk verplicht of zullen dat worden. In figuur drie zijn de belangrijkste kaders voor de provincie Gelderland weergegeven.

Provinciale kaders

De provincie Gelderland beschikt over informatiebeveiligingsbeleid. Dit beleid is opgesteld door de Chief Security Informatie Officer (CISO) en vastgesteld in 2020 door de directie. Het beleid werd jaarlijks geactualiseerd en is in 2025 herzien en opnieuw vastgesteld door de directie en het Forum Informatieveiligheid.²⁰ In aanvulling op het beleid wordt er jaarlijks een informatiebeveiligingsplan opgesteld door de CISO waarin wordt vastgelegd welke maatregelen en acties er in het betreffende jaar op het gebied van informatiebeveiliging geïnitieerd moeten worden. Deze jaarplannen worden eveneens vastgesteld door de directie. Naast het informatieveiligheidsbeleid is er de Meerjarige ambitie op digitalisering 2024-2027 vastgesteld, met daarin ambities en doelen op het gebied van informatieveiligheid.

Afspraken tussen overheden

De afspraken tussen overheden zijn ook belangrijk bij informatieveiligheid. Er zijn drie afspraken met name van belang:

1. *Een gezamenlijke baseline/normenkader*: Provincies maakten hier in 2010 afspraken over. In 2020 werd dit vervangen door de landelijke baseline informatieveiligheid overheden (BIO), welke in 2025 vernieuwd is (BIO2). Dit is een normenkader, gebaseerd op een internationale standaard (ISO). Normen gaan bijvoorbeeld over: beleid, organisatie, toegangsbeveiliging, fysieke beveiliging, leveranciersrelaties, beheer van incidenten en naleving. Provincies hanteren de BIO als verplichtende zelfregulering en met de inwerkingtreding van de Cybersecuritywet (zie later in deze paragraaf) krijgt dit een juridische basis.
2. *Een afspraak uit 2018 tussen provincies om binnen vijf jaar certificeerbaar te zijn op de ISO-27001*: De provincies spraken ook af dat zij zich regelmatig onafhankelijk zouden laten auditen op certificeerbaarheid. GS spraken in 2019 de ambitie uit om de provincie per 2022 te laten certificeren.
3. *Overheidsbrede 'streefbeeldafspraken' om standaarden voor internet- en informatieveiligheid versneld te implementeren*: Er zijn vijf afspraken met verschillende deadlines. De afspraken gaan over: (veilige configuratie van) beveiligde websiteverbindingen, encryptie van e-mailverkeer en het actief bestrijden van e-mailspoofing, de bereikbaarheid van websites en e-maildomeinen, en beveiliging van internetroutering. De deadlines liggen tussen eind 2017 t/m eind 2024. Twee van de streefbeeldafspraken zijn per 1 juli 2023 verzwaard tot een wettelijke verplichting via het 'Besluit beveiligde verbinding met overheidswebsites en -webapplicaties'.

Europese en nationale wettelijke kaders

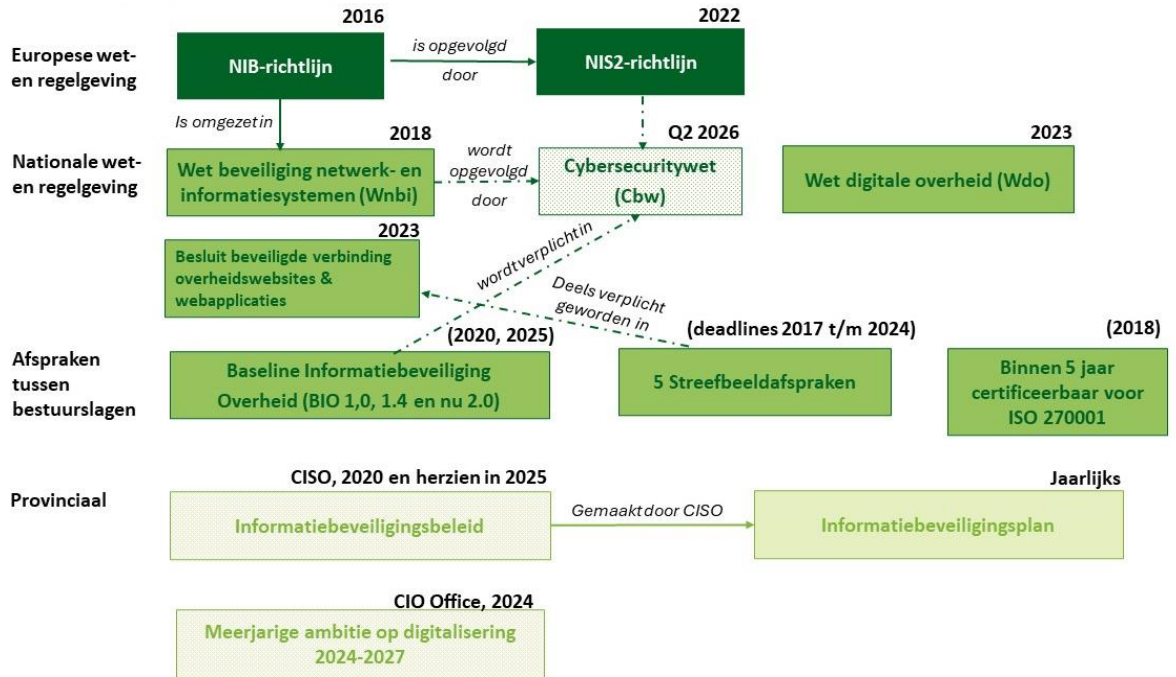
De Cyberbeveiligingswet (Cbw) die naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 in werking treedt, is de opvolger van de huidige Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni). De Cbw is de Nederlandse vertaling van de Europese NIS2-richtlijn (Network and Information Security directive).

De NIS2-richtlijn is gericht op het vergroten van digitale weerbaarheid en het beperken van de gevolgen van cyberincidenten in de Europese Unie.

²⁰ Het Forum Informatieveiligheid is een interne overlegstructuur dat het CIO-office en de directie adviseert over risico's, incidenten, audits en beleid op het gebied van informatieveiligheid.

Provincies zijn zogenoemde ‘essentiële entiteiten’ in de zin van de Cyberbeveiligingswet. Dit betekent dat er voor hen een registratie-, zorg- en meldplicht gaat gelden. Ten slotte is de Wet digitale overheid uit 2023 ook nog van belang, die regelt namelijk dat Nederlandse burgers en bedrijven veilig en betrouwbaar kunnen inloggen bij de (semi-)overheid.

Figuur 3: Kaders informatieveiligheid provincie Gelderland

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

4.2 Toezicht en controle

Normen

- De provincie heeft de verplichte audits en onderzoeken in het informatiedomein uitgevoerd.
- De aandachtspunten en aanbevelingen uit toezicht, audits en onderzoeken (de DigiD-audits, de metingen van Forum Standaardisatie over de informatiebeveiligingstandaarden, de accountant, rapportage van de CISO, de ISO-27001 audits, praktijktesten en het rekenkameronderzoek uit 2019) in het informatiedomein zijn opgevolgd binnen de daarvoor gestelde termijn.
- Als aandachtspunten en aanbevelingen niet (helemaal) zijn opgevolgd, is dat gemotiveerd.

Vervolg normen op de volgende pagina.

Vervolg normen

- De opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen van toezicht, onderzoeken en audits in het informatiedomein is geborgd binnen de provinciale organisatie.

Bevindingen

- De provincie heeft ieder jaar een DigiD-audit (inclusief een pentest) laten uitvoeren. Met uitzondering van 2019 waren de resultaten positief. Aanbevelingen die voortkwamen uit de pentesten zijn opgevolgd.
- De provincie moest uiterlijk eind 2024 voldoen aan alle streefbeeldafspraken. Uit de laatste metingen van het Forum Standaardisatie blijkt dat de provincie nog niet aan alle wettelijk verplichte afspraken voldoet. Ambtelijk wordt aangegeven dat de provincie inmiddels voor 97% voldoet aan de eisen. Het Forum Standaardisatie heeft contact met de provincie over de metingen.
- De accountant doet uitspraken en aanbevelingen over de informatieveiligheid in de boardletter en het verslag. De paragraaf in de boardletter is ook de invulling van de jaarlijkse rapportage van de CISO, zo bleek uit ons onderzoek. Dit is echter niet expliciet vermeld. Over de opvolging van aanbevelingen van de accountant wordt niet structureel gerapporteerd. Aanbevelingen gericht op de ISO-27001 certificering en het ISMS zijn opgevolgd per 2023 en ook heeft de provincie de scope van de ISO-27001 certificering uitgebreid naar aanbeveling van de accountant.
- De provincie heeft in 2021 een ISO-27001 pre-audit laten uitvoeren, hier kwam uit dat de provincie niet aan de eisen voldeed. De uitkomsten van de pre-audit zijn geadresseerd door de directie meer te betrekken bij de informatieveiligheid en het ISMS van de provincie te verbeteren. Vanaf 2023 laat de provincie jaarlijks een ISO-27001 audit uitvoeren, deze zijn allemaal positief.
- De provincie voert jaarlijks meerdere praktijktesten uit, waarvan de resultaten wisselend zijn. De aanbevelingen die voortkomen uit de praktijktesten worden geborgd door de resultaten intern te communiceren en ze te verwerken in trainingen. Meer aandacht voor bewustwording/educatie komt vaker terug in de aanbevelingen. Over de opvolging van de aanbevelingen wordt niet gerapporteerd.
- De rekenkamer heeft in 2019 onderzoek gedaan naar informatieveiligheid. De aanbevelingen hieruit zijn door PS overgenomen. GS hebben ter implementatie van de aanbevelingen een plan van aanpak opgesteld met als doel om een functionele ISMS te implementeren en ISO-27001 certificatie voor de provincie te behalen. De doelstellingen van het plan van aanpak zijn per 2023 behaald.

4.2.1 Organisatie en uitvoering toezicht en controle

In het domein van de informatiebeveiliging is er sprake van een grote diversiteit aan toezicht, audits en onderzoeken. Belangrijke daarbij zijn:

- Toezicht van Logius op DigiD-aansluitingen, met een verplichting voor provincies om een jaarlijks een ICT-beveiligingsassessment (ook wel DigiD-audit genoemd) uit te voeren.
- Forum Standaardisatie die halfjaarlijkse metingen uitvoert op de implementatie van de informatieveiligheidsstandaarden bij overheidsorganisaties.
- De accountant die jaarlijks zijn bevindingen over de informatieveiligheid rapporteert.
- De chief information security officer van de provincie die onder andere verantwoordelijk is voor het houden van toezicht op de toepassing van het informatiebeveiligingsbeleid en rapporteert hier jaarlijks over.
- De audits van de ISO-27001 normen in het kader van de ambitie van GS om certificeerbaar te zijn op de ISO-27001.
- Praktijktesten ter toetsing van de ICT (zogenoemde penetratietesten), de basisinfrastructuur (inlooptesten/mystery guest onderzoeken) en mens & organisatie (zogenoemde phishing testen).

Met de komst van de Cybersecuritywet komt er voor provincies straks nog een toezichthouder bij: de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur. Voor zogenoemde essentiële entiteiten zoals provincies gaat proactief toezicht gelden. De RDI kan dan bijvoorbeeld om informatie vragen of langskomen. Het is nog niet helemaal duidelijk hoe de precieze invulling van dit toezicht eruit gaat zien.

34

Los van bovengenoemde meer structurele vormen van toezicht, audits en onderzoeken vond er ook incidenteel onderzoek plaats. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om een rekenkameronderzoek naar informatieveiligheid in 2019. Omdat dit onderzoek voor het thema informatieveiligheid een goed beeld gaf van de toenmalige stand van zaken wat betreft toezicht, audits en onderzoeken, kiezen we er in voorliggend onderzoek voor om voor het thema informatieveiligheid te kijken vanaf 2019.

Naleving eisen en afspraken toezicht, audits en onderzoeken informatieveiligheid

Bij een deel van het toezicht, audits of onderzoeken is de provincie zelf aan zet voor de uitvoering, de naleving hiervan staat weergegeven in tabel 5.

Tabel 5: Naleving van toezicht, eisen en afspraken bij informatieveiligheid

Toezicht, afspraak of eis	Periode	Kader	Voldaan?
Jaarlijks een DigiD-audit, aanleveren bij Logius	2013-heden	Voorwaarden DIGID (artikel 5.5) van Logius (BZK)	Ja
Periodieke praktijktesten	2019-heden	ISO-27001	Ja
Jaarlijkse ISO-27001 audit	2020-heden	Informatiebeveiligingsbeleid	Grotendeels
Jaarlijks verslag van de CISO over de implementatie van het informatiebeveiligingsbeleid	2022-heden	Besluit informatiebeheer 2022; Informatiebeveiligingsbeleid	Ja

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

Verplichte DigiD-audits (toezicht Logius)

Organisaties die gebruik maken van DigiD moeten jaarlijks een ICT-beveiligingsassessment laten doen door een erkende auditor. De rapportage hiervan moet voor 1 mei aangeleverd worden bij Logius, die zo (in opdracht van BZK) toezicht houdt op de DigiD-aansluitingen.

De provincie Gelderland heeft de DigiD-audit jaarlijks laten uitvoeren door een extern bureau. Onderdeel van de DigiD audit is een penetratietest (pentest), deze wordt uitgevoerd door een ander extern bureau en is een vereiste voor de formele DigiD-audit.

Toezicht CISO

Volgens het Besluit Informatiebeheer 2022 brengt de CISO jaarlijks verslag uit over de naleving van het informatieveiligheidsbeleid. In het informatieveiligheidsbeleid zelf is opgenomen dat de CISO verantwoordelijk is voor het gevraagd en ongevraagd rapporteren over informatiebeveiliging aan de directie. Ambtelijk is aangegeven dat deze rapportage van de CISO tot uiting komt in de paragraaf over informatieveiligheid in de boardletter van de accountant.

ISO-27001 audits

In het informatieveiligheidsbeleid is sinds 2020 opgenomen dat de provincie Gelderland jaarlijks een audit laat uitvoeren naar het voldoen aan de ISO-27001 eisen. De provincie liet in 2021 voor het eerst een ISO-27001 pre-audit uitvoeren en in 2023 voor het eerst een formele audit. Vanaf 2023 is er ieder jaar een audit uitgevoerd. Hiermee heeft de provincie grotendeels voldaan aan haar ambitie om jaarlijks een ISO-27001 uit te laten voeren.

Praktijktesten

Jaarlijks voert de provincie Gelderland praktijktesten uit om in kaart te brengen hoe de organisatie er in de praktijk voorstaat op het gebied van informatieveiligheid. Dit is een eis om ISO-27001 gecertificeerd te zijn. Het gaat om verschillende testen: van phishingtesten tot bezoeken van 'mystery guests' en aanvullende testen bij leveranciers.

4.2.2 Uitkomsten toezicht en controle

DigiD audits

De rekenkamer heeft rapportages over DigiD-audits en pentesten ontvangen voor de provincie Gelderland vanaf 2019 t/m 2024, met uitzondering van 2020. Uit de interviews blijkt dat de audit voor 2025 nog uitgevoerd moet worden, de pentest is al wel uitgevoerd. Uit de DigiD-audit en pentest van 2019 komt naar voren dat de provincie niet voldoet aan de eisen. Naar aanleiding hiervan is er in 2020 een her-assessment uitgevoerd. Er kon niet meer achterhaald worden of het her-assessment de reden was waarom er in 2020 geen DigiD-audit is uitgevoerd. Uit het her-assessment komt een positief resultaat. In de daaropvolgende pentesten en DigiD-audits krijgt de provincie een positief resultaat.

In de pentesten worden technische aanbevelingen gedaan, het opvolgen van deze aanbevelingen is een vereiste voor het succesvol doorlopen van de DigiD-audit. De implementatie wordt verzorgd door de afdeling Ontwerp & Ontwikkeling. Gezien de provincie de audit jaarlijks behaald heeft, kunnen we vaststellen dat alle aanbevelingen zijn uitgevoerd. Inhoudelijk zijn er geen terugkerende aanbevelingen (los van procedurele aanbevelingen, zoals de aanbeveling om bevindingen op korte termijn te adresseren).

Zicht Forum Standaardisatie op Streefbeeldafspraken

Het Forum Standaardisatie voert ieder halfjaar een meting uit op de implementatie van de informatieveiligheidsstandaarden bij overheidsorganisaties. Uit de laatste meting van Forum Standaardisatie komt naar voren dat de provincie Gelderland nog niet voldoet aan alle web- en emailstandaarden (zie ook tabel 6²¹). De deadline van implementatie van de afspraken verschilde, eind 2024 moesten alle afspraken zijn geïmplementeerd. Hiermee voldoet de provincie niet aan de wettelijke eisen. Ambtelijk word aangegeven dat verschillende door het Forum gehanteerde standaarden niet werden ondersteund door Microsoft, waardoor het voor de provincie en andere overheden tot voor kort niet mogelijk was om aan de standaarden te voldoen. De provincie voldoet inmiddels aan 97% van de standaarden. Uit de interviews komt naar voren dat het Forum Standaardisatie de rapportages aan het CIO-office stuurt.

²¹ Om de resultaten zo toegankelijk mogelijk te presenteren, gebruiken we in tabel 6 versimpelde termen voor de normen uit de streefbeeldafspraken. De formele termen zijn opgenomen in Bijlage drie.

Tabel 6: Score Gelderland op web standaarden (medio 2025) en e-mailstandaarden (eind 2024)

Soort standaard	Domein	Voldoet wel	Voldoet niet	Niet getest
Web standaarden	gelderland.nl	Domeinnaambeveiliging, Datacommunicatie, Routingbeveiliging		
	begrotingscyclus.gelderland.nl	Domeinnaambeveiliging, Datacommunicatie, Routingbeveiliging		
	media.gelderland.nl	Routingbeveiliging	Domeinnaambeveiliging, Datacommunicatie	
	open.gelderland.nl	Domeinnaambeveiliging, Datacommunicatie, Routingbeveiliging		
	www.gelderland.nl	Domeinnaambeveiliging, Datacommunicatie, Routingbeveiliging		
	gelderland.stateninformatie.nl	Domeinnaambeveiliging, Datacommunicatie, Routingbeveiliging		
Emailstandaarden	gelderland.nl	E-mailphishing beveiliging-1, E-mailphishing beveiliging-2, E-mailphishing beveiliging-3, Beveiliging emailserver-1, Datacommunicatie mailing, Routingbeveiliging mailing	Domeinnaambeveiliging mailing, Beveiliging emailserver-2	
	begrotingscyclus.gelderland.nl	E-mailphishing beveiliging-2	E-mailphishing beveiliging-1, E-mailphishing beveiliging-3	Beveiliging emailserver-1, Datacommunicatie mailing, Routingbeveiliging mailing
	media.gelderland.nl	E-mailphishing beveiliging-2	E-mailphishing beveiliging-1, E-mailphishing beveiliging-3	Beveiliging emailserver-1, Datacommunicatie mailing, Routingbeveiliging mailing
	open.gelderland.nl	E-mailphishing beveiliging-2	E-mailphishing beveiliging-1, E-mailphishing beveiliging-3	Beveiliging emailserver-1, Datacommunicatie mailing, Routingbeveiliging mailing
	www.gelderland.nl	E-mailphishing beveiliging-2	E-mailphishing beveiliging-1, E-mailphishing beveiliging-3	Beveiliging emailserver-1, Datacommunicatie mailing, Routingbeveiliging mailing
	gelderland.stateninformatie.nl	E-mailphishing beveiliging-1	E-mailphishing beveiliging-2, E-mailphishing beveiliging-3	Beveiliging emailserver-1, Datacommunicatie mailing, Routingbeveiliging mailing

Accountant en rapportage CISO

Vanaf 2020 besteedt de accountant aandacht aan de informatieveiligheid in de boardletter en het verslag en doet aanbevelingen. De accountant voert hiervoor interviews met medewerkers van de provincie. De paragraaf over de informatieveiligheid in de boardletter is vanaf 2022 ook de plek waar de CISO (conform het Besluit Informatiebeheer) rapporteert over de realisatie van het informatieveiligheidsbeleid. Uit de interviews komt naar voren dat deze paragraaf tot stand komt door middel van een reactie van de CISO op de bevindingen van de accountant. Het wordt niet duidelijk gemaakt dat dit de invulling is van de rapportageplicht van de CISO. De aanbevelingen uit de paragraaf focussen zich vooral op de doorontwikkeling van de informatiebeveiliging binnen de provincie en het proces rondom het behalen van de ISO-27001 certificering. Het team Audit & Control voorzien de aanbevelingen, met input van de organisatie, van een reactie richting de accountant. De implementatie van de aanbevelingen is afhankelijk van het type aanbevelingen. Over de opvolging van aanbevelingen wordt niet structureel gerapporteerd. Wel kan worden vastgesteld dat aanbevelingen over het behalen van de ISO-27001 en BIO2 certificering inmiddels zijn gerealiseerd. Daarnaast is naar aanleiding van een aanbeveling van de accountant de scope van de ISO-certificering uitgebreid naar de financiële systemen (crediteuren).

ISO-27001 audits

Uit de pre-audit uit 2021 bleek dat de provincie niet voldeed aan de ISO-27001 eisen. De belangrijkste redenen hiervoor waren dat het ISMS²² van de provincie niet aan de eisen voldeed en de directie te weinig betrokken was bij de informatieveiligheid. Er wordt sinds 2020 gewerkt met een ISMS binnen de provincie, deze wordt jaarlijks geactualiseerd. In reactie op de uitkomst van de pre-audit is het ISMS aangepast, er is in 2023 een aparte audit uitgevoerd naar het ISMS: hieruit kwam naar voren dat de provincie voldeed aan de eisen. Uit de interviews blijkt dat, naar aanleiding van de uitkomst van de pre-audit, de betrokkenheid van de directie verbeterd is door middel van een maandelijks overleg in het kader van de informatieveiligheid. Daarnaast wordt de directie betrokken bij het bespreken van de jaarlijkse ISO-27001 audit. Uit alle opvolgende ISO-27001 audits kwam dat de provincie voldeed aan de eisen. Uit de interviews blijkt dat de audit uit 2026 geldt voor drie jaar, dit betekent dat de provincie gecertificeerd is tot 2029.

Praktijktesten

De rekenkamer heeft rapportages ontvangen over praktijktesten voor de jaren 2019, 2024 en 2025. Uit de interviews komt naar voren dat de provincie in alle jaren jaarlijks verschillende praktijktesten heeft uitgevoerd. Het beeld dat voortkomt uit de rapportage over de praktijktesten is wisselend: uit phisingtesten komt een relatief positief resultaat. Uit andere praktijktesten blijkt dat provincie matig scoorde bij een pentest naar de digitale infrastructuur en dat er verschillende onvolkomenheden waren bij het bezoek van een 'mystery guest'. De rapportages over de praktijktesten bevatten aanbevelingen, over de ontvangen rapportages zijn dit er 36.

²² Een Information Security Management Systeem (ISMS) is een vereist systeem onder de ISO-27001 en BIO normen waarbinnen de informatiebeveiliging op een gestructureerde manier wordt toegepast in een organisatie. Het vormt een raamwerk waarmee je beleid, processen en maatregelen rondom informatiebeveiliging kunt organiseren. Zo wordt de organisatie, en een bestuurder in het bijzonder, in staat gesteld om de juiste afwegingen te maken. Een ISMS is geen applicatie, maar een geheel management systeem.

Een terugkerend patroon in de aanbevelingen is dat er meer gefocust moet worden op bewustwording en/of educatie. Over de opvolging van de aanbevelingen wordt niet gerapporteerd.

Uit de interviews blijkt dat de aanbevelingen ter borging in het ISMS worden verwerkt en worden geclassificeerd op risico. Ook worden de uitslagen van praktijktesten gecommuniceerd naar medewerkers en verwerkt in trainingen. Wie de implementatie uitvoert is afhankelijk van de aard van de aanbeveling, dit kan komen te liggen bij zowel het CIO-office als de lijn.

Rekenkameronderzoek Informatieveiligheid

In haar onderzoek naar informatieveiligheid uit 2019 concludeert de rekenkamer dat de provincie Gelderland effectieve maatregelen heeft getroffen voor systemen en netwerken om informatie te beveiligen en aandacht schenkt aan de bewustwording van haar medewerkers. Tegelijkertijd constateerden we ook dat beleid en praktijk op meerdere - soms cruciale - punten niet op elkaar aansluiten. De rekenkamer formuleerde vijf aanbevelingen aan PS, deze waren:

1. Verzoek GS om aandacht te blijven schenken aan het vergroten van de bewustwording van medewerkers rondom informatieveiligheid;
2. Verzoek GS meer aandacht te besteden aan de borging van het beleid zodat het beleid actueel en de uitvoering in lijn met beleid blijft;
3. Verzoek GS de controle op informatieveiligheid te versterken door:
  - a. te zorgen voor een goede monitoring waardoor zicht ontstaat op de daadwerkelijke uitvoering van beveiligingsmaatregelen.
  - b. regelmatig testen uit te laten voeren om te bezien of de beveiligingsmaatregelen in de praktijk voldoende bescherming bieden.
4. Verzoek GS verantwoording af te leggen over informatieveiligheid en dat ook binnen de organisatie beter te borgen;
5. Verzoek GS een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen.

Ter borging van de aanbevelingen hebben GS in december 2019 een plan van aanpak vastgesteld. Het plan heeft als expliciet doel de aandachtspunten uit het rekenkameronderzoek op te lossen door een ISMS te introduceren in de provinciale organisatie en de provincie te laten certificeren voor de ISO-27001 normering. In de jaarrekening van 2020 rapporteren GS over de implementatie van de aanbevelingen. Daarbij is aangegeven dat de ambtelijke organisatie bezig is met het opstellen van nieuw informatieveiligheidsbeleid, werkt aan de ISO-27001 certificering en aan bewustwording aan de hand van een workshop. Tenslotte wordt gesteld dat PS niet meer in bestuurlijke context worden geïnformeerd over deze activiteiten.

De doelen van het van plan van aanpak, namelijk een functioneel ISMS te gebruiken en ISO-27001 gecertificeerd te zijn, zijn behaald in 2023. In §4.3 wordt ingegaan op de opvolging van aanbeveling vijf, gezien deze betrekking heeft op de informatievoorziening aan PS.

4.3 Informatievoorziening PS

Norm

- De informatievoorziening aan PS over de uitkomsten uit toezicht, audits en onderzoek in het informatiedomein en de opvolging van aanbevelingen daaruit is conform gemaakte afspraken en wet- en regelgeving.

Specificatie norm

- GS hebben na een jaar (februari 2020) PS inzicht gegeven in de implementatie van de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek naar informatieveiligheid (aanbeveling vijf).

Bevindingen

- PS worden vanaf 2021 via de bedrijfsvoeringparagraaf in de P&C-documenten geïnformeerd over de informatieveiligheid.
- In de boardletter worden PS geïnformeerd over de informatieveiligheid door de accountant en de CISO. Dat deze paragraaf ook de rapportage van de CISO is, wordt niet aangegeven.
- PS werden bij de jaarrekening van 2020 geïnformeerd over de implementatie van het rekenkameronderzoek naar informatieveiligheid. Dit valt buiten de vastgestelde termijn, maar het was wel het eerstvolgende logische moment voor een terugkoppeling.

40

Eisen, afspraken en aanbevelingen informatievoorziening PS

In ons onderzoek naar informatieveiligheid bij de provincie Gelderland (februari 2019) gaven we aan dat informatieveiligheid nog geen deel uit maakte van de P&C-cyclus. Er werd niet over gerapporteerd in de begroting en de jaarstukken. Een van de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek was dan ook GS te verzoeken verantwoording af te leggen over informatieveiligheid. Dit sluit ook aan bij de toenmalige en huidige kaders. Zo hadden provincies in het interprovinciale convenant regulering informatieveiligheid uit 2014 er al met elkaar overgesproken dat informatieveiligheid verankerd zou worden in de reguliere P&C-cyclus en dat het jaarverslag inzicht geeft in de status van de informatieveiligheid. In het BIO2 staat dat informatieveiligheid een standaard onderdeel van het jaarverslag van de organisatie is. Er zijn geen specifieke afspraken gemaakt met PS over dit thema.

Structurele informatie: P&C-documenten & accountant

Vanaf de jaarrekening van 2021 worden PS structureel geïnformeerd over informatieveiligheid in de bedrijfsvoeringparagraaf in de P&C-documenten. De informatie focust vooral op het proces rondom het opzetten van een ISMS en de ISO-27001 certificatie. PS worden jaarlijks ook geïnformeerd door de accountant en de CISO over informatieveiligheid door de paragraaf in de boardletter en het accountantsverslag. Dat deze paragraaf ook de rapportage van de CISO is, wordt niet aangegeven.

Rekenkameronderzoek

PS zijn geïnformeerd over de implementatie van de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek in de jaarrekening van 2020. Daarmee is de termijn van een jaar technisch gezien niet gehaald (het onderzoek is gepubliceerd in februari), maar het was wel het eerstvolgende logische moment voor een terugkoppeling.

5 Privacy en gegevensbescherming

In dit hoofdstuk behandelen we het informatiethema privacy en gegevensbescherming. We gaan achtereenvolgens in op het belang en de kaders (§5.1), de aanbevelingen uit toezicht en onderzoek en de opvolging daarvan (§5.2) en de informatievoorziening aan PS (§5.3).

5.1 Belang en kaders

42

Belang

Voor het uitvoeren van haar taken verzamelt de provincie persoonsgegevens. Dit brengt risico's met zich mee. Bij onrechtmatig gebruik van persoonsgegevens kan er inbreuk worden gemaakt op het recht op de privacy van inwoners. Om dit te voorkomen moet de provincie zich aan wet- en regelgeving houden om privacy te beschermen en misbruik van persoonsgegevens te voorkomen.²³

Kaders

Europese en nationale kaders

Op het gebied van privacy en gegevensbescherming gelden diverse (inter)nationale kaders (zie figuur 4). In 2018 werd de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) verplicht voor alle EU-lidstaten. Elke EU-lidstaat moet op een aantal punten onder de AVG nog zelf wetgeving maken. In Nederland is dit voor een belangrijk deel gebeurd in de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG). In de wetgeving staan regels voor het beschermen van privacy en het verzamelen van persoonsgegevens en verplichtingen zoals:

- het opstellen van privacybeleid en een privacyverklaring,
- het bijhouden van een verwerkingsregister en

---

²³ <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/basis-avg/privacy-en-persoonsgegevens/het-belang-van-privacy>

- het uitvoeren van gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA)²⁴ bij nieuwe activiteiten waarbij het verwerken van persoonsgegevens waarschijnlijk een hoog risico vormt.

Een organisatie moet zich kunnen verantwoorden over het naleven van de AVG. In 2019 werd de Europese Richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving (RGR) verplicht voor alle EU lidstaten. In Nederland wordt hier grotendeels uitvoering aan gegeven via de Wet Politiegegevens (Wpg).²⁵ De provincie heeft buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) in dienst. Als zij politiegegevens verwerken voor opsporing of strafrechtelijk onderzoek, valt de verwerking onder de Wpg. Ook vanuit de Wpg moeten provincies gegevensbeschermingsbeleid hebben en DPIA's uitvoeren bij nieuwe activiteiten waarbij het verwerken van persoonsgegevens waarschijnlijk een hoog risico vormt.

Vanwege de inwerkingtreding van de AVG, leggen we de focus voor dit thema op de periode vanaf 2018.

Provinciale kaders

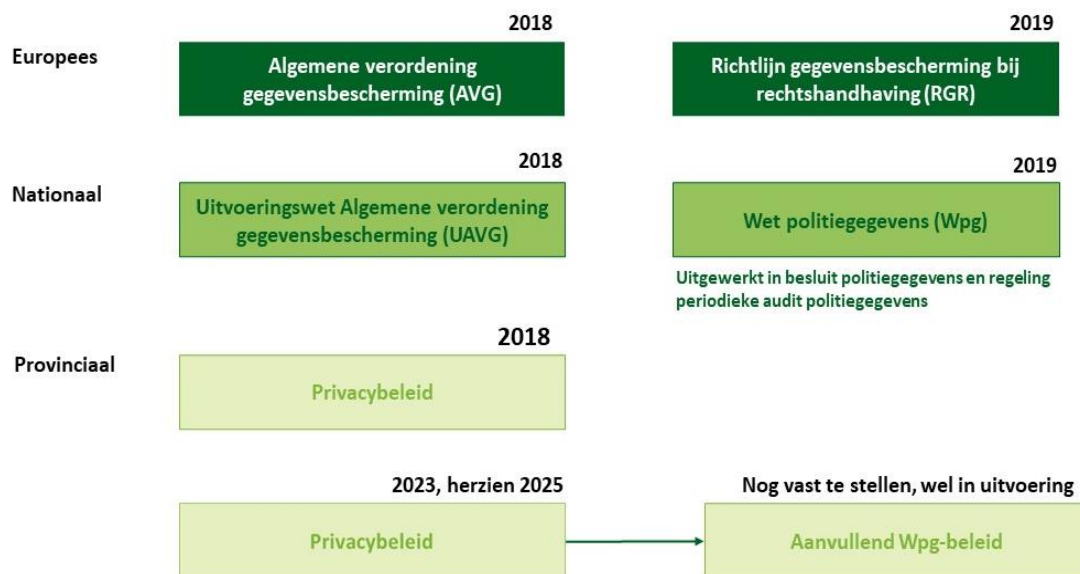
Het eerste privacybeleid werd in 2018 door het managementteam (MT) vastgesteld. Het beleid benadrukt dat het waarborgen van privacy een verantwoordelijkheid is van alle medewerkers. Formele rol- en taakverdelingen staan niet in het beleid. Gelijktijdig met het beleid is een privacyverklaring vastgesteld. De privacyverklaring staat op de website.

In 2023 stelde de directie opnieuw privacybeleid vast. Hierin geeft de provincie aan hoe ze invulling geeft aan wettelijke taken vanuit de AVG, hoe bepaalde protocollen en producten (zoals het verwerkingsregister) er uit moeten zien en hoe de rollen en verantwoordelijkheden zijn verdeeld. In 2024 en 2025 is dit privacybeleid geactualiseerd. Bij bepaalde organisatieonderdelen waar meer wetten dan alleen de AVG gelden op het gebied van privacy (zoals de Wpg), stelt de provincie nadere richtlijnen of werkwijzen op. Uit de interviews komt naar voren dat er bij de afdeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) apart Wpg beleid is ontwikkeld voor boa's. Dit beleid ligt bij het schrijven van deze nota van bevindingen voor om vastgesteld te worden door de directie. In de praktijk wordt het al gehanteerd.

²⁴ Een instrument om vooraf de privacy risico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen.

²⁵ Ook is de RGR deels verwerkt via de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg).

Figuur 4: Kaders privacy en gegevensbescherming provincie Gelderland

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

5.2 Toezicht en controle

5.2.1 Organisatie van toezicht en controle

Norm

- De provincie heeft de verplichte audits en onderzoeken in het informatiedomein uitgevoerd (**verslagen van de FG en interne- en externe Wpg-audits**).

Specificatie normen

- Bij de provincie is sinds 2018 een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld die jaarlijks rapporteerde over de naleving van de AVG en Wpg.
- De provincie heeft (sinds 2019) jaarlijks een interne Wpg-audit gedaan.
- De provincie heeft in 2022 en 2025 een externe Wpg-audit laten uitvoeren en stuurde die voor 31 december 2022 respectievelijk 1 maart 2026 naar de AP.

Bevindingen op de volgende pagina.

Bevindingen

- De accountant had vanwege de inwerkingtreding van de AVG in 2018 en 2019 in zijn boardletters aandacht voor de implementatie van deze wet.
- De provincie heeft sinds 2018 - zoals wettelijke verplicht - een FG.
- Met uitzondering van 2020, heeft de FG jaarlijks een toezichtsverslag met aanbevelingen opgesteld.
- De FG rapporteerde niet over de Wpg in 2019 en 2020. Het was een bewuste keuze om meer prioriteit te geven aan het implementeren van de Wpg, boven het houden van toezicht. Vanaf 2021 werd er wel gerapporteerd over de Wpg in het jaarlijkse FG-verslag. De externe auditor oordeelde in 2025 dat de rapportage over de Wpg vanaf 2021 onvoldoende is.
- De provincie Gelderland voerde geen interne Wpg-audits uit, terwijl dit wel verplicht is.
- De provincie Gelderland liet in 2022 (de audit van 2021 is voor alle partijen een jaar uitgesteld) en 2025 een externe Wpg audit uitvoeren en stuurde deze naar de AP binnen de gestelde termijn.
- In 2020-2021 liet de provincie een externe audit uitvoeren naar de implementatie van de AVG met als doel om te kijken waar ze een paar jaar na de inwerkingtreding staat. Daarnaast vond er in 2021 (naar aanleiding van een groot datalek) een extern onderzoek plaats naar verbeterpunten rondom de borging van privacy en voorkomen van datalekken. Naar aanleiding van dit rapport voerde het team Audit & Control in 2022 een opvolgingsonderzoek uit.

Uitvoering en naleving verplicht toezicht

De provincie heeft vanuit wet- en regelgeving de verplichting om toe te zien op privacy en gegevensbescherming. In tabel 7 is te zien welke verplichtingen er zijn en in hoeverre de provincie zich hieraan heeft gehouden.

Tabel 7: Naleving van toezicht, eisen en afspraken bij privacy en gegevensbescherming

Toezicht, afspraak of eis	Periode	Kader	Voldaan?
De provincie heeft een FG aangesteld.	2018-heden	AVG, artikel 37; Wpg, artikel 36	Ja
De FG brengt jaarlijks verslag uit aan GS over de naleving van de AVG, Wpg en het privacybeleid.	2018-heden	AVG, artikel 38; Wpg, artikel 36; Besluit Informatiebeheer 2022, artikel 15 lid 5; Privacybeleid	Deels
Jaarlijks wordt er een interne audit uitgevoerd naar de naleving van de Wpg.	2019-heden	Wpg, artikel 33	Nee
Vierjaarlijks wordt er een externe audit uitgevoerd naar de naleving van de Wpg, afschrift gaat naar de AP. ²⁶	2019-heden	Wpg, artikel 33	Ja

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

Functionaris Gegevensbescherming

Vanuit de AVG en Wpg is de provincie vanaf 2018 verplicht een functionaris gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De FG is onafhankelijk en houdt binnen de provincie toezicht op de toepassing en naleving van de privacywetgeving. Daarover rapporteert de FG periodiek en geeft gevraagd en ongevraagd advies. Daarnaast is de provincie verplicht om de FG om advies te vragen bij een Data Protection Impact Assessment (DPIA).²⁷ De rol van de FG binnen de provincie Gelderland is uitgewerkt in het Besluit Informatiebeheer en het privacybeleid. Hierin is vastgelegd dat de FG jaarlijks een toezichtplan maakt en verslag uitbrengt aan GS over de naleving van de AVG, Wpg en het privacybeleid.

Er is een Functionaris Gegevensbescherming (FG) actief binnen de provincie Gelderland die de rol van FG vervulde voor PS, GS en de CdK. De FG bracht elk jaar een toezichtsverslag uit aan de algemeen directeur over de AVG, met uitzondering van 2020. Ambtelijk is aangegeven dat de externe AVG-audit uit 2020 de invulling vormt voor het FG verslag van dat jaar en dat het verslag van 2021 ook gaat over ontwikkelingen uit 2020. In 2019 en 2020 had de FG geen aandacht in zijn verslag voor de Wpg. Vanaf 2021 heeft de FG wel aandacht voor de Wpg, maar uit de externe Wpg audit uit 2025 blijkt dat dit nog niet in de vereiste mate is en de FG weinig tot geen onderzoek uitvoert naar de Wpg. Ambtelijk wordt er aangegeven dat de provincie het niet eens is met dit oordeel van de externe auditor. In interviews wordt dit een bewuste keuze genoemd: er is prioriteit gegeven aan het begeleiden van de implementatie van de Wpg binnen de organisatie boven het uitvoeren van toezicht.

²⁶ De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is een zelfstandig bestuursorgaan met verschillende toezichthoudende taken bij nationale en internationale privacywetgeving.

²⁷ Een DPIA is een instrument om vooraf de privacyrisico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen. Zodat de organisatie maatregelen kan nemen om deze risico's te verkleinen.

Team privacy

Vóór 2023 was er sprake van een systeem met decentrale privacy officers die deze taak naast hun reguliere taken deden, hierdoor was de FG veel tijd kwijt aan zijn adviserende rol en kwam weinig aan zijn toezichthoudende taken toe. Dit werd als een onwenselijke situatie gezien en is, mede ook naar aanleiding van de uitkomsten van toezichtsverslagen en audits, in 2023 herzien (zie §5.2.2). Sindsdien is er binnen de provincie Gelderland een team Privacy actief. Organisatorisch valt dit team onder het CIO-office en heeft een faciliterende rol. Het team bestaat uit twee centrale privacy officers (waarvan één Chief Privacy Officer), de FG en verschillende privacy ambassadeurs per afdeling. In 2026 wordt hier een derde privacy officer aan toegevoegd. De privacy ambassadeurs zijn het eerste aanspreekpunt voor een afdeling over privacy en rapporteren aan de privacy officers. De privacy officers geven advies en houden toezicht op de implementatie van de AVG en Wpg (bijvoorbeeld bij het uitvoeren van DPIA's), geven trainingen en leveren input aan de FG voor zijn verslag.

Interne Wpg audits

In 2019 en 2020 heeft de provincie geen interne Wpg audits uitgevoerd. De reden hiervoor was dat de organisatie tot het derde kwartaal van 2021 niet op de hoogte was van deze verplichting. De FG publiceerde in 2021 wel een toezichtsnotitie over de Wpg. Uit de interviews blijkt dat deze notitie bedoeld was als basis voor de interne audit, een formele interne audit is echter niet uitgevoerd. Daarnaast mag de FG volgens de AP zelf geen interne Wpg-audits uitvoeren. In 2022 is er geen interne audit uitgevoerd omdat in datzelfde jaar ook een externe Wpg-audit werd uitgevoerd. In 2023 t/m 2025 zijn er geen interne Wpg-audits uitgevoerd omdat er prioriteit werd gegeven aan de implementatie van de Wpg in de organisatie. In 2026 wordt de eerste interne audit uitgevoerd, twee privacy officers hebben hier een opleiding voor gevolgd.

Externe Wpg-audits

De provincie Gelderland heeft een externe Wpg audit laten uitvoeren in december 2022 en binnen de termijn aangeleverd bij de AP. Ook in 2025 is er een externe audit uitgevoerd en binnen de termijn aan de AP geleverd. De uitslag hiervan was dat de provincie niet aan alle eisen voldeed.

Accountant

In de jaren 2018 en 2019 deed de accountant uitspraken en aanbevelingen over de implementatie van de AVG.²⁸ In de boardletter benadrukt de accountant dat een integrale beoordeling van de implementatie van privacywetgeving geen onderdeel is van zijn rapportage.

Incidenteel toezicht

Naast wettelijk verplichte vormen van toezicht heeft er ook incidenteel toezicht plaatsgevonden op dit informatiethema:

- In 2021 vond er een (naar aanleiding van een groot datalek) een extern onderzoek plaats naar verbeterpunten rondom de borging van privacy en datalekken. Naar

²⁸ Wanneer de accountant aandacht heeft voor privacy in het kader van cybersecurity, wordt dit behandeld in het hoofdstuk Informatieveiligheid.

aanleiding van dit rapport voerde het team Audit & Control in 2022 een opvolgingsonderzoek uit.

- Daarnaast voerde een extern bureau in 2021 een audit uit naar de implementatie van de AVG. Die was bedoeld om te kijken waar men een paar jaar na de inwerkingtreding staat.

5.2.2 Uitkomsten toezicht en opvolging

Normen

- De aandachtspunten en aanbevelingen uit toezicht, audits en onderzoeken in het informatiedomein (**verslagen van de FG, uitkomsten van de interne en externe Wpg audits en de uitkomsten van het incidentele toezicht**) zijn opgevolgd binnen de daarvoor gestelde termijn.
- Als aandachtspunten en aanbevelingen niet (helemaal) zijn opgevolgd, is dat gemotiveerd.
- De opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen van toezicht, onderzoeken en audits in het informatiedomein is geborgd binnen de provinciale organisatie.

Specificatie normen

- Bij een negatieve uitslag van de externe Wpg audit is binnen drie maanden een verbeterplan opgesteld en er heeft binnen een jaar een hercontrole plaatsgevonden welke naar de AP is gestuurd.

Bevindingen

- De provincie kon binnen redelijke termijn en inspanning geen antwoord geven op vragen over de implementatie van aanbevelingen van de accountant over de AVG uit 2018 en 2019.
- In totaal deed de FG tussen 2018 en 2025 77 aanbevelingen. De verantwoordelijkheid voor de opvolging van aanbevelingen ligt bij de lijnorganisatie en afzonderlijke managers, waarbij het team Privacy ondersteunend werkt. De FG en privacy officers controleren de opvolging van aanbevelingen.
- In de FG-verslagen en andere documenten wordt de status en de voortgang van de aanbevelingen niet structureel bijgehouden. In de verslagen worden veel aanbevelingen herhaald.
- Uit de externe Wpg-audit van 2022 kwam een negatief oordeel, er werden 63 aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen gelden deels als inspanningsverplichting en deels als resultaatverplichting. De provincie stelde een verbeterplan op, maar realiseerde dat niet binnen de termijn van drie maanden.

Vervolg bevindingen op de volgende pagina.

Vervolg bevindingen

- De provincie liet in 2023 een hercontrole van de externe Wpg-audit uitvoeren en stuurde deze naar de AP. Hierin werden 41 aanbevelingen gedaan, waarbij er 33 herhalingen (oftewel: 53%) zijn van de eerste externe audit. Uit de externe audit uit 2025 kwam dat de provincie niet aan alle eisen voldeed. 17% van de aanbevelingen uit 2022 kwam terug in deze audit uit 2025.
- In het evaluatierapport over het datalek in 2021 stonden 33 aanbevelingen. Het team Audit & Control onderzocht in 2022 de opvolging daarvan. Hieruit blijkt dat 66% van de aanbevelingen belegd waren, maar nog niet gerealiseerd. Het merendeel van de aanbevelingen is belegd bij het programma 'Groeï mee met de AVG'. Dit programma heeft geleid tot de herijking van beleid en procedures en de herpositionering van de privacy organisatie. Aanbevelingen die gerealiseerd moesten worden door het behalen van de ISO-27001 certificering en de overgang naar nieuwe IT-pakketten zijn sinds 2023 gerealiseerd.
- Uit de externe AVG-audit uit 2021 kwam dat de provincie een privacy volwassenheid score van 1,8 had, waarbij 3,0 of hoger als voldoende wordt beschouwd. Het rapport bevatte 22 aanbevelingen. De aanbevelingen zijn geborgd via een notitie van de FG en het programma 'Groeï mee met de AVG'. Dit project heeft geleid tot actualisatie van het privacybeleid, de introductie van nieuwe procedures en de herpositionering van de privacy organisatie.
- Uit de aanbevelingen over het thema privacy komen patronen naar voren, te weten: een gebrek aan actueel beleid, een gebrek aan of niet voldoende toegepaste procedures, problemen met het verwerkingsregister en de noodzaak van bewustwording. Verschillende van deze patronen zijn geadresseerd door het aannemen van nieuw privacybeleid en de herpositionering van de privacy organisatie in 2023.
- Uit de interviews blijkt dat er vooruitgang wordt geboekt op alle gesignaleerde patronen in de aanbevelingen.
- Een gebrek aan prioritering van privacy bij het management en andere medewerkers, capaciteit bij het team Privacy en te makkelijk vertrouwen op externe leveranciers worden in de interviews als belangrijkste belemmeringen voor de opvolging van aanbevelingen genoemd.

Opvolging adviezen accountant 2018 en 2019

Zoals genoemd in de voorgaande paragraaf nam de accountant in haar boardletters 2018 en 2019 adviezen over de AVG op. De aanbevelingen zijn veelal algemeen van aard en zijn gericht op het verder implementeren van de AVG en de monitoring daarvan. De accountant komt in de boardletter van opvolgende jaren niet specifiek terug op de aanbevelingen van het voorgaande jaar. De provincie kon binnen redelijke termijn en inspanning geen antwoord geven op vragen over de implementatie van aanbevelingen van de accountant over de AVG uit 2018 en 2019.

Functionaris Gegevensbescherming

In de jaarlijkse toezichtsverslagen (2018-2025) doet de FG in totaal 77 aanbevelingen over hoe de provincie beter kan voldoen aan de AVG en de Wpg. Ook heeft de FG vanaf 2021 in zijn verslag aandacht voor de ontwikkeling van het privacy volwassenheidsniveau. Uit de interviews blijkt dat de aanbevelingen van de FG gelden als zwaarwegende adviezen maar niet juridisch afdwingbaar zijn. De verantwoordelijkheid voor de opvolging hangt af van de aard van de aanbeveling, maar ligt uiteindelijk bij de lijnorganisatie en desbetreffende managers. De privacy officers en FG ondersteunen hierbij en houden toezicht op de implementatie door de aanbevelingen te registreren in het systeem Trustbound.

In de FG-verslagen of in andere documenten wordt de status en de implementatie van de aanbevelingen niet structureel bijgehouden. Wel valt het op dat veel aanbevelingen tussen jaren herhaald worden: Op 2022 na, geldt dit voor minstens de helft van alle aanbevelingen in het verslag.

Door de jaren heen wisselt de inhoud van de aanbevelingen en lijken de implementatie van de AVG te reflecteren. In 2018 en 2019 zijn veel aanbevelingen gericht op de organisatie en het opzetten van procedures, protocollen en beleid. Deze aanbevelingen worden in de loop der jaren opgevolgd met het ontwikkelen van procedures, het vaststellen van nieuw privacybeleid en bijkomende organisatiestructuur in 2023 en 2024. Vanaf 2022 is er in de aanbevelingen steeds meer aandacht voor specifiekere zaken in de uitvoering van het privacybeleid. Voorbeelden hiervan zijn het uitvoeren van DPIA's en de betrokkenheid van privacy officers en de FG daarbij, aanbevelingen over het nut en de noodzaak van het vergroten van privacy bewustwording en de positie van de FG in de organisatie. Alleen aanbevelingen over het verwerkingsregister komen in alle jaren voor.

Tabel 8: Aanbevelingen uit FG-verslagen

Jaar	Aantal aanbevelingen	Herhaling volgend jaar
2018	7	4
2019	14	Geen verslag in 2020
2021	16	8
2022	17	3
2023	6	6
2024	11	8
2025	6	Nog geen verslag in 2026
Totaal	77	n.v.t.

Bron: FG-verslagen 2018-2025

Opvolging interne en externe Wpg audit

Interne audit

In §5.2.1 is aangegeven dat de provincie geen interne Wpg audits heeft uitgevoerd waardoor er ook geen aanbevelingen zijn om te implementeren.

Externe audit

De provincie Gelderland heeft een externe Wpg audit laten uitvoeren in december 2022. Hierin wordt geconcludeerd dat de provincie niet voldeed aan de eisen van de Wpg en dat de provincie binnen een jaar een hercontrole moest laten uitvoeren en aan de AP sturen. Van de 25 gecontroleerde onderwerpen voldeed de provincie voor drie volledig (opzet, implementatie en effectieve werking). Door deze uitkomst moest de provincie binnen drie maanden een verbeterplan opstellen. De provincie Gelderland heeft een hercontrole laten uitvoeren in december 2023 en deze aangeleverd bij de AP. De provincie heeft ook een verbeterplan opgeleverd in november 2023. Hiermee voldoet de provincie aan de termijnen van de hercontrole, maar niet aan die van het verbeterplan. De verantwoordelijkheid voor het opstellen en uitvoeren hiervan lag bij de afdeling VTH, met ondersteuning door het team Privacy.

De externe auditor deed in totaal 63 aanbevelingen. Van alle aanbevelingen keerde 53% van de aanbevelingen terug in de hercontrole en 17% in de volgende externe audit. Veel aanbevelingen gaan over het bestaan en/of gebruiken van de geschikte procedures, controles en functies. Er zijn voor verschillende onderwerpen geen procedures en/of controles opgesteld om de kwaliteit te borgen. Tussen de hercontrole en de volgende externe audit zijn hier significante verbeteringen op gerealiseerd, blijkt uit de externe audit van 2025. In de hercontrole worden niet naar alle onderwerpen en aanbevelingen gekeken uit de aanvankelijke audit. De auditor doet per Wpg-onderwerp ook aanbevelingen aan de provincie. In totaal zijn dit er 41. Van deze aanbeveling zijn 33 herhalingen uit de eerste audit. Inhoudelijk volgen de aanbevelingen dezelfde patronen als in de aanvankelijke audit.

In 2025 liet de provincie de volgende externe Wpg audit uitvoeren. De audit hanteert dezelfde methode als de eerdere externe audit en hercontrole. De externe auditor doet een uitspraak over 20 onderwerpen, voor vier van deze onderwerpen voldoet de provincie volledig (bestaan, opzet en implementatie). De externe auditor concludeert dat de provincie niet heeft voldaan aan de eisen van de Wpg en dat er een hercontrole nodig is. De hercontrole heeft ten tijde van schrijven nog niet plaatsgevonden. De auditor doet 22 aanbevelingen, inhoudelijk volgen de aanbevelingen dezelfde patronen als in de aanbevelingen in de aanvankelijke audit en de hercontrole. Het is nog te vroeg om uitspraken te doen over de opvolging van deze aanbevelingen.

Rapport datalek (2021)

Naar aanleiding van een datalek in 2021 is er door een extern bureau onderzoek gedaan. Uit het eindrapport blijkt dat de cultuur bij de provincie zich kenmerkt door onderling vertrouwen. Dit wordt erg gewaardeerd, maar heeft ook als gevolg dat er minder gestuurd wordt op strakke proces-stappen, duidelijk afbakende rollen en verantwoordelijkheden: 'hard controls'. Daardoor zijn 'soft controls' een belangrijk aspect

van interne beheersing en is het de uitdaging voor de provincie om een goede balans te vinden tussen beide controles. Het onderzoeksbureau deed 33 aanbevelingen.

Tabel 9 (afkomstig uit een onderzoek uit 2022 van team Audit en Control) naar de opvolging van de aanbevelingen) laat zien dat de meeste aanbevelingen een jaar later wel waren belegd, maar nog niet gerealiseerd.

Tabel 9: Opvolging en borging aanbevelingen extern bureau, anno december 2022

Status	Project 'Groeï mee met de AVG'	ISO-27001 certificering	Algemene werkwijzen/processen	Overgang IT-pakketten	Onbekend	Totaal
Gerealiseerd	0	0	1	0	0	1
Belegd, nog niet gerealiseerd	17	2	2	1	0	22
Continu proces	4	1	0	0	0	5
Onbekend	0	0	0	0	5	5
Totaal	21	3	3	1	5	33

Bron: Audit & Control, provincie Gelderland

De meeste aanbevelingen zijn onderdeel van het project 'Groeï mee met de AVG'. A&C typeert het project als faciliterend, omdat de daadwerkelijke veranderingen van afdelingen zelf moet komen. Zeventien aanbevelingen van het project zijn wel belegd, maar nog niet gerealiseerd en vier zijn een continu proces. Daarom raadt A&C aan om te monitoren in hoeverre de aanbevelingen daadwerkelijk zijn gerealiseerd binnen het project. Het project werd aanvankelijk programmatisch ingestoken met een projectorganisatie en een planning van verschillende tijdgebonden acties. Ambtelijk is aangegeven dat het project in de uitvoering door personele wisselingen, problemen met capaciteit en het feit dat de realisatie veelal in de lijn moest gebeuren niet als zodanig voortgezet. De voortgang werd gemonitord door een stuurgroep. De uitwerking van het project vond plaats in de vorm van het herijken van verschillende protocollen, het privacybeleid en de uitbreiding en herpositionering van de privacy organisatie en kreeg daarmee, volgens de provincie, een meer pragmatische, resultaatgerichte aanpak. Er is geen verdere documentatie opgesteld van het project, hierdoor is de formele voortgang niet precies te bepalen. Aanbevelingen die gerealiseerd moesten worden door het behalen van de ISO-27001 certificering kunnen sinds 2023 als behaald beschouwd worden (zie ook hoofdstuk vier). Ook de aanbeveling in de categorie 'Overgang naar IT-pakketten' kan als behaald beschouwd worden, aangezien deze aanbeveling ging over het implementeren van het programma YouForce: dit is in 2023 gerealiseerd. Na dit opvolgingsonderzoek is er niet opnieuw gerapporteerd over de opvolging van deze aanbevelingen.

Opvolging externe AVG audit (2021)

Uit de externe audit (uitgevoerd in 2020, gepubliceerd in 2021) over de implementatie van de AVG kwam dat de provincie voor een deel voldoet aan de verplichtingen²⁹ maar dat er, waar het voldoet, nog veel aandachtspunten³⁰ zijn. Het externe bureau beoordeelt dat de provincie op een 0 tot 5 schaal (0 = AVG niet geïmplementeerd en 5 = AVG compleet geïmplementeerd) een 1,8 scoort op het 'privacy volwassenheidsniveau'. Een 3,0 wordt door het bureau als voldoende beschouwd. Dit betekent dat er organisatiebreed aan privacy wordt gewerkt en dit kan worden aangetoond. De provincie scoorde met name op de onderdelen beleid en de samenwerking en doorgifte van persoonsgegevens laag (zie tabel 10). Het bureau formuleerde 22 aanbevelingen voor de provincie om op niveau 3 te komen. De aanbevelingen gaan veelal over het verwerkingsregister, herijking van beleid en de professionalisering van processen en procedures.

Tabel 10: Beoordeling privacy volwassenheidsniveau, anno 2020

Onderdeel	Niveau
Beleid	1,3
Processen	1,7
Organisatorische inbedding	1,8
Rechten betrokkenen	2,2
Samenwerkingen en doorgifte van persoonsgegevens	1,4
Beveiliging van de verwerking van persoonsgegevens	2,3
Verantwoording	1,7
Totaaloverzicht	1,8

Bron: Externe AVG audit 2021

De uitkomsten van de audit zijn besproken in 2021 en het Bedrijfsvoeringsberaad en de directie wilden het volwassenheidsniveau verhogen naar 3. De FG schreef een notitie over hoe de aanbevelingen te implementeren. Deze notitie is doorontwikkeld tot het eerder genoemde project 'Groei mee met de AVG'. Voor het project is geen formele documentatie bijgehouden, maar heeft wel tot actualisatie van het privacybeleid, de introductie van nieuwe procedures en de herpositionering van de privacy organisatie geleid (zie ook §5.2.1).

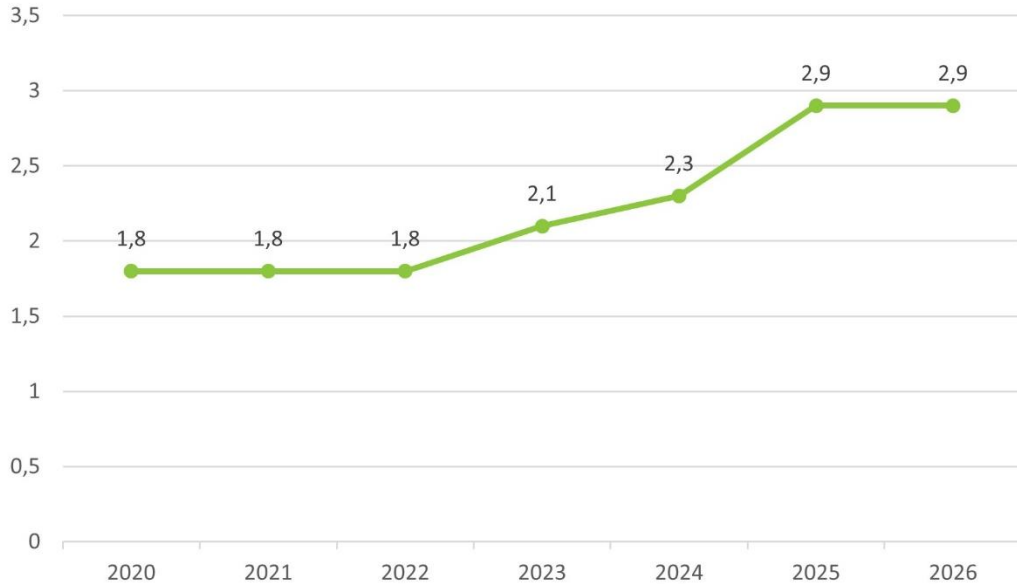
Uit de rapportages van de FG blijkt dat er sinds 2023 sprake is van een stijgende lijn in het privacy volwassenheidsniveau (zie figuur 5). De stijging komt volgens de FG door acties vanuit het project 'Groei mee met de AVG'.

²⁹ Zo beschikt de provincie bijvoorbeeld over intern privacybeleid, een register van verwerkingen, een privacyverklaring worden er DPIA's uitgevoerd en is er een FG aangesteld.

³⁰ Alle zaken waar de provincie aan voldoet, vertonen gebreken, er wordt niet of onvolledig gebruik van gemaakt of er ontbreekt kennis bij medewerkers. Verder signaleert het onderzoeksbureau dat belangrijke protocollen, rolverdelingen en overzichten ontbreken en dat er meer ingezet moet worden op opleiding en bewustwording bij medewerkers om te garanderen dat persoonsgegevens veilig verwerkt worden

Uit de interviews blijkt dat deze weergave van het privacy volwassenheidsniveau soms een te rooskleurig beeld geeft omdat het geldt voor bepaalde organisatieonderdelen en niet voor de gehele organisatie.

Figuur 5: Ontwikkeling privacy volwassenheid 2020-2025

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland, op basis van FG-verslagen

Beleving opvolging aanbevelingen

Volgens het team Privacy is er vooruitgang geboekt op alle door de rekenkamer gesignaleerde patronen in het toezicht, blijkt uit de interviews. Zo wordt aangegeven dat het verwerkingsregister nu voor het grootste deel goed wordt ingevuld en actueel wordt bijgehouden. Bewustwording wordt als een blijvende, belangrijke opgave ervaren, waarbij het recent niet meer verplichtstellen van een e-learning programma als niet bevorderlijk wordt gezien. Voor het niet of laat opvolgen van aanbevelingen worden de volgende redenen genoemd:

- prioritering van privacy door het management;
- een gebrek aan bewustwording van en een gevoelde verantwoordelijkheid voor privacy bij medewerkers;
- een gebrek aan capaciteit voor het team privacy om alle afdelingen goed te voorzien in voorlichting en advies;
- het imago van de privacy organisatie, waarbij deze soms nog als controleur wordt gezien en niet als mogelijke hulp;
- en het te veel vertrouwen op de borging van privacy bij externe leveranciers.

5.3 Informatievoorziening PS

Norm

- De informatievoorziening aan PS over de uitkomsten uit toezicht, audits en onderzoek in het informatiedomein en de opvolging van aanbevelingen daaruit is conform gemaakte afspraken en wet- en regelgeving.

Bevindingen

- De FG heeft met de algemeen directeur de afspraak gemaakt dat FG-verslagen ook aan PS gestuurd worden. PS hebben geen verslagen ontvangen. Via de bedrijfsvoeringparagraaf in de P&C-documenten worden PS vanaf 2021 geïnformeerd over de ambitie, de voortgang en het uitgevoerde toezicht op dit het onderwerp.
- In de bedrijfsvoeringparagraaf van de begroting van 2025 wordt de voortgang op het verhogen van het privacy volwassenheidsniveau hoger gepresenteerd dan in het verslag van de FG staat.

FG-verslag

Er zijn geen afspraken vastgelegd over het ontvangen van het FG-verslag door PS. Er is geen juridische verplichting om het FG-verslag naar PS te sturen en hier zijn ook geen afspraken met PS over gemaakt. Uit een interview komt naar voren dat de FG sinds 2023 met de algemeen directeur heeft afgesproken dat FG-verslagen ook aan PS gestuurd worden.

P&C-documenten

PS zijn via de bedrijfsvoeringparagraaf in de P&C-documenten vanaf 2021 geïnformeerd over het thema privacy en gegevensbescherming. GS rapporteren over de opgave voor de provincie vanuit wet- en regelgeving, de stand van zaken en ambities om de gegevensbescherming te verbeteren en worden ook de uitkomsten van audits en onderzoeken betrokken. Zo worden de AVG audit uit 2021, het datalek en bijkomend onderzoek uit 2021, het opvolgingsonderzoek van A&C uit 2022 en de externe Wpg audit in 2025 genoemd. GS rapporteren en geven aan hoe ze een vervolg geven aan de uitkomsten van de audits en onderzoeken. In de bedrijfsvoeringparagraaf van de begroting van 2025 wordt de voortgang op het verhogen van het privacy volwassenheidsniveau hoger gepresenteerd dan in het verslag van de FG van dat jaar. Hierin wordt gesteld dat de provincie het geambieerde niveau van drie in 2024 al bereikt had, volgens het FG-verslag had de provincie in dat jaar een niveau van 2,3.

6 Openbaarheid van informatie

Dit hoofdstuk gaat over de openbaarheid van informatie. We gaan achtereenvolgens in op de kaders en het belang (§6.1), de aanbevelingen uit toezicht en onderzoek en de opvolging daarvan (§6.2) en de informatievoorziening aan PS (§6.3). We behandelen eerst de kaders omdat het belang daarna beter te plaatsen is.

6.1 Kaders en belang

Kaders

Wettelijke kaders

De Wet open overheid (Woo) trad op 1 mei 2022 in werking en verving de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Onder beide wetten was het mogelijk om een verzoek voor informatie in te dienen bij een overheidsorganisatie (zogenoemde ‘passieve openbaarmaking’). Deze systematiek blijft grotendeels hetzelfde. De nieuwe wet zorgt voor veranderingen in de weigeringsgronden, kortere reactietermijn, elektronisch indienen van verzoeken en openbaarmaking van besluiten en verstrekte documenten.

Een ander belangrijk verschil is dat overheden nu verplicht zijn om zelf actief informatie openbaar te maken. Die verplichting verloopt gefaseerd (in vier tranches). De Woo werkt met zeventien ‘informatie-categorieën’. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om vergaderstukken van PS, adviezen, convenanten, Woo-verzoeken, beschikkingen en klachtenoordelen. Per 1 november 2024 is het openbaar maken van vijf informatiecategorieën verplicht geworden.³¹ In januari 2026 werd duidelijk dat de planning van de tweede tranche (opnieuw) is uitgesteld. De overige tranches moet in de tweede helft van 2027 volgen.³²

³¹ Voor provincies gaat het om informatie over de organisatie, de werkwijze (waaronder taken en bevoegdheden) en de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en haar organisatieonderdelen. Daarnaast zijn er documenten die onder een andere informatiecategorie vallen, die op grond van een andere wet of regeling actief openbaar gemaakt moeten worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de provinciale jaarverslagen.

³² <https://www.open-overheid.nl/actueel/nieuws/2026/06/03/reactie-op-acoi-advies-over-de-generieke-woo-voorziening>

Interprovinciale kaders

Interprovinciaal zijn het meerjarenplan Woo (2023) en de opvolger daarvan het meerjarenplan digitale informatiehuishouding 2026-2030, relevante kaders. Doel was om provincies te ondersteunen bij de implementatie respectievelijk de invulling van de Woo. De plannen bevatten hier indicatoren over. In 2023 ging het om 23 indicatoren. Die hadden onder meer betrekking op het uitvoeren van een nulmeting, het inrichten van een proces om de voortgang van de implementatie van de Woo te volgen en de mate waarin Woo-verzoeken binnen de termijn worden afgehandeld. Voor 2026-2030 gaat het om zes indicatoren. Een aantal hiervan, zoals de mate waarin Woo-verzoeken binnen de termijn worden afgehandeld, zijn hetzelfde gebleven. Een nieuwe indicator is het jaarlijks actief openbaar maken van één topdossier.

Provinciale kaders

In 2022 kondigden GS in een brief³³ de komst van de WOO aan en stelden de ambitie van de provincie vast op het gebied van openbaarheid van informatie. GS schrijven dat de provincie een transparante en open overheid wil zijn en dat het doel is om zo snel mogelijk zo veel mogelijk openheid te geven. Ze staan voor een zo open en inclusief mogelijke samenleving en informatie speelt daarbij een cruciale rol. De informatie moet vindbaar, inzichtelijk en herbruikbaar zijn.

De provincie Gelderland heeft geen (beleids)kader op het gebied van de Woo. In het Algemeen regelement mandaat Gelderland is opgenomen dat de algemeen directeur bevoegd is tot het nemen van besluiten omtrent de Woo.³⁴ Dit is verder gemandateerd naar de managers van de afzonderlijke afdelingen. De Woo-verzoeken worden afgehandeld door het Woo-team. Zij doen dit in samenwerking met de inhoudelijk betrokken afdeling, waarbij het Woo-team de procesregie voert.

Vanwege de inwerkingtreding van de Woo en het rekenkameronderzoek naar Wob-verzoeken, leggen we de focus voor dit thema op de periode vanaf 2022.

Belang

De wetgever gaat uit van het belang van openbaarheid voor:

- *het individu*: Toegang tot publieke informatie beschermt democratische rechten, versterkt de rechtspositie van burgers en waarborgt dat zij kunnen controleren dat (semi-)overheden geen misbruik maken van hun informatiepositie.
- *de democratische rechtsstaat*: Openbaarheid zorgt voor goed geïnformeerd publiek en daarmee democratische controle. Inzicht in de achtergrond van regelgeving en de toepassing daarvan wordt mogelijk. Bij gebrekkige openbaarheid is schending van rechtsstatelijke beginselen moeilijker aan het licht te brengen.
- *het bestuur*: Transparantie bevordert zorgvuldig en integer bestuur en werkt preventief tegen corruptie. Vroegtijdige openbaarmaking maakt feedback geven, alternatieven aandragen en risico's signaleren door burgers mogelijk waardoor wet- en regelgeving en besluitvorming verbetert.

³³ PS2022-247

³⁴ Artikel 26, lid a

- *Economie, wetenschap en cultuur*: Openbare informatie kan worden hergebruikt en verrijkt, wat kan leiden tot economische baten. Het aanbieden van informatie door overheden (zoals het CBS nu al doet) kan van grote waarde zijn voor wetenschappelijk onderzoek of culturele ontwikkeling.³⁵

Er zijn volgens de wetgever belangen die nooit passen bij openbaarheid: zoals vertrouwelijke bedrijfs- en fabricagegegevens (niet zijnde milieu-informatie) of bijzondere persoonsgegevens. Daarnaast zijn er belangen die de provincie moet afwegen tegen het belang van openbaarheid zoals eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, niet-vertrouwelijke bedrijfs- en fabricagegegevens en bescherming van het milieu. Tenslotte staat in de Woo dat in afwijking van het artikel 5.1 en 5.2³⁶ een bestuursorgaan informatie uit eigen beweging openbaar kan maken, wanneer een ander zwaarwegend algemeen belang dat in een concreet geval vraagt. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om het belang van openbare veiligheid, de volksgezondheid, het milieu of de bescherming van de democratische rechtsorde.

6.2 Toezicht en controle

Normen

- De provincie heeft de verplichte audits en onderzoeken in het informatiedomein uitgevoerd.
- De aandachtspunten en aanbevelingen uit toezicht, audits en onderzoeken (**een rekenkameronderzoek uit 2022**) in het informatiedomein zijn opgevolgd binnen de daarvoor gestelde termijn.
- Als aandachtspunten en aanbevelingen niet (helemaal) zijn opgevolgd, is dat gemotiveerd.
- De opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen van toezicht, onderzoeken en audits in het informatiedomein is geborgd binnen de provinciale organisatie.

Bevindingen

- De controle op de actieve openbaarmaking uit de Woo gebeurt door bestuursorganen zelf. Hierbij is de verplichte openbaarsparagraaf in begrotingen en jaarverslagen belangrijk. Er was/is geen centrale toezichthouder en er waren/zijn geen verplichte audits en onderzoeken op grond van de Wob en Woo.

Vervolg bevindingen op de volgende pagina.

³⁵ Kamerstuk 33 328, nr. 9. MvT Wet open overheid.

³⁶ Artikel 5.2 van de Woo gaat over persoonlijke beleidsopvattingen.

Vervolg bevindingen

- De Rekenkamer Oost-Nederland publiceerde in 2022 een onderzoek naar de afhandeling van Wob-verzoeken. Dit is het enige toezicht naar dit thema. De rekenkamer deed vijf aanbevelingen die allemaal door PS zijn overgenomen.
- De aanbevelingen gingen over het goed vastleggen van weigeringsgronden, het aanvullen van werkinstructies, het maken van een plan om aan de wettelijke termijnen van de Wob/Woo te voldoen, de implementatie van de Woo en om binnen een jaar terug te koppelen over de implementatie van de aanbevelingen.
- Over de aanbeveling over het goed vastleggen van weigeringsgronden schrijven GS in hun reactie uit juni 2022 dat de aanbeveling inmiddels is opgepakt.
- Uit de jaarrekening van 2023 en de daaropvolgende Woo-paragrafen komt naar voren dat GS opvolging heeft gegeven aan de overige aanbevelingen of daarmee bezig is.
- Bij de aanbeveling over het maken van een plan om aan de wettelijke termijnen van de Wob/Woo te voldoen, komt naar voren dat GS verschillende organisatorische maatregelen hebben genomen, maar er nog niet in alle gevallen aan de afhandeltermijnen van de Woo voldaan wordt. GS geven hierbij aan dat de hoeveelheid Woo-verzoeken sterk is gestegen. Er was een stijgende lijn in de hoeveel binnen de termijn afgehandelde verzoeken, recent zijn de aantallen weer gedaald.

Controle op naleving actieve openbaarmaking

Zoals in de voorgaande paragraaf genoemd, zijn provincies sinds de invoering van de Woo verplicht om zelf actief informatie openbaar te maken. In de memorie van toelichting van de Woo staat dat de controle op de actieve openbaarmaking gebeurt door bestuursorganen zelf en door burgers die op tekortkomingen kunnen wijzen.

Er is geen sanctie- of boetestelsel in de wet opgenomen als een bestuursorgaan niet aan de actieve openbaarmakingsplicht voldoet. De naleving op de actieve openbaarmaking kan niet bij de rechter worden afgedwongen. Als een burger toegang wil tot informatie die op grond van de Woo al via actieve openbaarmaking toegankelijk had moeten zijn, zal hij/zij alsnog een verzoek tot informatie moeten indienen.

Sinds november 2024 is het voor overheden verplicht om informatie onder de informatiecategorieën Organisatie & werkwijze en Bereikbaarheidsgegevens actief openbaar te maken. Dit gebeurt in de praktijk doordat zij de zogenoemde Woo-index³⁷ invullen. KOOP publiceert maandelijks een overzicht waarin bestuursorganen konden zien of zij voldeden aan deze verplichting en verstuurdde mails naar bestuursorganen met de oproep het overzicht te checken. Zij geeft aan dat het overzicht niet bedoeld is als monitoring.

³⁷ Dit is een centrale index (ontwikkeld door KOOP) waarin overheidsorganisaties registreren waar zij - op hun eigen publicatieplatform/website - openbaar gemaakte documenten publiceren. Dit doen zij door verwijzingen (URL's) naar hun documentverzamelingen te registreren. In juni 2023 stuurde het ministerie van BZK een informatieve brief over de voorbereiding op de actieve openbaarmaking, in het bijzonder over dat een betreffend bestuursorgaan zich kon aansluiten op de Woo-index.

In het overzicht staat een trendlijn die aangeeft in hoeverre diverse bestuurslagen en de overheid als geheel voldoet aan genoemde verplichting en BZK gebruikt deze gegevens ook in voortgangsrapportages aan de Tweede Kamer. Uit het overzicht blijkt dat de provincie Gelderland tijdig voldeed aan de genoemde verplichting.

Om de controle op de naleving van de Woo door bestuursorganen zelf te stimuleren, regelde de wetgever via artikel 3.5 van de Woo dat bestuursorganen in hun jaarlijkse begroting en verantwoording aandacht moet besteden aan de uitvoering van de wet. Dit wordt de openbaarheidsparagraaf genoemd. De verantwoording die wordt afgelegd op grond van artikel 3.5 ziet toe op zowel de passieve als de actieve openbaarmakings-plicht. Via deze openbaarheidsparagraaf kunnen PS hun controlerende rol invullen. De informatievoorziening aan PS over de openbaarheid van informatie staat in §6.3.

Controle op naleving passieve openbaarmaking

Tegen het besluit van GS een Wob-verzoek/Woo-verzoek staat rechtsbescherming open. De verzoeker en andere belanghebbenden kunnen bezwaar maken en een voorlopige voorziening aan de rechter vragen. Tegen het besluit van GS op het bezwaar kunnen belanghebbenden in beroep gaan bij de rechtbank en daarna in hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Ook kan een verzoeker bezwaar maken of in (hoger) beroep gaan tegen het niet op tijd nemen van een besluit op het verzoek. Voor journalisten, onderzoekers en maatschappelijke organisaties die een 'beroepsmatig belang' hebben bij de openbaarmaking van overheidsinformatie is er sinds september 2022 nog een andere optie: Wanneer zij een klacht hebben over de afhandeling van hun Woo-verzoeken kunnen zij naar het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI)³⁸ gaan. Het ACOI bemiddelt tussen hen en de betreffende overheidsorganisatie. Het ACOI heeft in de periode 2022-2025 niet bemiddeld tussen een verzoeker en de provincie Gelderland. In dit onderzoek ligt de focus op de opvolging van aanbevelingen uit toezicht, audits en onderzoeken. Het leren van klachten, bezwaar en beroep valt buiten de afbakening. Verder is bij de controle op de naleving van de passieve openbaarmaking (door PS) de eerdergenoemde openbaarheidsparagraaf in begrotingen en jaarverslagen relevant.

Woo-monitor provincies 2023-2025

Om de implementatie van de voortgang van de Woo te kunnen volgen, is de Woo-monitor een relevant hulpmiddel. De Woo-monitor is een initiatief van de VNG en is in 2023 ontwikkeld in samenwerking met het IPO en de UvW. De monitor bestaat uit een digitale vragenlijst die is uitgezet bij gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Inmiddels publiceerde het IPO drie keer de resultaten van de Woo-monitor onder provincies. In 2023 deden er tien provincies mee en in 2024 en 2025 twaalf provincies. De resultaten van de vragen zijn niet te herleiden naar individuele provincies. Zodoende kan de monitor niet gebruikt worden om de voortgang van de implementatie van de Woo door de provincie te volgen.

³⁸ De ACOI is ingesteld met de Woo en is er om de toepassing van de Woo te bevorderen. Haar kerntaken zijn: advisering, bemiddeling en kennisdeling. De ACOI is geen toezichthouder: als bemiddeling niet tot een goede uitkomst leidt, brengt de ACOI een advies uit aan het bestuursorgaan, maar zij kan de opvolging niet 'hard' afdwingen.

Wel zouden medewerkers van een provincie (die weten hoe de eigen provincie 'scoort') een beeld kunnen krijgen van de voortgang op de implementatie van de Woo in hun provincie ten opzichte van de andere provincies.

Rekenkameronderzoek afhandeling Wob-verzoeken

De Rekenkamer Oost-Nederland publiceerde medio 2022 een onderzoek over de afhandeling van WOB-verzoeken in de provincie Gelderland. Hierin stond een vijftal aanbevelingen. In september van dat jaar besloten PS de aanbevelingen over te nemen, daarmee moesten GS uitvoering geven aan de aanbevelingen.

GS geven in hun reactie aan al uitvoering te geven aan de eerste aanbeveling, het zorgdragen voor een goede vastlegging van alle weigeringsgronden die worden toegepast in Woo-besluiten. Zoals inmiddels gebruikelijk geven GS in het jaarverslag 2023 aan hoe het staat met de implementatie van de aanbevelingen. Uit de Woo-paragraaf van de daaropvolgende jaren valt op te maken dat GS aan alle aanbevelingen volledig opvolging hebben gegeven of daarmee bezig zijn. Voor de aanbeveling over termijnen zijn verschillende organisatorische maatregelen genomen om hieraan te voldoen. Uit de Woo-paragrafen blijkt dat in 2023 50% van de Woo-verzoeken binnen de geldende termijnen werd afgehandeld, in 2024 is dit gestegen naar 60% en in 2025 gedaald naar 42%. Hierbij geven GS ook aan dat het aantal Woo-verzoeken jaarlijks toeneemt. GS koppelen de inzet om te voldoen aan de termijnen van de Woo aan de inzet om de informatiehuishouding te verbeteren en om medewerkers digitaal vaardiger te maken.

Tabel 11: Opvolging aanbevelingen Rekenkameronderzoek Wob-verzoeken 2023 en 2026

Aanbeveling	Opvolging, anno 2023	Opvolging, anno 2026
1. PS verzoek GS zorg te dragen voor een goede vastlegging van alle weigeringsgronden die worden toegepast in een Woo-besluit.	Opgevolgd. GS geven aan dit in het proces te hebben verwerkt.	Opgevolgd. Geen nieuwe informatie.
2. PS verzoek GS om de werkinstructie aan te vullen met alle elementen die van belang zijn voor een goede afhandeling van Woo-verzoeken.	Opgevolgd. GS geven aan de provinciale werkinstructie inmiddels te hebben aangepast.	Opgevolgd. De huidige werk instructies bevatten deze onderdelen.
3. PS verzoek GS om met een plan te komen waardoor verzoeken tijdig worden afgehandeld zodat de provincie ook op dit punt voldoet aan de wet.	Deels opgevolgd. GS geven aan verschillende maatregelen genomen te hebben om aan de termijnen te voldoen. Dit heeft er toe geleid dat 50% van de verzoeken binnen de termijn wordt afgehandeld. Het kon niet worden achterhaald of GS een plan hebben gemaakt om te voldoen aan de termijnen, zoals in de aanbeveling staat.	Deels opgevolgd. GS geven in de Woo-paragraaf aan dat ze via organisatorische maatregelen inzetten op het behalen van de wettelijke termijnen voor Woo-verzoeken. GS voldoen anno eind 2025 in 42% van de gevallen aan de termijn.
4. PS verzoek GS om voortvarend verder te gaan met een volledige implementatie van de Woo.	Opgevolgd. GS geven aan PS regelmatig te informeren over de implementatie van de Woo via P&C-stukken en af en toe een statenbrief. Uit de Woo index is af te leiden dat de provincie eind 2023 voldeed aan de vereisten uit de eerste tranche. Daarnaast schrijven GS jaarlijks in de Woo-paragraaf over hun activiteiten betreffende implementatie van de Woo en wordt er vooruitgang geboekt op het voldoen aan de termijnen.	Opgevolgd. Geen nieuwe informatie.
5. PS verzoek GS om een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen.	Grotendeels opgevolgd. GS geven een update over de opvolging in het jaarverslag van 2023. Dit is niet binnen de termijn van een jaar. Zie ook §6.3.	Grotendeels opgevolgd. Geen nieuwe informatie.

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland, op basis van de GS-reactie, P&C-documenten en SharePoint

6.3 Informatievoorziening PS

Norm

- De informatievoorziening aan PS over de uitkomsten uit toezicht, audits en onderzoek in het informatiedomein en de opvolging van aanbevelingen daaruit is conform gemaakte afspraken en wet- en regelgeving.

Specificatie norm

- GS geven binnen drie weken (uiterlijk 27 juli 2022) een schriftelijke reactie op de conclusies en aanbevelingen.
- GS geven na een jaar (uiterlijk 9 november 2023) een terugkoppeling over de implementatie van de aanbevelingen.
- De Gelderse begrotingen en jaarverslagen gepubliceerd na mei 2022 kennen een openbaarheidsparagraaf.

Bevindingen

- PS werden in 2021 door GS geïnformeerd over de Woo aan de hand van de beantwoording van statenvragen en oordeelsvormende vergaderingen.
- In 2022 ontvingen PS een Statenbrief over de Woo. Deze brief bevat de ambitie van de provincie omtrent de Woo en de bijlagen bevatten meer gedetailleerde achtergrondinformatie over de Woo.
- In de begrotingen van 2022 en 2023 wordt de Woo in de bedrijfsvoeringparagraaf behandeld. De jaarrekeningen van 2022 en 2023 en de P&C-documenten van alle opvolgende jaren bevatten een aparte Woo-paragraaf.
- GS hebben tijdig een reactie op de conclusies en aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek over Wob-verzoeken gegeven. PS zijn via de jaarrekening van 2023 geïnformeerd over de voortgang op de aanbevelingen. Dit was het eerstvolgende logische moment, maar viel buiten de termijn uit het PS-besluit.

Informatievoorziening over de Woo

PS werden voor het eerst geïnformeerd door GS over de komst van de Woo in de bedrijfsvoeringparagraaf van de begroting voor het jaar 2021. Dit is echter meer een referentie, in het kader van de verbetering van de informatiehuishouding, dan een aankondiging. In februari en in mei 2021 zijn er statenvragen beantwoord door GS over Wob-verzoeken. In de beantwoording in februari wordt gerefereerd aan de komst van de Woo, de antwoorden in mei hebben geleid tot een oordeelsvormende vergadering in september van dat jaar. In deze vergadering is gesproken over de komst van de Woo en GS zegden toe een statenbrief te sturen over de Woo. Deze brief is er gekomen in april 2022. In de brief schetsen GS de ambities van de provincie in het kader van de Woo (zie §6.1) en worden PS via bijlagen geïnformeerd over gedetailleerdere achtergrondinformatie over de Woo.

GS moeten PS vanaf 2022 informeren over de Woo via de P&C-documenten. In de begroting van 2022 is dit onderdeel nog opgenomen in de bedrijfsvoeringparagraaf. In de jaarrekening valt te lezen dat de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten heeft beslist dat dit vanaf de jaarstukken van 2022 een aparte paragraaf moet zijn, in de jaarrekening van 2022 is dit ook het geval. In de begroting van 2023 is de rapportage over de Woo onderdeel van de bedrijfsvoeringparagraaf, daarna heeft de Woo in iedere begroting en jaarrekening een eigen paragraaf. In de Woo-paragraaf worden PS geïnformeerd over welke organisatorische en beleidsmatige stappen de provincie heeft genomen om te voldoen en uitvoering te geven aan de wet. Ook wordt er gerapporteerd over welke informatiecategorieën wanneer openbaar worden gemaakt, worden externe ontwikkelingen besproken³⁹ en linken GS de ambities en inzet op het uitvoeren van de Woo een inzet op andere informatiethema's.⁴⁰ De provincie publiceert tenslotte alle Woo-verzoeken op haar website.

Informatievoorziening over onderzoek Rekenkamer

In het protocol behandeling rekenkamerrapporten Rekenkamer Oost-Nederland (hierna: Protocol) dat PS vaststelden in juli 2022, staat dat GS binnen drie weken een schriftelijke reactie op (de conclusies en aanbevelingen in) het onderzoeksrapport moeten geven. Die reactie moeten GS naar de Rekenkamer en PS sturen. GS gaven - conform het Protocol - een schriftelijke reactie op (de conclusies en aanbevelingen in) het rekenkamerrapport over de afhandeling van Wob-verzoeken. In haar reactie ging ze in op alle vijf afzonderlijke aanbevelingen. De GS-reactie dateert van 28 juni 2022, het onderzoek waarop de reactie betrekking heeft dateerde van 7 juli. Daarmee is de in het protocol vastgelegde termijn van drie weken behaald. PS besloten op 28 september 2022 dat GS na een jaar inzicht moesten geven in de implementatie van de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport over de afhandeling van Wob-verzoeken. In de jaarrekening van 2023 werden PS geïnformeerd over de voortgang van de aanbevelingen. Dit is niet binnen de termijn die in het PS-besluit stond, maar was wel het eerst volgende logische moment voor een terugkoppeling.

³⁹ Zoals het aansluiten van de provincie bij landelijke registers en indexen en het Rekenkameronderzoek naar Wob-verzoeken.

⁴⁰ Het verbeteren van de informatiehuishouding, het streven om aan de ISO 27001 norm te voldoen, de ambitie om het privacy volwassenheidsniveau te vergroten, het ontwikkelen van digitale vaardigheden bij medewerkers en het vervangen van het archiefsysteem worden allemaal genoemd.

7 Digitale toegankelijkheid

Dit hoofdstuk gaat over de digitale toegankelijkheid van informatie. We gaan achtereenvolgens in op het belang en de kaders (§7.1), de aanbevelingen uit toezicht en onderzoek en de opvolging daarvan (§7.2) en de informatievoorziening aan PS (§7.3).

7.1 Belang en kaders

Belang

Voor mensen met een beperking is het belangrijk dat websites en apps digitaal toegankelijk zijn om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Voor provincies ligt het belang onder andere in groter bereik, besparingen, duidelijke afspraken en voldoen aan de wet.⁴¹ Niet voldoen aan de wet kan leiden tot bestuurlijk risico's, negatieve pers en reacties van belangengroepen.⁴²

Kaders

Wettelijke kaders en verplichtingen

De Nederlandse wetgeving voor digitale toegankelijkheid is gebaseerd op internationale afspraken, met name het VN-verdrag handicap en de EU-Richtlijn 2016/. /. De richtlijn verplicht alle overheidsinstanties in de Europese Unie om hun websites en mobiele apps toegankelijk te maken en harmoniseert uiteenlopende normen binnen de EU.⁴³ Het Rijk zette deze richtlijn om naar het Besluit digitale toegankelijkheid overheid (hierna: Besluit). Hierin staat dat overheden hun websites en apps toegankelijk moeten maken. Het Besluit geldt vanaf juli 2018 en trad gefaseerd in: in september 2019/2020 voor provinciale websites⁴⁴ en in juni 2021 voor apps. Het Besluit is vanaf juli 2023 onderdeel van de Wet digitale overheid (Wdo). Daarmee veranderde er niets aan de wettelijke verplichting voor digitale toegankelijkheid.

⁴¹ <https://www.digitoegeankelijk.nl/toegeankelijkheid/voordelen> (website van het expertisecentrum DigiToegeankelijk van Logius/BZK)

⁴² Logius/BZK (2020). *Digitale toegankelijkheid in jouw organisatie: wie doet wat*, p. 11.

⁴³ Verder is juni 2025 de European Accessibility Act (richtlijn 2019/882) ingegaan. Dit betekent dat ook websites en apps van bedrijven aan de toegankelijkheidseisen moeten gaan voldoen.

⁴⁴ Nieuwe websites (gepubliceerd vanaf 23 september 2018) moesten uiterlijk 23 september 2019 voldoen en oudere websites (gepubliceerd voor 23 september 2018) moesten uiterlijk 23 september 2020 voldoen.

Om aan de wet te voldoen moeten provincies een aantal stappen nemen:

- *Digitale kanalen toegankelijk maken:* Het gaat hierbij om alle websites, mobiele apps, intranetten en extranetten. Deze moeten toegankelijk gemaakt worden door een verplichte, internationale standaard toe te passen.
- *Toegankelijkheidsverklaringen publiceren:* Hier staat in hoe toegankelijk de website of app al is en hoe de provincie dat gaat verbeteren. Er is een vast model voor.
- *Ervoor zorgen dat de status daarvan (zo snel mogelijk) A, B of C is:* De status laat zien of de website of app al voldoet aan de wet. Om te voldoen moet de status A (voldoet geheel), B (voldoet deels) of C (eerste maatregelen genomen) zijn.
- *Naar de verklaring verwijzen op haar websites en apps:* Hier kan de provincie het zogenoemde toegankelijkheidslabel (een samenvatting van de verklaring) voor gebruiken of de verklaring zelf plaatsen.
- *Blijven werken aan toegankelijkheid:* Het is de bedoeling dat provincies de toegankelijkheid van websites en apps blijven verbeteren. Op termijn moet een positieve ontwikkeling te zien zijn in de status van de verklaringen.

Vanwege de inwerkingsdata van het Besluit digitale toegankelijkheid (oftewel: wanneer de verplichting inging), leggen we de focus voor dit thema op de periode vanaf 2019. Figuur 6 bevat een overzicht van de geldende kaders voor digitale toegankelijkheid.

Provinciale kaders en organisatie

Programma Digitale Toegankelijkheid en werkgroep

In mei 2018 is er een businesscase opgesteld voor een programma voor het inbedden van het Tijdelijk Besluit Digitale toegankelijkheid in de provinciale organisatie. Het doel van het programma was om er voor te zorgen dat uiterlijk 2021 alle interne, externe én mobiele applicaties van de provincie voldoen aan de geldende wetgeving op het gebied van digitale toegankelijkheid en dat mensen zonder digitale drempels gebruik kunnen maken van websites en web toepassingen. Het programma werd uitgevoerd door de werkgroep digitale toegankelijkheid. Ambtelijk wordt toegelicht dat zowel het programma als de werkgroep inmiddels is opgeheven. Verder wordt toegelicht dat de werkgroep de 'belangrijkste' websites van de provincie, zoals www.gelderland.nl, digitaal toegankelijk heeft gemaakt en er voor gezorgd heeft dat er rekening wordt gehouden met digitale toegankelijkheid in het inrichten van de interne digitale infrastructuur. De afdelingen Communicatie en I&A (afhankelijk van de website) zijn nu verantwoordelijk voor het implementeren van de digitale toegankelijkheidseisen.

Andere provinciale kaders

In de bedrijfsvoeringparagraaf van de begroting van 2020 schrijven GS dat het Besluit eisen stelt aan de toegankelijkheid van digitale informatie. Ze willen dat digitale informatie en dienstverlening zoveel mogelijk voor iedereen beschikbaar en toegankelijk is: dat vereist een duurzame aanpak.

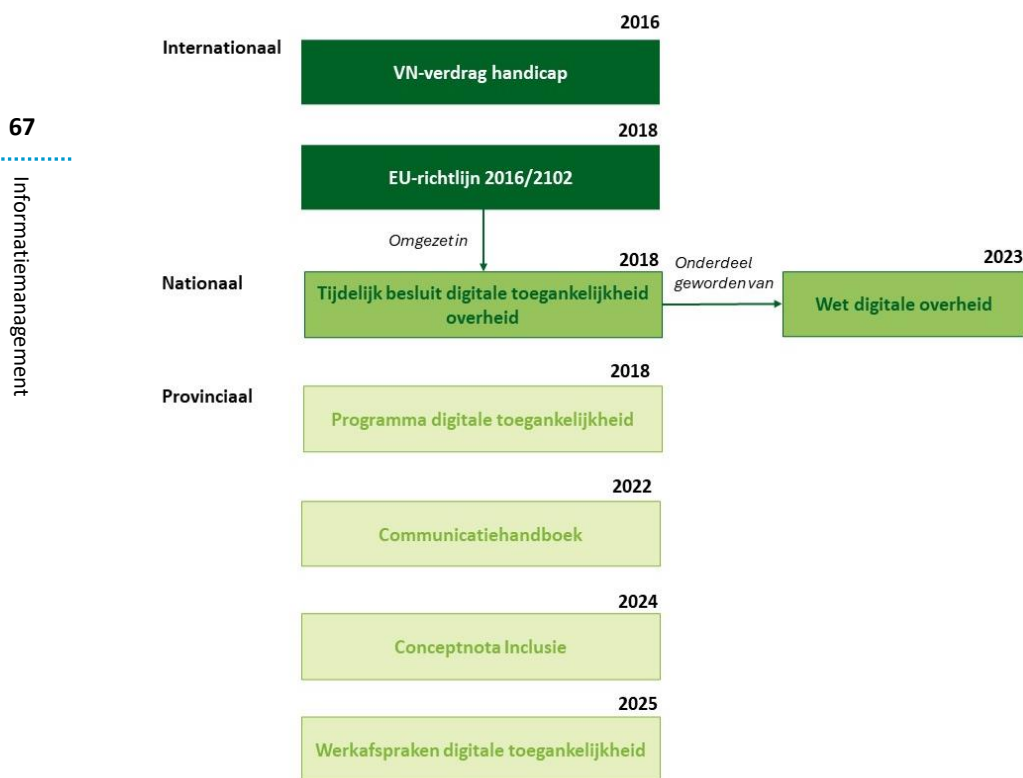
In december 2022 lieten GS weten dat ze het Communicatiehandboek⁴⁵ hebben aangepast zodat het beter aansluit bij de eisen vanuit de digitale toegankelijkheid.

⁴⁵ Dit is een intern document met regels en richtlijnen om de interne en externe communicatie vorm te geven.

Zo zijn regels op dit gebied duidelijker uitgewerkt en voorzien van voorbeelden. Deze regels gelden ook voor externe opdrachtnemers. GS benadrukken dat het belangrijk is dat iedere medewerker zich bewust is van het belang en de wettelijke verplichting om aan de toegankelijkheidseisen te voldoen.

In december 2024 hebben GS de Conceptnota Inclusie aan PS aangeboden ter bespreking. In deze nota worden de wettelijke kaders en beleidskaders ten aanzien van inclusie beschreven. De (inter)nationale kaders voor digitale toegankelijkheid worden aangehaald en er staat dat de provinciewebsite voldoet aan deze eisen. Verderop in de Conceptnota wordt gesteld dat de provincie de uitvoerdersrol heeft bij het ontwikkelen van diverse digitale en analoge communicatiemiddelen die voldoen aan de eisen voor technische toegankelijkheid en begrijpelijke taal, zodat ze voor iedereen toegankelijk zijn. In februari 2025 zijn er werkafspraken opgesteld voor medewerkers om de eisen voor digitale toegankelijkheid verder te verankeren in de communicatiemiddelen naar buiten toe. De werkafspraken bevatten regels voor het maken van webpagina's, teksten, video's, podcasts en het delen van documenten. In de werkafspraken staat het voornemen vermeld om in de toekomst ook werkafspraken op te stellen voor de interne communicatie.

Figuur 6: Kaders digitale toegankelijkheid provincie Gelderland

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

7.2 Toezicht en controle

Normen

- De provincie heeft de verplichte audits en onderzoeken in het informatiedomein uitgevoerd.
- De aandachtspunten en aanbevelingen uit toezicht, audits en onderzoeken in het informatiedomein zijn opgevolgd binnen de daarvoor gestelde termijn.
- Als aandachtspunten en aanbevelingen niet (helemaal) zijn opgevolgd, is dat gemotiveerd.
- De opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen van toezicht, onderzoeken en audits in het informatiedomein is geborgd binnen de provinciale organisatie.

Specificatie normen

- De provincie heeft toegankelijkheidsonderzoeken voor haar websites en apps gedaan/laten doen. Die onderzoeken voldoen aan de gestelde eisen.
- De provincie heeft het toegankelijkheidslabel dan wel de toegankelijkheidsverklaring zelf op haar websites gezet.
- De provincie heeft de aandachtspunten uit de toegankelijkheidsonderzoeken van websites opgepakt.
- De toegankelijkheidsonderzoeken laten een verbetering van de digitale toegankelijkheid van de provinciale websites en apps zien.

Bevindingen

- De provincie beheert 42 websites en applicaties (april 2026) waar een toegankelijkheidsverklaring voor vereist is. De meerderheid (55%) van de websites voldoen aan de toegankelijkheidseisen. De negentien websites die niet aan de eisen voldoen hebben allemaal geen geldig toegankelijkheidsonderzoek.
- Ambtelijk wordt aangegeven dat het doel uit het programma digitale toegankelijkheid - voor 2021 voldoen alle websites van de provincie aan de digitale toegankelijkheidseisen – behaald is. Uit het Dashboard DigiToegankelijkheid blijkt dat in ieder geval vanaf 2022 niet meer aan dit doel wordt voldaan.
- De toegankelijkheid van websites laat in golfbewegingen een stijging zien. In de verklaringen voor de websites die momenteel niet voldoen aan de toegankelijkheidseisen geeft de provincie niet aan wanneer ze wel gaan voldoen. Hierdoor is het niet goed mogelijk om in te schatten wanneer er verbetering verwacht mag worden.

7.2.1 Organisatie van toezicht en controle op naleving

Overheden zijn verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van hun digitale informatie en hun digitale dienstverlening. In het tijdelijke besluit digitale toegankelijkheid uit 2018 stonden geen bepalingen over toezicht en handhaving.

Rol PS en BZK

Het toezicht wordt in de eerste plaats ingevuld aan de hand van horizontaal toezicht (door PS) en aanvullend door middel van interbestuurlijk toezicht (door het Ministerie van BZK). Om het toezicht van PS goed in te kunnen vullen, is het van belang dat PS informatie van GS ontvangen over de naleving van de wetgeving over de digitale toegankelijkheid (zie §8.3). In de Wdo staat beschreven dat het toezicht van het ministerie voornamelijk moet plaatsvinden aan de hand van bestaande instrumenten en toezicht structuren. Dit betekent dat het Rijk uiteindelijk in kan grijpen bij de provincie als zij niet aan haar wettelijke verplichtingen voldoet.

In april 2022 kwam het ministerie met een stappenplan om het toezicht en de naleving te versterken. Dit werd medio 2022 ingevuld door middel van het door ICTU⁴⁶ uitgevoerde programma DigiToegankelijk TOP. Dit omvatte:

- ondersteuning (zoals kennisdeling, advies, webinars en tools);
- monitoring (met name via het in 2023 gelanceerde [dashboard DigiToegankelijk](#), zie ook §7.2.2) en
- het inrichten van toezicht (bijvoorbeeld centraal toezicht organiseren en handhavend optreden voorbereiden).

Verder controleert Logius (de vorm van) de toegankelijkheidsverklaringen en bijbehorende onderzoeken, waarbij ze overheidsorganisatie mailt als er verbeteringen zijn.⁴⁷

Eind 2024 is het programma DigiToegankelijk TOP gestopt en zijn de instrumenten en taken overgedragen aan onder andere het expertisecentrum DigiToegankelijk van Logius. Er werd gesteld dat de basis voor het inrichten van toezicht was gelegd en dat de toezicht-activiteiten in het vervolg vormgegeven zou worden door het ministerie van BZK. In hoeverre er iets gaat veranderen in het landelijke toezicht is niet duidelijk. Eerder werd bijvoorbeeld gesproken over een escalatieprotocol, maar dat lijkt er nog niet te zijn.

Interprovinciale werkgroep en dashboard

Een tijdlang functioneerde er een interprovinciale werkgroep op het gebied van digitale toegankelijkheid. Vanuit die werkgroep waren er diverse eisen over organisatie en techniek opgesteld. Om zicht te houden op de vooruitgang was er een dashboard digitale toegankelijkheid ontwikkeld. Elke zes maanden gaven provincies aan hoe er wordt gescoord op de verschillende eisen en zo wordt duidelijk wat de voortgang is, maar ook welke knelpunten er zijn. Inmiddels is het dashboard gestopt.

⁴⁶ ICTU is een overheidsstichting (zonder winstoogmerk) die overheden helpt met uitdagingen op het gebied van digitalisering.

⁴⁷ In 2023 stuurde Logius lijsten met websites en apps naar overheden, waarbij de vraag was of aangegeven kon worden voor welke websites de betreffend overheidsorganisatie verantwoordelijk was. Dit om later te kunnen monitoren wie er verantwoordelijk voor een website, of er een toegankelijkheidsverklaring is en wat de toegankelijkheidsstatus van een website is. Er zijn in 2024 ook signaleringsbrieven naar overheden gestuurd die niet hadden aangegeven voor welke websites en apps hun organisatie verantwoordelijk was en geen toegankelijkheidsverklaring(en) hadden gepubliceerd.

7.2.2 Uitkomsten toezicht en opvolging

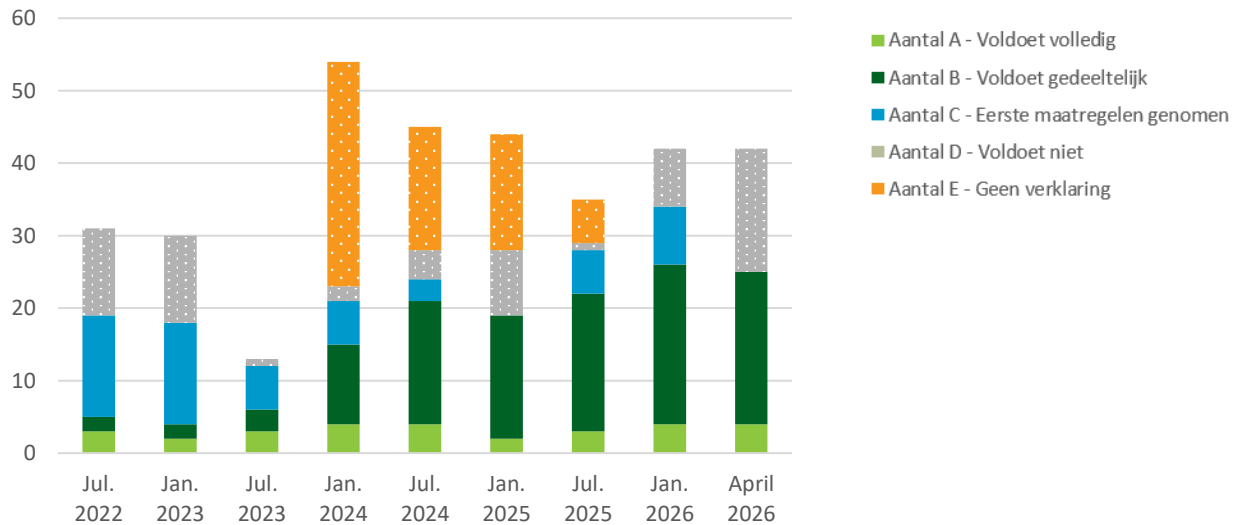
Hierboven werd al gerefereerd aan het dashboard DigiToegankelijk, wat onder andere is bedoeld om toezichthouders te faciliteren. Uit het dashboard DigiToegankelijk komt naar voren dat de provincie Gelderland (stand: 21 april 2026) verantwoordelijk is voor 42 websites en mobiele apps. Daarbij gaat het - naast www.gelderland.nl - bijvoorbeeld om webpagina's met betrekking tot subsidies, Stateninformatie en open data. Van die 42 websites voldoen er 23 (zie figuur 8) oftewel 55% aan de wettelijke verplichting. Van die 23 hebben er vier websites status A (voldoen aan alle eisen) en 21 status B (voldoen deels). Er zijn 19 websites die niet voldoen (status D).⁴⁸ De toegankelijkheid van de websites met A en B-status is onderzocht, voor het overgrote deel voldoen ze volgens Logius aan de gestelde eisen. Bij twee van deze websites, waaronder de website voor het Gelders Stateninformatiesysteem, geeft Logius (stand april 2026) aan dat de onderbouwing van de verklaring ontoereikend is. Voor sommige websites (zoals www.gelderland.nl) heeft de provincie Gelderland de digitale toegankelijkheid ook al eerder onderzocht. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de provinciale website die status A kent, maar er zijn ook een aantal websites die nu status D (voldoen niet) hebben en die in het verleden status B hadden (oftewel er lag een onderzoek waaruit kwam dat de provincie destijds deels voldeed). Laatstgenoemde onderzoeken voldoen niet meer aan één van de eisen, namelijk dat het onderzoek maximaal drie jaar oud mag zijn.

Zoals in §7.2.1 aangegeven startte de provincie Gelderland in 2018 een programma met als doel om ervoor te zorgen dat uiterlijk 2021 alle interne, externe én mobiele applicaties van de provincie voldoen aan de digitale toegankelijkheidseisen. Ambtelijk wordt aangegeven dat dit doel behaald is. Uit het Dashboard DigiToegankelijk blijkt dat in juli 2022 van de 31 (externe) websites er drie geheel en twee deels voldoen aan de digitale toegankelijkheidseisen. Dit betekent dat in ieder geval vanaf 2022 niet meer aan dit doel wordt voldaan.

In een interview kwam verder naar voren dat deze ambitie ook niet reëel lijkt te zijn voor interne systemen. Interne systemen (omdat ze ook via een URL benaderbaar zijn) moeten namelijk ook voldoen aan de digitale toegankelijkheidseisen. Veel systemen van de provincie voldoen nog niet aan de eisen. Dit valt te verklaren doordat er vrijwel geen systemen op de markt zijn die wél voldoen aan de eisen. Over dit probleem zijn in interprovinciaal verband gesprekken gevoerd met het Ministerie van BZK, die aangeeft dat als alle overheden dit zouden vragen van aanbieders er zo druk zou ontstaan om dergelijke systemen wel aan te bieden.

⁴⁸ De aantallen hier zijn de actuele aantallen bij het schrijven van deze passage. In figuur 7 is de laatste stand van zaken die gepresenteerd wordt van 1 april 2026. Daardoor zit er een klein verschil in de aantallen.

Figuur 7: Ontwikkeling digitale toegankelijkheid provincie Gelderland

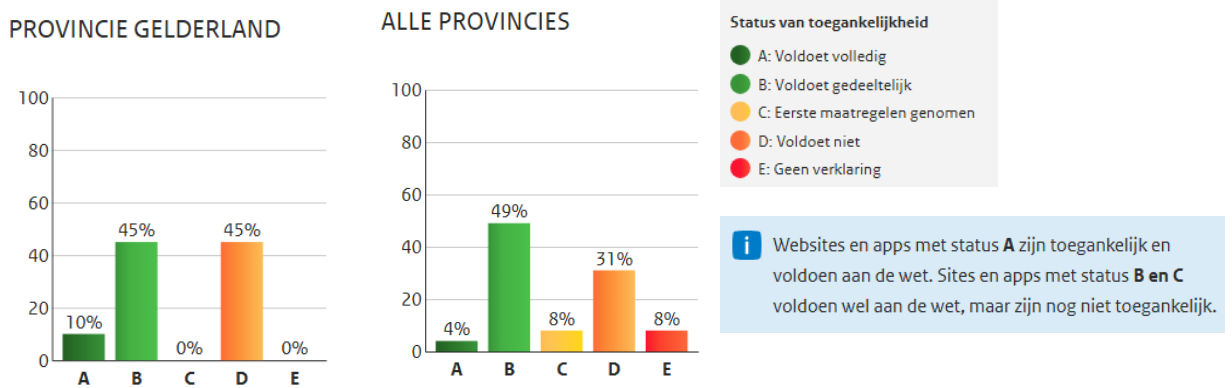

Bron: Figuur Rekenkamer Oost-Nederland o.b.v. Dashboard DigiToegankelijk.

Op basis van het dashboard wordt de ontwikkeling van de digitale toegankelijkheid zichtbaar. Figuur 7 laat een wisselend beeld (golfbeweging) zien voor de provincie Gelderland. Met name halverwege 2023 was er een 'dip' in het aantal websites dat voldeed aan de wettelijke verplichtingen; op dat moment stonden er überhaupt voor weinig websites verklaringen geregistreerd volgens het dashboard. In 2026 is er sprake van dalende lijn: in april zijn er minder websites die voldoen aan de wettelijke verplichting (status A, B of C) dan in januari. Het aantal websites waar de provincie een verklaring voor heeft (status A t/m D) laat ook een golfbeweging zien, maar stijgt wel. Ten slotte, gaat een heel aantal verklaringen van C naar D wat betekent dat de provincie eerder aangaf dat de eerste maatregelen waren genomen, maar dit inmiddels is teruggevallen naar dat er geen verklaring is. Oftewel de genoemde maatregelen (te weten: opheffing van de website of uitvoering van een toegankelijkheidsonderzoek) zijn niet binnen zes maanden genomen.

Op basis van het dashboard scoort de provincie ongeveer even hoog als andere provincies: zowel bij Gelderland als gemiddeld heeft 55% status A, B of C (zie figuur 8). De provincie Gelderland heeft wel een iets groter aandeel websites met status D oftewel dat niet voldoet of waarvoor geen verklaring opgesteld is: 45% om 49%. De vraag is echter, wel hoe betrouwbaar de vergelijking is die uit het dashboard naar voren komt. Dat is afhankelijk van hoever provincies zijn met het opstellen van toegankelijkheidsverklaringen en daarmee hoe compleet het dashboard. Oftewel: als een provincie verder is met het aanmaken van toegankelijkheidsverklaringen, komt daar een reëler maar (als de uitkomst is dat de websites niet voldoen) ook negatiever beeld uit. Dit geldt overigens ook voor de provincie Gelderland zelf: zo waren per 1 juli 2022 31 websites geregistreerd waarvan 61% voldeed, terwijl per 1 april 2023 nog maar dertien websites in het systeem waren geregistreerd waarvan 92% voldeed. Ambtelijk is aangegeven dat het overzicht voor de provincie compleet is ingevuld.

Figuur 8: Vergelijking digitale toegankelijkheid Gelderland en ander provincies (april 2026)

Bron: Ministerie van BZK. Dashboard DigiToegankelijk.

Provincies zijn verplicht om naar de opgestelde verklaringen te verwijzen vanuit de websites en apps. Het naleven van deze verplichting kan niet direct uit het Dashboard DigiToegankelijkheid gehaald worden. De provincie moet blijven werken aan toegankelijkheid, waardoor op termijn een positieve ontwikkeling zichtbaar zou moeten worden in de status. Voor de websites die momenteel niet voldoen (status D) kan een organisatie in de verklaring aangeven wanneer zij verwacht dat de website wel gaat voldoen. De provincie heeft dit echter niet opgegeven bij het overgrote deel van haar websites. Bij één website waar dat wel is aangegeven is de genoemde datum niet gehaald. Dit was voor de betreffende website op eind 2023 gezet, maar de status is in plaats van gestegen van B naar A gedaald van status B (deels voldoen) naar D (niet voldoen) doordat het toegankelijkheidsonderzoek langer dan drie jaar geleden is. Bij een andere website was aangegeven dat die niet meer beschikbaar zou zijn na 1 januari 2026, maar dat is de betreffende website momenteel (april 2026) nog wel. Doordat de provincie in de verklaringen niet aangaf wanneer de websites gaan voldoen, is het niet goed mogelijk om op basis van het dashboard in te schatten wanneer er verbetering mag worden verwacht.

7.3 Informatievoorziening PS

Norm

- De informatievoorziening aan PS over de uitkomsten uit toezicht, audits en onderzoek in het informatiedomein en de opvolging van aanbevelingen daaruit is conform gemaakte afspraken en wet- en regelgeving.

Bevindingen

- Er zijn geen wettelijke eisen of afspraken over de informatievoorziening aan PS over digitale toegankelijkheid.

Vervolg bevindingen op de volgende pagina.

Vervolg bevindingen

- PS zijn via antwoorden op statenvragen in mei 2018 geïnformeerd over de inspanningen van de provincie om te voldoen aan de toegankelijkheidseisen. GS geven aan niet te kunnen voldoen aan alle eisen per de ingangsdatum van het Tijdelijke Besluit en dat er meer tijd nodig is. GS geven aan ook te werken aan een actieplan. Deze is er gekomen in dezelfde maand als de beantwoording van de statenvragen.
- PS ontvingen juli 2019 een brief van het ministerie van BZK over de wettelijke verplichting rondom digitale toegankelijkheid van websites en apps.
- PS werden in de P&C-documenten van 2020 en 2021 geïnformeerd over digitale toegankelijkheid. In 2020 werden PS via de bedrijfsvoeringparagraaf geïnformeerd over de ambitie van de provincie op het gebied van de digitale toegankelijkheid. In 2021 omvat het alleen een vermelding van het tijdelijke besluit in het kader van hoe de provincie haar digitale communicatie vormgeeft. De voortgang van de provincie om aan de eisen te voldoen, werd niet vermeld in de P&C-documenten.
- PS werden af en toe via besluiten of GS-brieven over aanverwante onderwerpen geïnformeerd over de toegankelijkheidseisen en de inspanningen van de provincie op dit thema.

Informatie van BZK en uit landelijke register/dashboard

Het ministerie van BZK informeerde PS in juli 2019 over de wettelijke verplichting dat websites en apps digitaal toegankelijk moeten zijn. In de brief was aandacht voor:

- de inhoud van het tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid en bijbehorende verplichtingen voor de provincie,
- wanneer de verplichtingen rondom digitale toegankelijkheid ingingen,
- toezicht, monitoring en handhaving inclusief dat de controle op de naleving in de eerste plaats gebeurt via het horizontale toezicht.

Bestuursorganen met een toezichthoudende bevoegdheid zoals PS zijn volgens het ministerie een voorname doelgroep van de toegankelijkheidsverklaringen. Die verklaringen zijn te vinden op de provinciale websites (zie §7.2.2), sinds september 2020 in het register toegankelijkheidsverklaringen en vanaf maart 2023 in het dashboard DigiToegankelijk. GS hebben PS niet geïnformeerd over het bestaan van het dashboard. Het is niet bekend in hoeverre PS op de hoogte zijn van het bestaan van dit dashboard.

Statenvragen

GS hebben PS geïnformeerd in mei 2018 door de beantwoording van statenvragen gericht op de inspanningen van de provincie om te voldoen aan de Europese en nationale toegankelijkheidseisen. In de beantwoording geven GS aan dat de belangrijkste online communicatiekanalen voldoen aan de toegankelijkheidseisen, dat deze eisen worden meegenomen in de bouw van nieuwe websites en applicaties en dat de provincie jaarlijks laat onderzoeken of de websites nog voldoen.

GS geven ook aan te werken aan een actieplan om ervoor te zorgen dat alle websites van de provincie aan de eisen voldoen, dit plan is er gekomen in mei 2018. Het Tijdelijk Besluit trad in september 2018 in werking, GS gaven aan niet voor deze datum voor alle websites aan de normen te kunnen voldoen. De reden hiervoor is dat de provincie niet alle digitale initiatieven van de provincie kan beoordelen en/of beheren. Er bestaan samenwerkingsverbanden en -initiatieven waarbij het beheer van digitale diensten verdeeld zijn, maar de provincie niet leidend is. Er was meer tijd nodig om de bewustwording bij zowel externe partners als medewerkers te vergroten, aldus GS.

In november 2018 werden er opnieuw statenvragen gesteld in het kader van digitale toegankelijkheid. De vragen bestaan uit opmerkingen over onduidelijkheden in de begroting van 2019. Eén van deze opmerkingen stelt dat de begroting nog niet aan de Europese regels voor digitale toegankelijkheid voldoet. In de beantwoording van de statenvragen laten GS weten dat het laten voldoen van de P&C-documenten aan de Europese regels voor digitale toegankelijkheid iets is wat ze nastreven en inmiddels bewerkstelligd hebben.

P&C-documenten en statenstukken

Via de P&C-documenten werden PS in 2020 en 2021 geïnformeerd over digitale toegankelijkheid, via de bedrijfsvoeringparagraaf. In 2020 werden PS geïnformeerd over de ambitie van de provincie op het gebied van de digitale toegankelijkheid (zie ook §7.1). Over de voortgang of het eerder genoemde actieplan wordt niets vermeld. In 2021 wordt digitale toegankelijkheid genoemd in de vorm van een voorbeeld van onderwerpen waar de provincie rekening mee houdt in haar digitale communicatie. Inhoudelijk wordt er niet ingegaan op het onderwerp.

GS hebben PS in 2024 geïnformeerd over het bestaan en de verantwoordelijkheden van de provincie omtrent de digitale toegankelijkheidseisen in de Concept Nota Inclusie. GS hebben in datzelfde jaar een brief gestuurd over hun wijzigingen van het Communicatiehandboek om beter aan de toegankelijkheidseisen te voldoen in de communicatie. Beide worden inhoudelijk besproken in §7.1.

Bijlage 1: Onderzoeksoopzet

Doel- en vraagstelling

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is:

PS van de provincies Gelderland en Overijssel inzicht geven in de opvolging van aanbevelingen in het informatiedomein om zo een bijdrage te leveren aan hun controlerende rol en het lerend vermogen van de provincies.

75

.....
Informatiemanagement

Centrale vraag

De centrale vraag uit dit onderzoek is:

In hoeverre hebben GS aanbevelingen uit toezicht, audits en onderzoeken in het informatiedomein doorgevoerd en wat zijn de redenen in het geval dat aanbevelingen niet zijn opgevolgd?

Onderzoeksvragen

We hebben de centrale vraag uitgewerkt in enkele onderzoeksvragen:

Toezicht, audits en onderzoeken

- 1a. Welk(e) toezicht, audits en onderzoeken in het informatiedomein zijn verplicht voor provincies?
- 1b. Welk(e) toezicht, audits en onderzoeken zijn uitgevoerd in het informatiedomein bij de provincies Gelderland en Overijssel in de periode 2015-2025?

Opvolging aandachtspunten en aanbevelingen

- 2a. Welke aandachtspunten en aanbevelingen kwamen uit het toezicht, de audits en onderzoeken in het informatiedomein naar voren?

- 2b. Op welke wijze gaven GS opvolging aan de aandachtspunten en aanbevelingen uit het toezicht, de audits en onderzoeken in het informatiedomein?
- 2c. Als er geen opvolging is gegeven aan de aandachtspunten en aanbevelingen, wat waren daar dan de redenen voor?
- 2d. Tot welke resultaten heeft de opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen geleid? Als dit er (nog) niet toe heeft geleid dat aandachtspunten (afdoende) zijn opgelost, hoe komt dat?
- 2e. Hoe is de opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen in het informatiedomein geborgd binnen de provinciale organisatie?

Informatievoorziening PS

3. Hoe worden PS geïnformeerd over de uitkomsten van audits en onderzoeken in het informatiedomein en de opvolging van de aanbevelingen daaruit?

Normenkader

Voor het opstellen van onze bevindingen hanteerden we een normenkader. Het normenkader voor dit onderzoek naar informatiemanagement staat in tabel 12. Het normenkader is opgesteld op basis van een globale verkenning en is gedurende het onderzoek gespecificeerd per informatiethema. Die specifieke normen vindt u in de blauwe blokken in de vorige hoofdstukken.

Tabel 12: Normenkader

Onderdeel	Normen
1. Toezicht, onderzoeken en audits	<ul style="list-style-type: none"> • De provincie heeft de verplichte audits en onderzoeken in het informatiedomein uitgevoerd.
2. Opvolging aandachtspunten en aanbevelingen	<ul style="list-style-type: none"> • De aandachtspunten en aanbevelingen uit toezicht, audits en onderzoeken in het informatiedomein zijn opgevolgd binnen de daarvoor gestelde termijn. • Als aandachtspunten en aanbevelingen niet (helemaal) zijn opgevolgd, is dat gemotiveerd. • De opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen van toezicht, onderzoeken en audits in het informatiedomein is geborgd binnen de provinciale organisatie.
3. Informatievoorziening PS	<ul style="list-style-type: none"> • De informatievoorziening aan PS over de uitkomsten uit toezicht, audits en onderzoek in het informatiedomein en de opvolging van aanbevelingen daaruit is conform gemaakte afspraken en wet- en regelgeving.

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland.

Onderzoeksmethodiek

Voor dit onderzoek naar informatiemanagement gebruikten we verschillende onderzoeksmethoden, zoals:

- We bestuderen relevante documentatie bijvoorbeeld wet- en regelgeving, toezichtsverslagen, audits, onderzoeksrapporten, Statenvoorstellen en -brieven, P&C-documenten en interne notities.
- We voerden interviews met ambtelijk betrokkenen zoals de toezichthouders.

Kern van dit onderzoek is in beeld brengen in hoeverre er lering is getrokken uit toezicht, audits en onderzoeken op informatiedomein in de periode 2015-2025. Gedurende het onderzoek is per onderzoeksthema bepaald in hoeverre er redenen waren (bv. vanwege wet- en regelgeving die later in werking ging of onderzoek in de periode dat een goed beeld van de stand van zaken gaf) om de tijdsafbakening voor betreffend thema aan te passen. Oftewel: om vanaf een bepaald moment te kijken naar de uitkomsten en opvolging van toezicht, audits en onderzoeken. Deze redenen zagen we bij meerdere thema's:

- informatieveiligheid: we kijken voor dit thema vanaf 2019, omdat we in 2019 al een onderzoek naar informatieveiligheid hadden gedaan dat een goed beeld gaf van toezicht, onderzoeken en audits tot op dat moment;
- privacy en gegevensbescherming: we kijken voor dit thema vanaf 2019, omdat de Algemene verordening Gegevensbescherming in 2018 en de Wet politie gegevens in 2019 in ging;
- openbaarheid: we kijken voor dit thema vanaf 2022, omdat we in 2022 al een onderzoek deden naar de afhandeling van Wob-verzoeken;
- digitale toegankelijkheid: we kijken voor dit thema vanaf 2019, omdat het tijdelijke Besluit digitale toegankelijkheid in 2018 (gefaseerd) in ging.

We brachten voor de diverse informatiethema's eerst in beeld om hoeveel en welke onderzoeken en audits het gaat (onderzoeksvraag 1). Afhankelijk van het aantal onderzoeken en audits keken we of er voor het in beeld brengen van de opvolging van aandachtspunten en aanbevelingen (onderzoeksvraag 2) een nadere selectie nodig was. Dit in verband met de haalbaarheid van ons onderzoek. Het aantal aandachtspunten en aanbevelingen verschilde sterk per thema. Het zelf onderzoeken van de opvolging van alle aanbevelingen die in de tijdsafbakening zijn gedaan voor de informatiethema's was niet reëel. Daarom is hiervoor zo veel mogelijk gebruik gemaakt van de rapportage van toezichthouders en/of documenten vanuit de ambtelijke organisatie waaruit de voortgang bleek.

Bijlage 2: Legenda normen streefbeeldafspraken

Tabel 13: Terminologie normen streefbeeldafspraken

Formele term Forum Standaardisatie	Term uit tabel 6
DNSSEC	Domeinnaambeveiliging
IPv6 web	Datacommunicatie
RPKI web	Routing beveiliging
DKIM	E-mailphishing beveiliging-1
DMARC policy	E-mailphishing beveiliging-2
SPF policy	E-mailphishing beveiliging-3
STARTTLS NCSC	Beveiliging emailserver-1
IPv6 MX	Datacommunicatie mailing
RPKI MX	Routing beveiliging mailing
DNSSEC MX	Domeinnaambeveiliging mailing
DANE	Beveiliging emailserver-2

78

.....
Informatiemanagement

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland, op basis van Forum Standaardisatie

Bijlage 3: Bronnenlijst

Interviews

Ten behoeve van dit onderzoek is er gesproken met tien medewerkers van de provincie Gelderland en het Gelders Archief. Daarnaast is er contact geweest met enkele van deze medewerkers over de beantwoording van aanvullende vragen die voortkwamen uit de interviews.

Documenten

- Autoriteit Persoonsgegevens (2021). Positionering van de FG Uitgangspunten: rollen, processen en verantwoordelijkheden.
- Functionaris Gegevensbescherming (2021). Uitwerking volwassenheidsniveau AVG.
- Functionaris Gegevensbescherming (2024). Toezichtsplan.
- Gelders Archief (2024). Richtlijnen toezicht.
- Gelders Archief (2024; PS2024-187). Nieuws: Petra Links per 1 mei nieuwe directeur Gelders Archief.
- Inspectie Overheidsinformatie en erfgoed (2021). 'Een demeterende overheid 2.0?'
- IPO (2023). Meerjarenplan Woo.
- IPO (2023, 2024, 2025). Rapport implementatie Wet open overheid.
- IPO (2026). Meerjarenplan digitale informatiehuishouding provincie 2026-2030.
- Kamerstuk 33 328, nr. 9 (2014). MvT Wet open overheid.
- Logius (2020). Digitale toegankelijkheid in jouw organisatie: wie doet wat?.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2019; PS2019-584). Brief over toegankelijkheid van digitale informatie en dienstverlening.
- Ondernemingsraad (2025). Vragen inzake het privacybeleid, incl. antwoorden van het team Privacy.
- Provincie Gelderland (2015, herzien in 2022). Handboek vervanging archiefbescheiden.
- Provincie Gelderland (2018). Businesscase richtlijn digitale toegankelijkheid.
- Provincie Gelderland (2018). Intern privacybeleid op 1 A4.
- Provincie Gelderland (2018). Strategisch Informatieplan 2018-2021
- Provincie Gelderland (2018). Strategisch Informatieplan 2019-2023
- Provincie Gelderland (2018; 2016-000016). Mededelingenbrief aan Provinciale Staten.

- Provincie Gelderland (2019; 2019-014314). Plan van aanpak informatiebeveiliging.
- Provincie Gelderland (2020). Programma Data Gestuurd Werken en Data governance Visie en ambitie over data.
- Provincie Gelderland (2020, herzien in 2025). Informatiebeveiligingsbeleid.
- Provincie Gelderland (2021). Opdracht programma privacy.
- Provincie Gelderland (2021). Programma Digitaal Samenwerken.
- Provincie Gelderland (2021; PS2021-604). Statenbrief Datalek personeelsdossiers.
- Provincie Gelderland (2021; PS2021-869). Statenbrief Aanwijzing functionaris gegevensbescherming voor Provinciale Staten.
- Provincie Gelderland (2022). Data voor Gelderland Projectinitiatie document.
- Provincie Gelderland (2022; 2016-001878). GS brief Communicatiehandboek provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2022; PS2022-247). Statenbrief Open Overheid.
- Provincie Gelderland (2022; PS2022-483). Protocol 2022 behandeling rapporten Rekenkamer Oost-Nederland in Gelderland.
- Provincie Gelderland (2022; PS2022-902). Statenbrief Besluit Informatiebeheer.
- Provincie Gelderland (2023). Projectplan Wpg voor boa's Provincie Gelderland 2023 - 2024 [verbeterplan externe Wpg audit].
- Provincie Gelderland (2023, geactualiseerd in 2025). Privacybeleid.
- Provincie Gelderland (2024). Meerjarige ambitie op digitalisering 2024-2027.
- Provincie Gelderland (2024). Plan van aanpak 217a onderzoek naar Informatiehuishouding.
- Provincie Gelderland (2024; PS2024-1005). Concept Nota Inclusie.
- Provincie Gelderland (2024; PS2024-1026). Statenbrief Stand van zaken Provinciaal archiefbeheer en informatiehuishouding.
- Provincie Gelderland (2024; PS2024-381). Statenbrief Benoemen Functionaris Gegevensbescherming (FG) voor Provinciale Staten.
- Provincie Gelderland (2025). Datastrategie.
- Provincie Gelderland (2025). Opdracht Actieplan informatiehuishouding op orde.
- Provincie Gelderland (2025). Werkafspraken digitale toegankelijkheid.
- Provincie Gelderland. P&C-documenten 2015 t/m 2026.

Websites

- Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding. Over bemiddeling. <https://www.acoi.nl/bemiddeling/>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Algemeen Dagblad (juni 2024). Maanden na excuses van wethouder over zoekgeraakte info zijn nóg niet alle documenten boven tafel: 'Pijnlijke situatie'. <https://www.ad.nl/nijmegen/maanden-na-excuses-van-wethouder-over-zoekgeraakte-info-zijn-nog-niet-alle-documenten-boven-tafel-pijnlijke-situatie~a97f6d45/>. Geraadpleegd op 6 mei 2026.
- Autoriteit Persoonsgegevens. AI-verordening. <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/algorithmes-ai/ai-verordening>. Geraadpleegd op 6 mei 2026.
- Autoriteit Persoonsgegevens. Audit Wet politiegegevens (Wpg-audit). <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/politie-en-justitie/politie-bijzondere-opsporing-en-justitie/audit-wet-politiegegevens-wpg-audit>. Geraadpleegd op 6 mei 2026.

- Autoriteit Persoonsgegevens. Data protection impact assessment (DPIA). <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/basis-avg/praktisch-avg/data-protection-impact-assessment-dpia>. Geraadpleegd op 6 mei 2026.
- Autoriteit Persoonsgegevens. Het belang van privacy. <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/basis-avg/privacy-en-persoonsgegevens/het-belang-van-privacy>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Autoriteit Persoonsgegevens. Taken en verantwoordelijkheden van de FG. <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/fg-informatie/taken-en-verantwoordelijkheden-van-de-fg>. Geraadpleegd op 6 mei 2026.
- Baseline Informatie beveiliging Overheid. <https://www.bio-overheid.nl/nieuws/bio2-en-het-isms>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Eerste hulp bij digitale transformatie. Wat is digitale volwassenheid?. <https://www.digivolwassen.nl/wat-is-digitale-volwassenheid>. Geraadpleegd op 6 mei 2026.
- Forum Standaardisatie. Meting Informatieveiligheidsstandaarden. <https://www.forumstandaardisatie.nl/metingen/informatieveiligheidsstandaarden>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Forum Standaardisatie. 'Pas toe leg uit'-standaarden (verplicht). https://www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/verplicht?domein=125&field_europese_status_msp_target_id=All&trfwoord=All. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Forum Standaardisatie. Streefbeeldafspraken informatieveiligheid. <https://www.forumstandaardisatie.nl/onderwerpen/veilig-internet/streefbeeldafspraken>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- ICTU. DigiToegankelijk: sneller naar een digitaal toegankelijke overheid. <https://www.ictu.nl/projecten/digitoegankelijk-sneller-naar-een-digitaal-toegankelijke-overheid/>. Geraadpleegd op 8 mei 2026.
- ICTU. Over ons. <https://www.ictu.nl/over-ons/>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Logius. Open overheid (Woo). <https://www.koopoverheid.nl/voor-overheden/rijksoverheid/open-overheid>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Logius. Overzicht eerste tranche. <https://www.koopoverheid.nl/voor-overheden/rijksoverheid/open-overheid/rapportage-eerste-tranche>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Logius. Voordelen van digitaal toegankelijke sites en apps. <https://www.digitoegankelijk.nl/toegankelijkheid/voordelen>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2022). Handleiding: naar een digitaal toegankelijke organisatie. <https://www.digitoegankelijk.nl/aan-de-slag/handleiding>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2024). Tijdelijk programma DT TOP rondt af en draagt taken over. <https://www.digitoegankelijk.nl/nieuws/tijdelijk-programma-dt-top-rondt-af-en-draagt-taken-over>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Beleid Nederland en Europa. <https://www.digitoegankelijk.nl/wetgeving/beleid-nederland-en-europa>. Geraadpleegd op 8 mei 2026.

- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dashboard DigiToegankelijkheid. <https://dashboard.digitoegankelijk.nl/>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De status. <https://www.digitoegankelijk.nl/toegankelijkheidsverklaring/status>. Geraadpleegd op 8 mei 2026.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De toegankelijkheidsverklaring. <https://www.digitoegankelijk.nl/toegankelijkheidsverklaring>. Geraadpleegd op 8 mei 2026.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Wat als ik niet voldoe?. <https://www.digitoegankelijk.nl/wetgeving/wat-als-ik-niet-voldoe>. Geraadpleegd op 8 mei 2026.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Wat is verplicht?. <https://www.digitoegankelijk.nl/wetgeving/wat-is-verplicht>. Geraadpleegd op 8 mei 2026.
- Nationaal Archief. DUTO-scan. <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/duto-scan>. Geraadpleegd op 8 mei 2026.
- Nationaal Archief. Duurzaam toegankelijk. <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/duurzaam-toegankelijk>. Geraadpleegd op zes mei 2026.
- Nationaal Archief. Metagegevens. <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/metagegevens-0>. Geraadpleegd op zes mei 2026.
- NRC (januari 2025). Informatiebeheer bij de overheid is ‘chaotisch’ en met nieuwe Archiefwet dreigt ‘enorme achteruitgang’. <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/01/29/informatiebeheer-bij-de-overheid-is-chaotisch-en-met-nieuwe-archiefwet-dreigt-enorme-achteruitgang-a4881285>. Geraadpleegd op 6 mei 2026.
- Provincie Gelderland. Wet open overheid (Woo). <https://open.gelderland.nl/woo-documenten?categorien=4>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Rijksoverheid (juni 2026). Reactie op ACOI-advies over de generieke Woo-voorziening. <https://www.open-overheid.nl/actueel/nieuws/2026/06/03/reactie-op-aco-advies-over-de-generieke-woo-voorziening>. Geraadpleegd op 4 juni 2026.
- Rijksoverheid. Algemene Informatiewet. <https://www.open-overheid.nl/over-open-overheid/regeringscommissaris-informatiehuishouding/algemene-informatiewet>. Geraadpleegd op 6 mei 2026.
- Rijksoverheid. Generieke Woo-voorziening. <https://www.open-overheid.nl/onderwerpen/openbaar-maken/generieke-woo-voorziening>. Geraadpleegd op 7 mei 2026.
- Telegraaf (oktober 2024). Overheid verzaakt plicht om transparant te zijn: ‘U wilt die informatie zeker niet meer hè?’. <https://www.telegraaf.nl/binnenland/overheid-verzaakt-plicht-om-transparant-te-zijn-u-wilt-die-informatie-zeker-niet-meer-he/64359658.html>. Geraadpleegd op 6 mei 2026.

Toezichtsproducten

- Accountant. Boardletters en verslagen (2015 t/m 2026).
- Audit & Control (2020, 2021, 2022). Compliance audit Archiefwet en vervolgonderzoeken.
- Audit & Control (2022). Onderzoek naar opvolging adviezen datalek.
- Audit & Control (2023). Follow-up 271a onderzoek informatiehuishouding.
- Audit & Control (2023). Onderzoek naar de informatiehuishouding van de provincie Gelderland in het kader van Artikel 217 a van de Provinciewet.
- Chief Privacy Officer (2025). Halfjaarlijkse rapportage privacy.
- DigiD audits en pentesten (2019, 2021 t/m 2024).
- DigiD her-assessment 2020.
- Extern bureau (2021). AVG audit.
- Extern bureau (2021). Leerpunten evaluatie datalek Provincie Gelderland.
- Extern bureau (2022). Externe Wpg audit.
- Extern bureau (2023). Hercontrole externe Wpg audit.
- Extern bureau (2025). Externe Wpg audit.
- Functionaris Gegevensbescherming (2021). Toezichtsnotitie Wpg
- Interne ISMS audit (2023).
- ISO-27001 audit (2023 t/m 2026).
- ISO-27001 pre-audit (2021).
- Provincie Gelderland (2026). Nulmeting Informatiehuishouding op orde.
- Rapportage over praktijktesten naar de informatieveiligheid (2019, 2024 en 2025).
- Rekenkamer Oost-Nederland (2019). Bestuurlijke Nota 'In veilige handen?'
- Rekenkamer Oost-Nederland (2022). Bestuurlijke brief. Uitkomsten gezamenlijk onderzoek naar de praktijk van de Wob-verzoeken.
- Verslag Functionaris Gegevensbescherming (2018 t/m 2026).
- Verslag provinciearchivaris (2018-2019, 2020-2021, 2022-2023).

Presentaties

- Audit AVG-compliance Delen van bevindingen / blik op vervolg (2021).
- Een grote stap richting volwassenheid op het gebied van privacy (2024).
- Gelderland dichterbij met informatiebeheer (2024).
- Projectopdracht presentatie AVG (2022).

Wet- en regelgeving

- AI-verordening (gefaseerd in werking vanaf 2024, volledig in werking vanaf 2027).
- Algemene Verordening Gegevensbescherming (2018).
- Archiefverordening provincie Gelderland (2016).
- Archiefwet (1995, herzien in 2013).
- Baseline Informatiebeveiliging Overheid (2019, herzien in 2025).
- Besluit beveiligde verbinding met overheidswebsites en -webapplicaties (gefaseerd in werking vanaf 2023, volledig in werking vanaf eind 2024).
- Besluit Informatiebeheer provincie Gelderland (2022).
- Cyberbeveiligingswet (nog niet in werking).
- NIS2 richtlijn (2023).
- Richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving (2019).
- Tijdelijk Besluit digitale toegankelijkheid overheid (2018).

- Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (2018).
- Wet digitale overheid (2023).
- Wet Hergebruik van overheidsinformatie (2015).
- Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (2002)
- Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (nog niet in werking).
- Wet open overheid (2022).
- Wet politiegegevens (2019).

Statenvragen

- Statenvragen over de Begroting 2019 en antwoorden van GS (2018; PS2018-760).
- Statenvragen over openbaarheid van persoonlijke beleidsopvattingen en stukken voor intern beraad en antwoorden van GS (2021; PS2021-51).
- Statenvragen over Toepassing Wet openbaarheid bestuur /bewaren chatberichten en antwoorden van GS (2021; PS2021-295).
- Statenvragen over verdrag voor rechten van mensen met een beperking en antwoorden van GS (2018; PS2018-248).